

सुनापति गाउँपालिका
लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण
प्रतिवेदन

Gender Equality and Social Inclusion (GESI) Audit Report

२०८१/२०८२

गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
सुनापति गाउँपालिका
हिलेदेवी, रामेछाप
बागमती प्रदेश

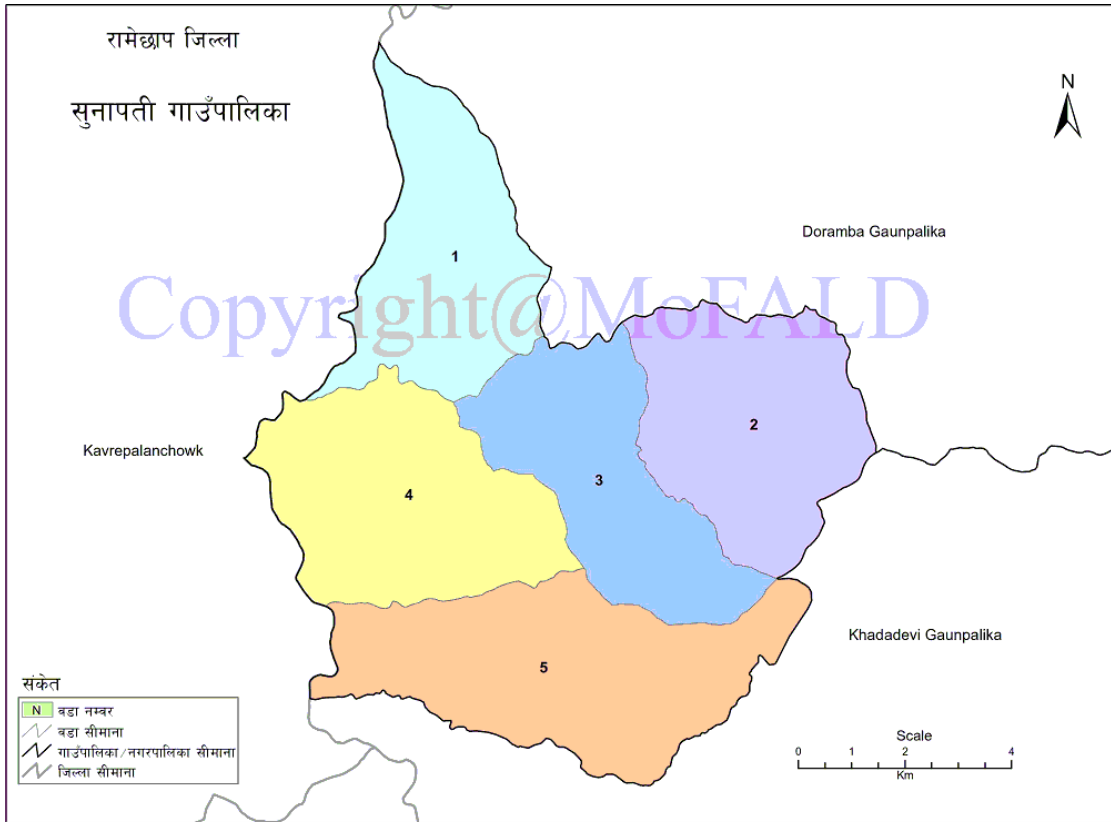
सुनापति गाउँपालिकाको

लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण

प्रतिवेदन

Gender Equality and Social Inclusion (GESI) Audit Report

२०८१/२०८२

स्रोत: स्वयंसेवक नक्सा (स्केल १:२५०००/१:२००००), नारी विभाग र जनसङ्ख्या २०६८, केन्द्रिय त्रिभुवन विभाग
तयार पार्ने: गाउँपालिका, नगरपालिका तथा विभाग, संरक्षित वा स्वायत्त क्षेत्रको सखा तथा सीमाना निर्धारण आयोग

अध्ययन, विश्लेषण र प्रतिवेदन:

जीवन श्रेष्ठ

जेण्डर मास्टर प्रशिक्षक/लैससास परीक्षक

विषय सूचि

खण्ड -१: परिचय	१
१. पृष्ठभूमि	१
२. लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षणको महत्व	२
३. लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षणको उद्देश्य	२
४. लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षणले समेटेको क्षेत्रहरु	२
५. लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षणको विधि र तरिका	३
५.१ लैससास परीक्षण विधि	३
५.२ लैससास परीक्षणका चरणहरु	३
५.२.१ तयारी चरण	३
५.२.२ कार्यान्वयन चरण	४
५.२.३ प्रतिवेदन चरण	४
६. परीक्षणका सहभागिहरु	४
खण्ड -२ : तथ्याङ्क प्रस्तुतिकरण	५
७. तथ्याङ्क प्रस्तुतिकरण र व्याख्या	५
७.१ गाउँपालिकाको संक्षिप्त परिचय	५
७.२ वडागत जनसंख्या	५
७.३ तथ्याङ्कमा लैङ्गिक अवस्था	५
७.४ घर, जग्गामा महिलाको स्वामित्व	५
८. लैससास परीक्षण विश्लेषण औजारहरु	६
खण्ड -३ : मुख्य उपलब्धि	७
९. लैससास परीक्षण विधिबाट देखिएका लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको अवस्था	७
९.१ लैससास नतिजा	७
९.२ परीक्षण पश्चात् प्रमुख सूचकहरुले प्राप्त गरेका अंकहरुको लेखाजोखा	७

९.३	लैससास परीक्षणको माकुरे जालो	८
९.४	लैससास स्तम्भ चित्र (५ मूल विषय)	८
९.५	सूचक र उपसूचकहरूको अंक	९
९.६	उप-विषय क्षेत्र स्वमूल्याङ्कन नतिजा	९
९.७	उप-विषय क्षेत्र चार्ट	११
९.८	उप-विषय क्षेत्र स्तम्भ चित्र	११
१०.	गाउँपालिकाको लैससासका बारेमा रहेका सबल तथा सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरू	१२
११.	कार्ययोजना	१७
१२.	निष्कर्ष	२५
१३.	सुझावहरू	२५
१४.	केहि फोटोहरू	२६

तालिकाहरु

तालिका -१: वडागत जनसंख्या विवरण	५
तालिका -२: तथ्याङ्कमा लैङ्गिक अवस्था	५
तालिका -३: घर, जग्गामा महिलाको स्वामित्व	६
तालिका -४: प्रमुख सूचकहरुले प्राप्त गरेका अंकहरुको लेखाजोखा	७
तालिका -५: सूचक र उपसूचकहरुको अंक	९
तालिका -६: उप-विषय क्षेत्र स्वमूल्याङ्कन नतिजा	९
तालिका -७: लैससासका बारेमा रहेका सवल तथा सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरु	१२

चार्टहरु

लैससास परीक्षणको माकुरे जालो	८
लैससास परीक्षण नतिजा	८
उप-विषय क्षेत्र चार्ट	११
उप-विषय क्षेत्र स्तम्भ चित्र	११

सुनापति गाउँपालिकाको लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण प्रतिवेदन, २०८१/०८२

खण्ड -१: परिचय

१. पृष्ठभूमि

नेपालको संविधानले लैङ्गिक समानता तथा समावेशीकरण सम्बन्धी विभिन्न व्यवस्था गरेको छ। संविधानको प्रस्तावनामा लैङ्गिक विभेद अन्त्य गर्ने तथा समानुपाति क समावेशीका साथै सहभागितामूलक सिद्धान्तलाई आत्मसात गरेको छ। यसैका आधारमा संविधानले समतामूलक समाज निर्माण गर्ने व्यवस्था गरेको छ। संविधानमा जम्मा ३२ वटा मौलिक हक सम्बन्धी धारा रहेका छन्। मौलिक हकले अपाङ्गता भएका व्यक्ति, महिला, दलित, पछाडि पारिएका वर्ग तथा समुदायका व्यक्तिका सम्बन्धमा विशेष व्यवस्था गरेको छ। संविधान अनुसार सामान्य कानूनको प्रयोगमा उत्पत्ति, धर्म, वर्ण, जातजाति, लिङ्ग, शारीरिक अवस्था, अपाङ्गता, स्वास्थ्य स्थिति, वैवाहिक स्थिति, गर्भावस्था, आर्थिक अवस्था, भाषा वा क्षेत्र, वैचारिक आस्था वा यस्तै अन्य कुनै आधारमा भेदभाव गरिने छैन भन्ने स्पष्ट उल्लेख छ। यसैगरी संविधानमा छुवाछुत तथा भेदभाव विरुद्धको हक, प्रजनन स्वास्थ्य सम्बन्धी अधिकार, राज्यका सबै सरकारमा सहभागिता हुने अधिकार, सम्पत्ति तथा पारिवारिक मामिला सम्बन्धी अधिकार, शिक्षा, स्वास्थ्य रोजगार र सामाजिक सुरक्षामा सकारात्मक विभेदको व्यवस्था समेत गरिएको छ। संविधानको धारा २४ मा छुवाछुत तथा भेदभाव विरुद्धको हकबारे व्यवस्था छ। यसैगरी कुनैपनि व्यक्तिलाई निजको उत्पत्ति, यसकै आधारमा दिगो विकासका लक्ष्यहरूको स्थानीयकरणको सूचक तथा कार्ययोजना समेत तयार भएको छ।

सन् २०१५ को सेप्टेम्बरमा सम्पन्न संयुक्त साष्ट्रसंघको सभाले २०१६ देखि २०३० सम्ममा हासिल गर्नु पर्ने दिगो विकास लक्ष्यमा हरेक व्यक्तिको स्वभिमान, स्तन्त्रता, समानताका साथै भोक, गरिबीको अन्त्य गर्दै शिक्षित तथा स्वास्थ्य जीवनयापनको लागि परिकल्पना गर्दछ। यसका साथै यि लक्ष्यहरूले गरीबीको रेखामुनि रहेका बालबालिका, किशोरकिशोरी, महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, यौनिक अल्पसंख्यक, पछाडि पारिएका समुदाय जस्तै: दलित, जनजाति, आदिवासीहरूको आवश्यकताहरूलाई समेट्ने उद्देश्य राखिएको छ। दिगो विकास लक्ष्यले सन् २०३० सम्ममा सबै प्रकारका विभेदहरू उन्मुलन गरी समानता र न्यायमा आधारित समाजको आधार तयार गर्न आवश्यक सबै लक्ष्यहरू राखिएका छन्। लैङ्गिक समानता दिगो विकास लक्ष्य मध्येको एक महत्वपूर्ण लक्ष्य हो। जुन लक्ष्य नम्बर ५ मा राखिएको छ। यसका साथै लैङ्गिक समानता सबै लक्ष्यहरूमा मूलप्रवाहीकरण गरिएको अन्तर सम्बन्धित सवाल हो।

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ मा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण (लैससास) सम्बन्धी व्यवस्था प्रस्तावनामा नै उल्लेख गरिएको छ। यसका अलवा दफा ११ को स्थानीय तहको काम, कर्तव्य र अधिकारको दफा (२) (त) मा जेष्ठ नागरिक, अपाङ्गता भएका व्यक्ति र असक्तहरूको व्यवस्थापन गर्ने जिम्मेवारी अन्तरगत विभिन्न कृयाकलापहरू सञ्चालन गर्ने अधिकार प्रदान गरेको छ भने दफा २४ को उपदफा (२) मा स्थानीय तहले योजना बनाउँदा महिला बालबालिका तथा पिछडिएका वर्ग, समुदाय र क्षेत्रलाई लाभ पुग्ने, लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण अभिवृद्धि हुने खालको योजना तथा कार्यक्रमहरूलाई प्राथमिकता दिनु पर्नेछ भनी उल्लेख गरिएको छ।

पन्ध्रौ योजना (२०७६-२०८०) मा लैङ्गिक समानता तथा महिला शसक्तीकरण बालबालिका तथा किशोरकिशोरी जेष्ठ नागरिक अपाङ्गता भएका व्यक्ति सामाजिक सुरक्षा तथा संरक्षण तथा समावेशीकरण लगायतका विषयहरूलाई छुट्टाछुट्टै शीर्षकमा राखी उल्लेख गरिएको छ।

यस स्थानीय तहले निर्माण गरेका विभिन्न नीति, नियम, योजना, ऐन-कानून, कार्यक्रम तथा गतिविधिलाई लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको दृष्टिकोणले संवेदनशील तथा उत्तरदायी बनाउनु आवश्यक छ। समाजमा हालसम्म बन्चिततिकरणमा परेका वर्ग, जाति, लिंग तथा समुदायका व्यक्तिहरूलाई विशेष अवसर प्रदान गरी विकासका कृयाकलापसँगै विकासबाट प्राप्त लाभको बाँडफाँडको चरणसम्म समान रूपमा उपलब्धी हासिल गर्न उपयुक्त नीति तथा कार्यक्रम कार्ययोजना तयार गर्न लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परिक्षण (GESI Audit) उपयुक्त औजार हो। जसलाई नेपाल सरकारले “स्थानीय तहका लागि लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण दिग्दर्शन, २०७८” अनिवार्य तवरमा सबै स्थानीय तहहरूको वार्षिक रूपमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परिक्षण गर्ने र सो कार्यक्रमको क्रममा तयार गरिएको कार्ययोजना कार्यन्वयन गर्नु पर्ने व्यवस्था गरेको छ। त्यसैले लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणका सवालको मूलप्रवाहीकरणलाई व्यवस्थित ढङ्गबाट स्थानीय शासन प्रणालीमा संस्थागत गर्न यस स्थानीय तहको लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण कार्य सम्पन्न गरिएको छ।

२. लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परिक्षणको महत्व :

स्थानीय तहको नीति र कार्यक्रमहरूमा लैङ्गिक मूलप्रवाहीकरण तथा सामाजिक समावेशीकरण गरी समतामूलक विकास एवं प्रवर्द्धनलाई संस्थागत गर्नु जस्ता कार्यहरू लैससास परीक्षणले गर्दछ । यसका साथै यसको औचित्य यस प्रकार रहेका छन् ।

१. यस बजेटले लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशी प्रभावका सम्बन्धमा पारदर्शिता तथा जवाफदेहिताको सम्बर्धनद्वारा सुशासनलाई अग्रगति प्रदान गर्दछ ।
२. समावेशीमा पर्ने पक्ष, वर्ग र समुदायका आवश्यकता र सरोकारहरूलाई सम्बोधन गर्ने हुदा सामाजिक न्याय स्थापित गर्दछ ।
३. लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीताको लागि बजेटको पुनसंरचना तथा सुनिश्चितता गर्दछ ।
४. यसले विभिन्न वर्गमा लैङ्गिक समानता प्राप्तीका लागि अभिव्यक्त राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय प्रतिवद्धताको कार्यान्वयन र विनियोजित साधन स्रोत बीचको खाडललाई सम्बोधन गर्दछ ।
५. यसले महिला र पुरुष बीच उत्पादनशील साधन स्रोतको समतामूलक वितरणको माध्यमद्वारा गरीबी निवारणको अभियानलाई गति प्रदान गर्दछ ।
६. यसले बजेटको कार्यान्वयन तथा कार्य सम्पादन क्षमतामा सुधार गर्दछ र सीमित साधन स्रोतको अधिकतम उपयोगलाई बढावा दिन्छ ।
७. यसले बजेटको आर्थिक दक्षता बढाउनुको साथै सामाजिक न्याय सम्बन्धी बृहत लक्ष्य प्राप्तीमा उल्लेख्य योगदान पुर्याउदछ ।
८. यसले सरकार तथा नागरिक समाज बीच अझ बढि खुल्ला सकारात्मक सम्बन्ध स्थापित गर्न सघाउछ ।

३. लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परिक्षणको उद्देश्य

यस लैङ्गिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी परिक्षणको उद्देश्य देहाय बमोजिम रहेको छ ।

१. लैङ्गिक समानता तथा समावेशीकरण परीक्षण मार्फत स्थानीय तहको संस्थागत संरचना र कार्यक्रमहरूमा महिला लक्षित वर्ग र सीमान्तकृत समूहहरूलाई समावेशी गरी लैङ्गिक समानता र सबै जात, जातिको अर्थपूर्ण सहभागिता गराई लैङ्गिक अन्तरहरूको प्रभावलाई सम्बोधन गर्दै लैङ्गिक मूलप्रवाहीकरण र सशक्तिकरण गर्दै लैजाने ।
२. महिला, लक्षित वर्ग सीमान्तकृत समूहहरूलाई समावेश गरी उनीहरूको योजनाबद्ध रूपमा व्यक्तिगत र सामुहिक क्षमता अभिवृद्धि गरी स्थानीय तहको विकास प्रकृत्यामा निर्णायक तथा अर्थपूर्ण सहभागिता सनिश्चित गरी आर्थिक तथा सामाजिक सशक्तिकरण गर्ने ।
३. स्थानीय तहको सबै कार्यक्रम, योजना र आयोजनाको प्रत्येक चरणमा लैससास दृष्टिकोणबाट अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्ने र यसलाई संस्थागत गर्दै लैजाने ।
४. लैससास परीक्षणको नतिजाको आधारमा समस्या तथा चुनौतिहरूको पहिचान गरी समायमा नै समाधान गर्ने तथा भावी योजना तथा कार्यक्रमका लागि नीतिगत पृष्ठपोषण लिने ।

४. लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षणले समेटेको क्षेत्रहरू

लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण मूलतः नीति, कानून र योजना, संस्थागत व्यवस्था, मानव संसाधन तथा क्षमता विकास, सेवा प्रवाह र सुशासन तथा उत्तरदायित्वसँग सम्बन्धित क्षेत्रहरूलाई समेट्दछ । यस्ता सवालहरूमा आधारित भई यस स्थानीय तहले सम्पादन गरिरहेका शिक्षा, स्वास्थ्य तथा जनसंख्या, सरसफाई, महिला, बालबालिका, जेष्ठ नागरिक, युवा तथा खेलकुद, भाषा, धर्म तथा संस्कृति, श्रम तथा रोजगारसँग सम्बन्धित विषयवस्तुमा केन्द्रित रहन्छ । यससँग सम्बन्धित विभिन्न कार्य जिम्मेवारीलाई लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको दृष्टिकोणबाट अःययन तथा विश्लेषण गरी स्थानीय तहबाट सञ्चालित विभिन्न गतिविधि, कार्य तथा सुधारका क्षेत्रहरूको पहिचान गर्ने प्रयत्न गरिएको छ ।

यसैगरी लैङ्गिक समताको सिद्धान्त, समविकासको सिद्धान्त, समावेशीकरणको सिद्धान्त तथा लैङ्गिक उत्तरदायित्वको सिद्धान्तलाई स्थानीय तहको नीति तथा कार्यक्रमबाट आत्मसात गरिएको र गरिनु पर्ने विषयहरूको अध्ययन गरिएको थियो । स्थानीय तहको लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परिक्षण दिग्दर्शन, २०७८ ले तोकेका मूल विषय क्षेत्रहरू तपसिल बमोजिम रहेका छन् ।

१. नीति, कानून र योजना

- नीति र कार्यमा समावेशी सहभागिता
- योजना तर्जुमा र कार्यान्वयन
- बजेट तर्जुमा तथा कार्यान्वयन

२. संस्थागत व्यवस्था

- कर्मचारीपदाधिकारी प्रतिनिधित्व
- कार्यप्रणाली समावेशी
- समिति, उपसमिति र कार्यदलमा प्रतिनिधित्व
- वित्त व्यवस्थापन प्रणालीमा समावेशिता

३. मानव संसाधन तथा क्षमता विकास

- मानव संसाधन तथा क्षमता विकास
- अनौपचारिक मूल्य, मान्यता र कुसंस्कार बिरुद्ध जनचेतना
- कानूनी साक्षरता
- विपद व्यवस्थापनमा समावेशिता

४. सेवा प्रवाह

- पूर्वाधारविकास
- प्रजनन स्वास्थ्य
- शिक्षा कार्यक्रम
- खानेपानी तथा सरसफाई
- स्वरोजगार तथा आय आर्जन र बजार व्यवस्थापन

५. सुशासन तथा उत्तरदायित्व

- सुशासन
- उत्तरदायित्व र जवाफदेहिता
- सूचना तथा संचार
- अनुगमन तथा मूल्याङ्कन

५. लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षणको विधि र तरिका

५.१ लैससास परीक्षण विधि

लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण विश्लेषण गर्दा मूलतः तीनवटा विधिको उपयोग गरिएको थियो । पहिलो मुख्य व्यक्तिगत अन्तरवार्ता गरिएको थियो । त्यसक्रममा यस विषयसँग सम्बन्धित पदाधिकारी र कर्मचारीहरूसँग अन्तरवार्ता गरिएको थियो । दोस्रो स.क.अ.चु. विधि (SWOT) विश्लेषण गरियो । यस विधिमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणका सन्दर्भमा यस स्थानीय तहको सवल पक्ष (Strength), कमोजर पक्ष (Weakness), अवसर (Opportunity) र चुनौति (Threat) का विषयमहरूमा छलफल गरी निष्कर्ष निकालिएको थियो । तेस्रो विधि भनेको लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण कार्यशाला गोष्ठी हो । यस स्थानीय तहको लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण गर्न स्थानीय तहका पदाधिकारी, कर्मचारी र सरोकारलावा निकायका सहभागी भएको गोष्ठी सम्पन्न गरिएको थियो ।

५.२ लैससास परीक्षणका चरणहरू

लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण तीन चरणमा विभाजन गरी कार्य गरिएको थियो । जसलाई निम्नानुसार उल्लेख गरिएको छ ।

५.२.१ तयारी चरण

क. लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण गर्न सर्वप्रथम स्थानीय तहका लागि लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण दिग्दर्शन, २०७८ कार्यान्वयन समिति गठन गरेको थियो । यस स्थानीय तहको लैससास परीक्षण कार्यका

लागि उक्त कार्यान्वयन समितिले लैससास परीक्षण कार्यदल गठन भएको थियो। यसका साथै यस वर्षको लैससास परीक्षणको सबै प्रकृया सम्पन्न गर्न कार्ययोजना समेत तयार गरिएको थियो।

- ख. लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षणको महत्वपूर्ण कार्य गोष्ठी हो। यसका लागि कार्यान्वयन समिति र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतको समन्वयमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षणका कार्यक्रम आयोजना गरिएको थियो। सो कार्यक्रम मिति २०८३।०२।२५ र २६ गते सुनापति गाउँपालिकाको सभाहलमा कार्यशाला गोष्ठी आयोजना गरिएको थियो।
- ग. लैससास परीक्षण कार्यदलले लैससास परीक्षण कार्यसँग सम्बन्धित दस्तावेजहरू संकलन र अध्ययन गरिएको थियो। जस अन्तर्गत नेपालको संविधान, संघ सरकारले जारी गरेका सम्बन्धित निर्देशिका तथा मापदण्डहरूको अध्ययन गरिएको थियो। यसैगरी यस स्थानीय तहको सम्बन्धित ऐन, कानून तथा कार्यविधि, वार्षिक नीति, कार्यक्रम तथा बजेट, आवधिक योजना, विषयगत प्रतिवेदन, समिक्षा प्रतिवेदन आदि दस्तावेज तथा कागजातहरू संकलन गरी लैससास दृष्टिकोणबाट अध्ययन गरिएको थियो।

५.२.२ कार्यान्वयन चरण

- क. लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षणमा यस स्थानीय तहको कार्यपालिका सदस्यहरू, स्थानीय तहमा कार्यरत कर्मचारी र सम्बन्धित संस्थाका समितिका पदाधिकारीहरू समेतको सहभागिता थियो। लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षणको सहजीकरण गर्न स्थानीय तहले बाह्य विज्ञ स्रोतव्यक्तिको सहजीकरणमा सम्पन्न भएको थियो। स्रोत व्यक्तिले स्थानीय तहको लैससास परीक्षणको अवधारण उद्देश्य प्रकृया उपलब्धी आदिका बारेमा प्रस्तुती र छलफल गरिएको थियो।
- ख. यस स्थानीय तहको संस्थागत लेखाजोखा गर्दा नीति, कानून र योजना, संस्थागत व्यवस्था, मानव संसाधन तथा क्षमता विकास, सेवा प्रवाह र सुशासन तथा उत्तरदायित्व गरी मुख्य ५ वटा मूल विषयको २२ वटा सहायक विषय र सोको १०० वटा सूचकको आधारमा गरिएको थियो। तिनै सूचकहरूको आधारमा यस स्थानीय तहका पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरूसँग छलफल गरिएको थियो। छलफलको आधारमा उक्त बुँदामा राम्रो देखिएमा १, मध्यम देखिएमा ०.५ र सुधार गर्नुपर्ने देखिएमा वा सो विषयमा कुनै काम नै नभएको पाइए ० अङ्क दिइएको थियो।
- ग. लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण विश्लेषण गर्दा सम्बन्धित सबै पदाधिकारी र कर्मचारीहरूको उपस्थितिमा यस स्थानीय तहको सवल पक्ष, कमजोर पक्ष, अवसर तथा चुनौती (SWOT) विश्लेषण गर्नुका साथै कार्यशाला गोष्ठी आयोजना गरी सूचकहरूमा विस्तृत छलफल भएको थियो।
- घ. अन्त्यमा ५ वटा मूल शीर्षक र २२ वटा सहायक शीर्षकमा प्राप्त अङ्कहरूलाई माकुरे जालो र बार चार्ट बनाई प्रस्तुत गरिएको थियो। जसले लैससास परीक्षणको नतिजा स्पष्ट रूपमा प्रस्तुत गर्न सकिएको थियो। प्रस्तुत गरिएको माकुरे जालो र बार चार्टले कुन कुन मूल क्षेत्र र सहायक क्षेत्रमा राम्रो र कुन कुन मा कमजोर छ भन्ने कुरा प्रष्ट भएको थियो। सो चित्रले देखिएका राम्रा पक्षहरूलाई निरन्तरता दिदै, कमजोर पक्षहरूलाई सुधारै आगामी दिनमा स्थानीय तहलाई लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको दृष्टिबाट उत्कृष्ट स्थानीय तहको रूपमा स्थापित गर्न आवश्यकताहरूको पहिचान गरी लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणका लागि एकीकृत कार्ययोजना समेत बनाइएको थियो।

५.२.३ प्रतिवेदन चरण

सहभागीहरूलाई स्वमूल्याङ्कन फारममा दिइएका १०० वटा सूचकहरूमा उपलब्ध प्रमाणिकरणको आधारमा नम्बर प्रदान गरिएको थियो। सहभागीहरूले प्रदान गरेको सो नम्बरहरूलाई नम्बर तालिकामा प्रविष्टी गरी ५ वटा मूल विषय र २२ वटा उप-विषयमा क्षेत्रगत प्राप्ताङ्क तयार गरियो। सो नम्बरबाट माकुरी जालो र स्तम्भ चित्र तयार गरियो। सहभागीहरूले प्रस्तुत गरेको ५ वटा मूल क्षेत्रगत सवल पक्ष र सुधार गर्नु पर्ने पक्षहरू प्रतिवेदनमा उल्लेख गरियो। यसैगरी सबै १०० वटा सूचकहरूमा राम्रो नम्बर आएको कृयाकलापहरूलाई निरन्तरता दिदै कमजोर नम्बर आएका सूचकहरू सुधार गर्न तयार गरिएको कार्ययोजनाको मस्यौदा तयार गरियो। मस्यौदा कार्ययोजनामा आवश्यक छलफल गरी लैससास परीक्षण प्रतिवेदनलाई अन्तिम रूप दिइ प्रतिवेदन तयार गरियो।

६. परीक्षणका सहभागीहरू

लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण नितान्त आन्तरिक स्वमूल्याङ्कन तथा लेखाजोखा कार्यक्रम हो। यस कार्यक्रममा स्थानीय तहका पदाधिकारी र कर्मचारीका अलवा बाह्य पक्षको रूपमा सरोकारवाला निकाय हुने व्यवस्था रहेको छ। यस परीक्षण कार्यक्रममा गाउँपालिका उपाध्यक्ष, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, स्थानीय तहका कर्मचारीहरू (शाखा प्रमुख र अन्य) सहभागी भएका थिए।

खण्ड -२ : तथ्याङ्क प्रस्तुतिकरण

७. तथ्याङ्क प्रस्तुतिकरण र व्याख्या

७.१ गाउँपालिकाको संक्षिप्त परिचय

मुलुकमा संघीय शासन व्यवस्था लागु भए पछि वि.सं. २०७३ फागुन २७ गने देखि सुनापति गाउँपालिका अस्तित्वमा आएको छ । यस गाउँपालिकाको सिमाना पूर्वमा खाँडादेबी, गाउँपालिका पश्चिममा चोरीखोला, उत्तरमा दोरम्बा शैलुङ गाउँपालिका र दक्षिणमा सुनकोशी नदी पर्दछ । यो गाउँपालिका साबिकको पाँच गाउँ विकास समितिहरु (गुन्सी, दिमीपोखरी, हिलेदेबी, बेथान र खनियापानी) मिलेर बनेको हो । यस गाउँपालिकाको कुल क्षेत्रफल ८६.९८ वर्ग किलोमिटर रहेको छ । राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार यस गाउँपालिकाको जनसंख्या १४,६५८ रहेको छ । वडागत रुपमा सबैभन्दा वढि अधिक जनसंख्या वडा नं ४ मा रहेको छ । यस गाउँपालिकामा घरधूरी संख्या ४१९३ छ ।

७.२ वडागत जनसंख्या

वि.स. २०७८ सालको जनगणना अनुसार यस स्थानीय तहको जनसंख्या जम्मा १४६५८, जना रहेको छ भने जसमा महिला ७,७१२ र पुरुषको जनसंख्या ६,९४६ रहेको छ । वडागत हेर्दा सबैभन्दा वढी जनसंख्या वडा नम्बर ४ मा र सबैभन्दा कम वडा नम्बर २ रहेका छन् । यस स्थानीय तहको वडागत जनसंख्या यस प्रकार रहेको छ ।

तालिका -१: वडागत जनसंख्या विवरण

वडा नं	पुरुष	महिला	जम्मा
१	१,२६९	१,४०८	२,६७७
२	१,०९९	१,२७०	२,३६९
३	१,१९५	१,३०४	२,४९९
४	१,८१३	२,०१३	३,८२६
५	१,५७०	१,७१७	३,२८७
कूल जम्मा	६,९४६	७,७१२	१४,६५८

राष्ट्रिय जनगणना २०७८

७.३ तथ्याङ्कमा लैङ्गिक अवस्था

गाउँपालिका पार्श्वचित्र, २०८१ र नेपालकोको राष्ट्रिय जनसंख्या २०७८ सालको अनुसार विभिन्न अवस्थामा यस गाउँपालिकाको तथ्याङ्क प्रस्तुत गरिएको छ । गाउँपालिका पार्श्वचित्र, २०८१ अनुसार कूल महिला प्रतिशत ५२.६% रहेको छ । नेपालकोको राष्ट्रिय जनसंख्या २०७८ सालको जनगणना अनुसार अपाङ्गता भएको जनसंख्या ४.२% रहेको छ । विदेशमा बस्ने महिला ११३९ जना रहेको राष्ट्रिय जनगणना, २०७८ ले देखाएको छ ।

तालिका -२: तथ्याङ्कमा लैङ्गिक अवस्था

क्र.स	विवरण	महिला	समग्र गाउँपालिका	स्रोत
१	जनसंख्या	७,७१२ (५२.६%)	१४,६५८	गाउँ पार्श्वचित्र
२	अपाङ्गता भएको जनसंख्या	४.२%	४.२%	राष्ट्रिय जनगणना २०७८
३	विदेशमा बस्ने जनसंख्या	३१८ (२७.९%)	११३९	राष्ट्रिय जनगणना २०७८

७.४ घर, जग्गामा महिलाको स्वामित्व

यस स्थानीय तहको महिलाको आफ्नै स्वामित्वमा जम्मा महिला संख्याको ०.८ प्रतिशत घर मात्रै भएको, ७.३ को जग्गा मात्रै भएको, ६.२ प्रतिशत महिलाको को घर र जग्गा दुबै भएको पाइएको छ भने ८८.२ प्रतिशतको स्वामित्वमा घर र जग्गा दुबै नभएको पाइएको छ ।

तालिका -३: घर, जग्गामा महिलाको स्वामित्व

क्र स	विवरण	महिला संख्या	प्रतिशत
१	घर मात्र भएको	३२	०.८
२	जग्गा मात्र भएको	३०८	७.३
३	घर र जग्गा दुवै भएको	२५८	६.२
४	घर र जग्गा दुवै नभएको	३५७३	८८.२
५	उल्लेख नभएको	२२	०.५
	जम्मा	४१९३	१००

राष्ट्रिय जनगणना २०७८

८. लैससास परीक्षण विश्लेषण औजारहरु

लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण मापदण्डमा उल्लेख गरिएका प्रमुख ५ वटा मूल शीर्षक विषयवस्तुका पनि थप उपशीर्षक सहित १०० वटा सूचकहरुमा सहभागीहरुले उपलब्ध गराएको अंकका आधारमा प्राप्त गरेको अंकलाई विश्लेषण गरिएको थियो । ती सूचकहरुमा अंक प्रदान गर्दा सहभागीहरुले कस्तो अवस्थामा पूर्णाङ्क अर्थात १ अंक दिने कस्तो अवस्थामा ०.५ अंक दिने र कस्तो अवस्थामा ० अंक दिने भन्ने विषयमा सहभागीहरुलाई स्पष्ट हुने गरी सहजीकरण गरिएको हुँदा अंक प्रदान गर्ने प्रणाली व्यवस्थित एवम् वैज्ञानिक छ । यसरी सहभागीहरुले उपलब्ध गराएको अंकको आधारमा माकुरी जालो प्रयोग गरिएको थियो । यसका अतिरिक्त स्थानीय तहले लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको क्षेत्रमा के कस्ता कामहरु गर्न सकेको खण्डमा नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण मापदण्डमा उल्लेख भएका प्रावधानहरुको सम्बोधन हुन्छ भन्ने कुरा पत्ता लगाउन SWOT विश्लेषणको अभ्यासलाई पनि लैङ्गिक परीक्षणको औजारको रूपमा प्रयोग गरिएको थियो ।

विश्लेषणका औजारहरु

- दस्तावेज अध्ययन तथा समिक्षा
- कार्यशाला सञ्चालन
- मूल्याङ्कन सूचक
- माकुरे जालो तथा तालिकाहरु प्रस्तुति
- सवल पक्ष, सुधार गर्नु पर्ने पक्ष, अवसर र चुनौति विश्लेषण (SWOT Analysis)
- कार्ययोजना तयार
- प्रतिवेदन तयार

खण्ड -३ : मुख्य उपलब्धि

१. लैससास परीक्षण विधिबाट देखिएका लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको अवस्था

१.१ लैससास नतिजा

लैससास परीक्षण कार्यक्रमका सहभागीहरूले १०० पूर्णाङ्कमा गरेको स्वमूल्याङ्कनमा प्रदान गरेको प्राप्ताङ्क जम्मा गर्दा यस स्थानीय तहको लैससास परीक्षणले ६३ नम्बर प्राप्त गर्न सफल भएको छ । स्थानीय तहका लागि लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण दिग्दर्शन, २०७८ अनुसार लैससास परीक्षणको प्राप्ताङ्कलाई वर्गिकरण गर्दा यस स्थानीय तह "उत्तम" वर्गमा परेको छ ।

सर्वोत्तम : प्राप्ताङ्क ८० वा सो भन्दा वढी	उत्तम : प्राप्ताङ्क ६० वा सो भन्दा वढी र ८० भन्दा कम	सामान्य : प्राप्ताङ्क ४० वा सो भन्दा वढी र ६० भन्दा कम	कमजोर : प्राप्ताङ्क ० वा सो भन्दा वढी र ४० भन्दा कम
	६३		

१.२ परीक्षण पश्चात् प्रमुख सूचकहरूले प्राप्त गरेका अंकहरूको लेखाजोखा

लैससास परीक्षणका हरेक ५ वटा मूल विषयहरूमा २० पूर्णाङ्क गरी जम्मा १०० पूर्णाङ्कमा यस स्थानीय तहले ६३ नम्बर प्राप्त गरेकोमा सबैभन्दा वढी नीति, कानून, योजना क्षेत्रले प्राप्त गरेको छ । नीति, कानून, योजना क्षेत्रले १४.५ अंक प्राप्त गर्न सफल भएको छ । यसैगरी दोस्रोमा सेवा प्रवाह विषयले १४ अंक प्राप्त गरेको छ । त्यसपछि संस्थागत विकासले १२.५ अंक प्राप्त गरेको छ भने मानव संशासन तथा क्षमता विकास विषय र सुशासन तथा उत्तरदायित्व विषयले समान रूपमा १०.५ प्राप्त गरेको छ ।

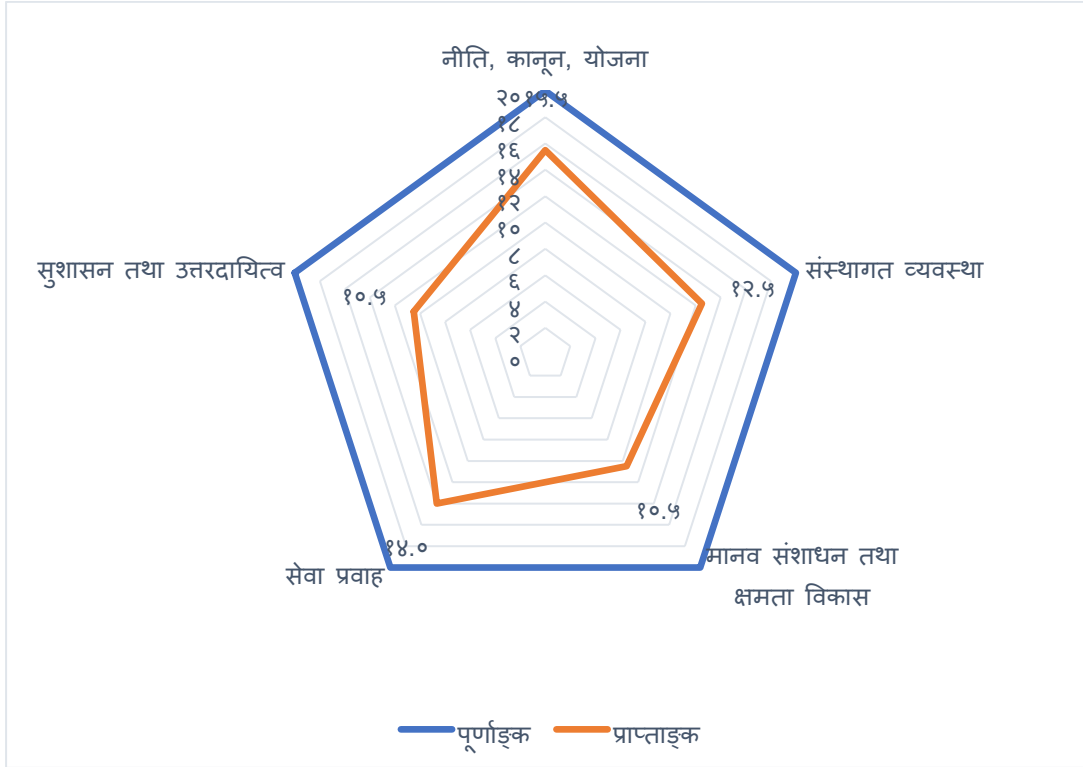
तालिका -४: प्रमुख सूचकहरूले प्राप्त गरेका अंकहरूको लेखाजोखा

क्र स	मूल विषय	पूर्णाङ्क	प्राप्ताङ्क
१	नीति, कानून, योजना	२०	१५.५
२	संस्थागत व्यवस्था	२०	१२.५
३	मानव संशासन तथा क्षमता विकास	२०	१०.५
४	सेवा प्रवाह	२०	१४.०
५	सुशासन तथा उत्तरदायित्व	२०	१०.५
	जम्मा	१००	६३

९.३ लैससास परीक्षणको माकुरे जालो

माकुरे जालोको ५ वटा खण्डमा माकुरे जालोलाई हेर्दा यस प्रकार देख्न सकिन्छ ।

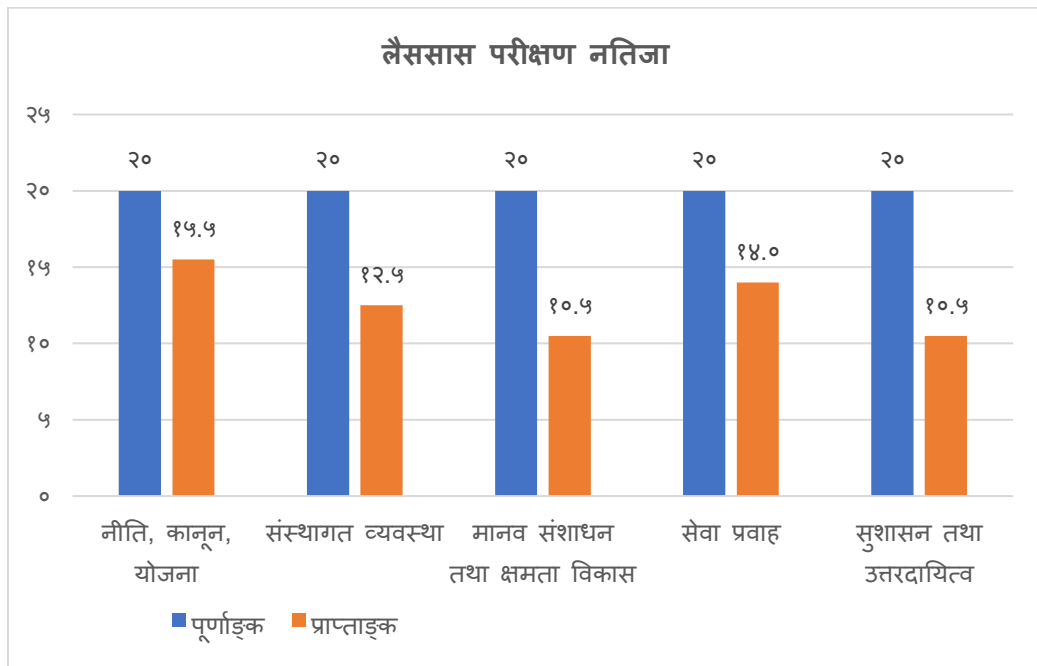
लैससास परीक्षणको माकुरे जालो

९.४ लैससास स्तम्भ चित्र (५ मूल विषय)

लैससास परीक्षणका हरेक ५ वटा मूल विषयहरूमा प्राप्त गरेको विषयगत प्राप्ताङ्कलाई यहाँ स्तम्भ चित्रमा प्रस्तुत गरिएको छ ।

लैससास परीक्षण नतिजा

१.५ सूचक र उपसूचकहरूको अंक

लैससास परीक्षणका १०० वटा सूचकहरूमा सहभागीहरूले गरेको स्वमूल्याङ्कनको नम्बरलाई मूल विषय र उप-विषयगत रूपमा तालिकामा प्रविष्टी गरिएको थियो । यसरी प्रविष्टि गरेपछि प्राप्त नम्बरलाई यस तालिकामा प्रस्तुत् गरिएको छ ।

तालिका -५: सूचक र उपसूचकहरूको अंक

क्र स	सूचक र उपसूचकहरू	पूर्णाङ्क	कूल प्राप्ताङ्क
१	१.१.१ - १, १.१.२ - ०, १.१.३ - १, १.१.४ - १, १.१.५ - १, १.१.६ - १, १.१.७ - १, १.१.८ - ०.५, १.२.१ - १, १.२.२ - ०.५, १.२.३ - ०.५, १.२.४ - १, १.२.५ - ०.५, १.२.६ - ०.५, १.२.७ - १, १.२.८ - १ १.३.१ - ०.५, १.३.२ - १, १.३.३ - १, १.३.४ - १	२०	१५.५
२	२.१.१ - ०.५, २.१.२ - ०.५, २.१.३ - ०.५, २.१.४ - ०.५, २.२.१ - १, २.२.२ - ०.५, २.२.३ - ०, २.२.४ - ०.५ २.३.१ - १, २.३.२ - ०.५, २.३.३ - ०.५, २.३.४ - ०.५, २.४.१ - ०.५, २.४.२ - १, २.४.३ - ०, २.४.४ - १, २.५.१ - १, २.५.२ - १, २.५.३ - ०.५, २.५.४ - १	२०	१२.५
३	३.१.१ - ०.५, ३.१.२ - ०.५, ३.१.३ - ०.५, ३.१.४ - ०.५ ३.१.५ - ०, ३.१.६ - ०.५, ३.१.७ - ०, ३.१.८ - ०, ३.२.१ - १, ३.२.२ - ०.५, ३.२.३ - १, ३.२.४ - १, ३.३.१ - ०, ३.३.२ - ०, ३.३.३ - १, ३.३.४ - १, ३.४.१ - ०.५, ३.४.२ - ०.५, ३.४.३ - ०.५, ३.४.४ - १,	२०	१०.५
४	४.१.१ - १, ४.१.२ - १, ४.१.३ - ०.५, ४.१.४ - ०, ४.२.१ - ०.५, ४.२.२ - ०, ४.२.३ - १, ४.२.४ - १, ४.३.१ - १, ४.३.२ - १, ४.३.३ - १, ४.३.४ - १, ४.४.१ - १, ४.४.२ - ०.५, ४.४.३ - ०.५, ४.४.४ - ०.५, ४.५.१ - ०.५, ४.५.२ - १, ४.५.३ - १, ४.५.४ - ०	२०	१४.०
५	५.१.१ - १, ५.१.२ - १, ५.१.३ - ०.५, ५.१.४ - ०.५, ५.२.१ - १, ५.२.२ - ०.५, ५.२.३ - ०.५, ५.२.४ - ०, ५.३.१ - १, ५.३.२ - ०, ५.३.३ - १, ५.३.४ - ०, ५.४.१ - ०.५, ५.४.२ - ०.५, ५.४.३ - ०.५, ५.४.४ - ०.५, ५.५.१ - १, ५.५.२ - ०, ५.५.३ - ०, ५.५.४ - ०.५	२०	१०.५
	जम्मा	१००	६३

१.६ उप-विषय क्षेत्र स्वमूल्याङ्कन नतिजा

लैससास परीक्षणका मुख्य ५ वटा विषयहरूमा २२ वटा उप-विषयहरू पर्दछन् । हरेक उप-विषयका पनि फरक फरक पूर्णाङ्कमा विभाजन गरिएका छन् । लैससास परीक्षणका क्रममा सहभागीहरूले स्वमूल्याङ्कन गरी प्रदान गरेको नम्बरलाई तालिकामा प्रविष्टी पश्चात् प्राप्त गरेको उप-विषयगत प्राप्ताङ्कलाई यहाँ तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका -६: उप-विषय क्षेत्र स्वमूल्याङ्कन नतिजा

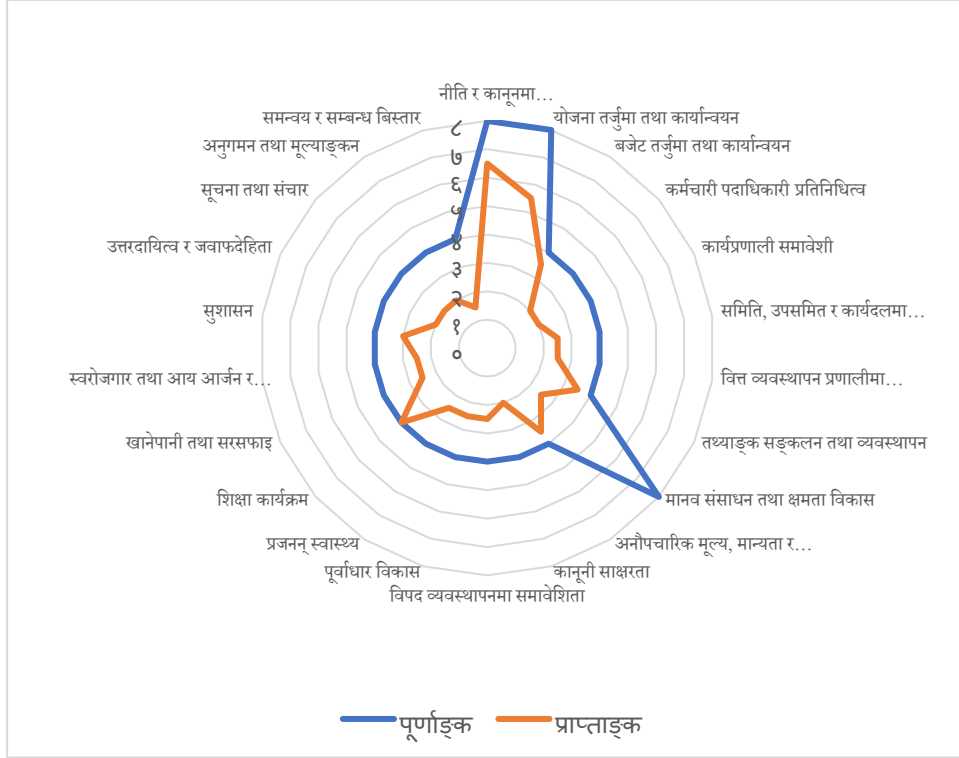
सूचक	उप-विषय क्षेत्र	पूर्णाङ्क	प्राप्ताङ्क
१. नीति, योजना, कानून	नीति र कानूनमा समावेशिता/सहभागिता	८	६.५
	योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन	८	५.५
	बजेट तर्जुमा तथा कार्यान्वयन	४	३.५
	जम्मा	२०	१५.५

सूचक	उप-विषय क्षेत्र	पूर्णाङ्क	प्राप्ताङ्क
२. संस्थागत व्यवस्था	कर्मचारी पदाधिकारी प्रतिनिधित्व	४	२
	कार्यप्रणाली समावेशी	४	२
	समिति, उपसमित र कार्यदलमा प्रतिनिधित्व	४	२.५
	वित्त व्यवस्थापन प्रणालीमा समावेशिता	४	२.५
	तथ्याङ्क सङ्कलन तथा व्यवस्थापन	४	३.५
	जम्मा	२०	१२.५
३. मानव संसाधन तथा क्षमता विकास	मानव संसाधन तथा क्षमता विकास	८	२.५
	अनौपचारिक मूल्य, मान्यता र कुसंस्कार बिरुद्ध जनचेतना	४	३.५
	कानूनी साक्षरता	४	२
	विपद व्यवस्थापनमा समावेशिता	४	२.५
	जम्मा	२०	१०.५
४. सेवा प्रवाह	पूर्वाधार विकास	४	२.५
	प्रजनन् स्वास्थ्य	४	२.५
	शिक्षा कार्यक्रम	४	४
	खानेपानी तथा सरसफाइ	४	२.५
	स्वरोजगार तथा आय आर्जन र बजार व्यवस्थापन	४	२.५
	जम्मा	२०	१४
४. सुशासन तथा उत्तरदायित्व	सुशासन	४	३
	उत्तरदायित्व र जवाफदेहिता	४	२
	सूचना तथा संचार	४	२
	अनुगमन तथा मूल्याङ्कन	४	२
	समन्वय र सम्बन्ध बिस्तार	४	१.५
	जम्मा	२०	१०.५
कूल जम्मा		१००	६३

९.७ उप-विषय क्षेत्र चार्ट

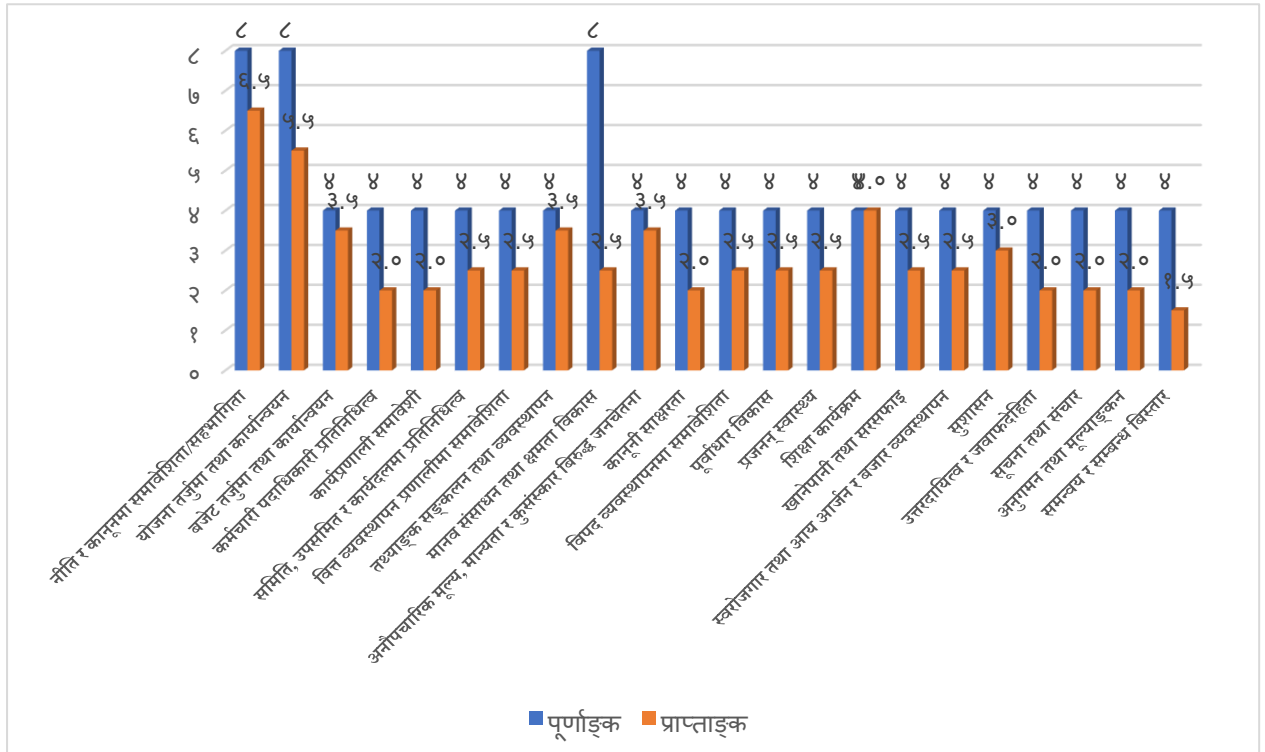
लैससास परीक्षणका २२ वटा उप-विषयहरूमा प्राप्त गरेको उप-विषयगत प्राप्ताङ्कलाई यहाँ चार्टमा प्रस्तुत छ ।

उप-विषय क्षेत्र चार्ट

९.८ उप-विषय क्षेत्र स्तम्भ चित्र

उप-विषय क्षेत्र स्तम्भ चित्र

१०. गाउँपालिकाको लैससासका बारेमा रहेका सवल तथा सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरू

लैससास परीक्षणका क्रममा यस स्थानीय तहको लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणका सन्दर्भमा तपसिल बमोजिम सवल पक्ष र सुधार गर्नु पर्ने पक्षहरू रहेका छन् ।

तालिका -७: लैससासका बारेमा रहेका सवल तथा सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरू

मूल विषय	उप-विषय क्षेत्र	सवल पक्षहरू	सुधार गर्नु पर्ने पक्षहरू
१. नीति, योजना, कानून	नीति र कानूनमा समावेशिता/सहभागिता	<ul style="list-style-type: none"> लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण रणनीति-०७९ तयार हुनु । आवधिक योजना र वार्षिक योजनामा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धी विषयहरू समावेश भएको । 	<ul style="list-style-type: none"> लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण रणनीति-०७९ समय सापेक्ष परिमार्जन गर्नु पर्ने । स्थानीय तहको नीति तथा कानूनको मस्यौदा तयार गर्ने कार्यदेशमा लैससासको दृष्टिले सम्पादन गर्ने गरी कार्य टोली निर्माण, पूर्व दस्तावेजको समीक्षा गर्दा लैससास दृष्टिकोणले भएको, मस्यौदाको बिषयवस्तु र शब्द चयन समावेशी र सहभागितामूलक बनाउनु पर्ने ।
	योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन	<ul style="list-style-type: none"> वार्षिक योजना तयारीका प्रकृया पूरा गरी वार्षिक योजना तयार गरिएको । 	<ul style="list-style-type: none"> लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समितिले योजना तर्जुमा समितिलाई सुझाव दिने, दस्तावेज तयार गर्दा महिला, बालबालिका तथा अन्य सबै लक्षित समुदायको सक्रिय सहभागिता भए नभएको र वडा तहमा योजाना सम्बन्धी छलफल समावेशी भए नभएको अनुगमन गर्नु पर्ने व्यवस्थालाई कार्यान्वयनमा ल्याउने । स्थानीय तहको स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले बजेट सीमा निर्धारण गर्दा महिला, बालबालिका, तथा समूहको अवस्था विश्लेषणको आधारमा सो समूहको लागि वा प्रत्यक्ष फाइदा पुग्ने गरी कूल पूँजीगत बजेटको निश्चित प्रतिशत छुट्याउने व्यवस्था गर्नु पर्ने । स्थानीय सरकारले दीगो विकासका लक्ष्यहरूमध्ये लक्ष्य ५ लैङ्गिक समानता प्राप्त गर्ने विषयलाई स्थानीयकरण गरी सो अनुसारको बजेट विनियोजन गर्नु पर्ने ।
	बजेट तर्जुमा तथा कार्यान्वयन	<ul style="list-style-type: none"> महिला तथा लक्षित समूह लक्षित गरी बजेट तयार हुनु । क्षमता विकास योजनामा लैङ्गिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी बजेट निर्माण एवं परीक्षण नियमित रुपमा गर्न बजेटको व्यवस्था गर्नु । 	<ul style="list-style-type: none"> बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्नुभन्दा अघि समुदायका महिला, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, जनजाति र दलित लगायतका सबै जातजाति र विपन्न वर्गका समूहहरूसँग छलफल गरी उनीहरूको आवश्यकता सम्बोधन हुने गरी योजना तर्जुमा गरी सोही अनुसार कार्यान्वयन गर्नु पर्ने । लैससास परिक्षण पश्चात लैङ्गिक तथा समावेशी

मूल विषय	उप-विषय क्षेत्र	सवल पक्षहरू	सुधार गर्नु पर्ने पक्षहरू
			विषयमा सुधार गर्न क्षमता विकास कार्ययोजना कार्यान्वयनका लागि पर्याप्त बजेट तथा कार्यक्रम बार्षिक योजनामा समावेश गरिएको र सोको कार्यान्वयन गर्नु पर्ने ।
२. संस्थागत व्यवस्था	कर्मचारी, पदाधिकारी प्रतिनिधित्व	<ul style="list-style-type: none"> महिला र पुरुषबीचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको लागि स्थानीय तहको निश्चित कार्यनीति रहेको । 	<ul style="list-style-type: none"> स्थानीय तहको कर्मचारीमा सबै जातजाति, वर्ग, लिङ्ग र समुदायका व्यक्तिहरूको समानुपातिक सहभागिता र निर्णायक तहमा ति वर्गहरूको अर्थपूर्ण सहभागिता वृद्धि गर्न लैससास मैत्री रणनीति तय गरी कार्यन्वयन गर्ने र कर्मचारी भर्ना प्रकृया बनाउने लैससास मैत्री बनाउने ।
	कार्य प्रणाली समावेशी	<ul style="list-style-type: none"> स्थानीय तहको कार्य प्रणाली समावेशी बनाउन केहि नीतिगत पहलहरू गरिएको । 	<ul style="list-style-type: none"> स्थानीय तहको लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समिति सकृय भई यस समितिको काम, कर्तव्य, अधिकारहरू कार्यन्वयनमा ल्याउनु पर्ने । स्थानीय सरकारका कार्यालयमा हुन सक्ने कुनै पनि प्रकारको दुर्व्यवहार, भेदभाव, महिला हिंसा नियन्त्रणको लागि हाल कार्यान्वयनमा आइरहेको आचार संहितालाई अझ वृहत रूपमा हुने गरी संशोधन गरी लागु गर्ने, यदि त्यस्तो घटना घटेमा सोभन्दा माथिल्लो निकायमा उजुरी गरी सोको सन्वाइ गरी पीडित पक्षलाई न्याय दिलाउने संयन्त्रको विकास र कार्यन्वयन गर्नु पर्ने ।
	समिति, उपसमित र कार्यदलमा प्रतिनिधित्व	<ul style="list-style-type: none"> स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा लक्षित समुदायबाट महिला र पुरुषको समावेशी प्रतिनिधित्व हुने व्यवस्था रहेको । 	<ul style="list-style-type: none"> स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले स्थानीय तहमा सञ्चालित कार्यक्रमहरूको अनुगमन र समीक्षा गर्दा महिला तथा लक्षित समुदायहरूले लाभ पाए/नपाएको अवस्था खुलाएर उनीहरूले अधिकतम लाभ पाउने गरी विश्लेषण सहित नीतिगत र कार्यगत सुझाव पेश गर्नु पर्ने ।
	वित्त व्यवस्थापन प्रणालीमा समावेशिता	<ul style="list-style-type: none"> कम्प्युटरकृत लेखा प्रणालीले समावेशी क्षेत्रमा भएको बजेट तथा खर्च सम्बन्धी सूचना दिने व्यवस्था भएको 	<ul style="list-style-type: none"> आदिवासी जनजाति, दलित अन्य लक्षित समुहका महिलाहरूको विकास र सशक्तिकरणको लागि वजेटको व्यवस्था गरी र उनीहरूको आवश्यकता अनुसार कार्यक्रम तर्जुमा गर्नु पर्ने ।
३. मानव संसाधन तथा क्षमता विकास	मानव संसाधन तथा क्षमता विकास	क्षमता विकास सम्बन्धी केहि कार्यक्रमहरू सञ्चालन हुनु ।	<ul style="list-style-type: none"> लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि क्षमता विकास कार्ययोजना तयार गर्नु पर्ने । स्थानीय तहका नागरिक, सरोकारवाला निकाय/व्यक्ति र कर्मचारीहरूको नियमित रूपमा क्षमता अभिवृद्धि गर्न मानव संसाधन विकास

मूल विषय	उप-विषय क्षेत्र	सवल पक्षहरू	सुधार गर्नु पर्ने पक्षहरू
			<p>इकाइको व्यवस्था गरी कुनै एक कर्मचारीलाई स्पष्ट जिम्मेवारी तोक्नु पर्ने ।</p> <ul style="list-style-type: none"> स्थानीय तहको क्षमता विकास कार्ययोजनामा लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको विषयहरू समेटेर परिमार्जन गर्नु पर्ने र यसका लागि छुट्टै शिर्षकमा बजेट विनियोजन गरी क्षमता विकास योजना कार्यान्वयन गर्नु पर्ने । स्थानीय सरकारका पदाधिकारी/कर्मचारी/लक्षित समूहले लैङ्गिक तथा समावेशी विकास, लैङ्गिक हिंसा निवारण सम्बन्धी तालिम सञ्चालन गर्नु पर्ने ।
			<ul style="list-style-type: none"> लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी सम्बन्धी तालिम सञ्चालन गरी स्थानीय स्तरमा नै यस सम्बन्धी यथेष्ट जनशक्ति विकास गर्नु पर्ने ।
	अनौपचारिक मूल्य, मान्यता र कुसंस्कार बिरुद्ध जनचेतना	<ul style="list-style-type: none"> स्थानीय तहले महिला बिरुद्ध भइरहेको हिंसा निवारण सम्बन्धी कार्यक्रमका लागि बजेट विनियोजन गरी कार्यक्रमहरू सञ्चालन हुनु । 	<ul style="list-style-type: none"> लैङ्गिक हिंसा बिरुद्ध भइरहेका कार्यक्रमहरूलाई एकिकृत र नतिजामुखी बनाउन लैङ्गिक हिंसा बिरुद्ध शुन्य सहिष्णुताको नीति सहित वडा तहहरूमा लैङ्गिक मुक्त गाऊ बनाउने अभियान सञ्चालन गर्नु पर्ने । लैङ्गिक हिंसाका घटनाहरूको विद्यमान अवस्थाको तथ्यांक संकलन गरी हिंसाका घटनामा वृद्धि वा कमि आएकोबारेमा अध्ययन गर्नु पर्ने ।
	कानूनी साक्षरता	<ul style="list-style-type: none"> महिलाका लागि वडा तहमा कानूनी सचेतना सम्बन्धी कार्यक्रमहरू सञ्चालन हुनु । 	<ul style="list-style-type: none"> कार्यपालिका सदस्यहरू, सभाका सदस्यहरू र पालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लगायत सबै शाखा प्रमुखहरूलाई कानूनको मस्यौदा तर्जुमा सम्बन्धी प्रक्रिया र समस्या समाधान लगायतका लगायत मुख्य बिषय उपर अभिमुखीकरण गर्नु पर्ने । स्थानीय तहका महिला तथा समावेशी समूहबाट निर्वाचित भएका समेत जनप्रतिनिधिहरू र कार्यरत कर्मचारीलाई नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन लगायत प्रत्यक्ष सरोकार राख्ने संघिय सरकारका कानून र स्थानीय तहले जारी गरेका कानूनहरू र अन्य प्रचलित महत्वपूर्ण कानूनहरूको बारेमा अभिमुखीकरण गर्नु पर्ने ।
	विपद	<ul style="list-style-type: none"> विपद् व्यवस्थापन योजना तयार हुनु । 	<ul style="list-style-type: none"> विपद व्यवस्थापन गर्दा महिला तथा

मूल विषय	उप-विषय क्षेत्र	सवल पक्षहरू	सुधार गर्नु पर्ने पक्षहरू
	व्यवस्थापनमा समावेशिता		वञ्चितिकरणमा परेको समुदायसँग परामर्श गरे गरी यस्ता दस्तावेजमा सिमान्तीकृत वर्ग र समुदायलाई लक्षित गरी विशेष राहत र महिला पुरुषलाई अलग अलग संरक्षणको प्रावधान राखी सोको कार्यान्वयन गर्नु पर्ने ।
४. सेवा प्रवाह	पूर्वाधार विकास	<ul style="list-style-type: none"> स्थानीय तहका भवन, भौतिक पूर्वाधार तथा अन्य संरचना निर्माणको लागि ड्रइङ, डिजायन, लगत अनुमान तयार गर्दा महिला, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्तिले निर्बाध प्रयोग गर्न सकिने गरी लैङ्गिक, बाल र अपाङ्ग मैत्री तथा संबेदनशील संरचनाको प्रावधान सहित हुने गरेको । 	<ul style="list-style-type: none"> १५०० वर्गफिट भन्दा बढी प्लान्थ क्षेत्रफल भएका निजी भवन तथा संरचना निर्माण सम्बन्धी नक्सा स्वीकृत गर्दा महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथा बाल मैत्रीयुक्त दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी संरचना निर्माण गर्ने प्रावधान तय गरी सोही अनुसार स्विकृत दिने व्यवस्था गर्नु पर्ने । महिला लगायत लक्षित समुदायलाई लक्षित गरी परम्परागत तथा आधुनिक उर्जा (विभिन्न बैकल्पिक उर्जा स्रोतबाट प्राप्त हुने उर्जा, सुधारिएको चुलो आदि) को प्रयोग गर्न प्रोत्साहन गर्ने आयोजनाहरू सञ्चालन गर्नु पर्ने ।
	प्रजनन स्वास्थ्य	<ul style="list-style-type: none"> परिवार नियोजन, मातृ शिशु कल्याण, विस्तारित खोप, जनस्वास्थ्य सम्बन्धी कार्यक्रम लगायत महिलाहरूको स्वास्थ्य सुधार सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू सबै वडाहरूमा संचालन गरिएको । 	<ul style="list-style-type: none"> स्थानीय तहको सबै कार्यालय, स्वास्थ्य चौकी र विद्यालयहरूमा कर्मचारी लगायत सेवाग्राहीलाई लक्षित गरी अलगै स्तनपान कक्षको व्यवस्था गर्नु पर्ने ।
५. सुशासन तथा उत्तरदायित्व	सुशासन	<ul style="list-style-type: none"> स्थानीय तहले स्थानीय सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र स्थानीय शासनका बिषयमा कार्यपालिका तथा सभाबाट नीति, कानून जारी गरी सोही कानून बमोजिम निर्णय गरी कार्य हुने गरेको । 	<ul style="list-style-type: none"> महिला विकासकालागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाहवटा प्रतिवद्धताहरूका क्षेत्रमा कार्यक्रम तय गरी कार्यान्वयन गर्नु पर्ने ।
	सूचना तथा संचार	<ul style="list-style-type: none"> महिला तथा लक्षित समूहमा विभिन्न विषयगत क्षेत्रहरूमा सचेतना अभिवृद्धिका लागि सूचना, शिक्षा तथा संचार सम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन हुनु । 	<ul style="list-style-type: none"> महिला तथा लक्षित समूहमा सञ्चालन गरिएका विषयगत क्षेत्र सम्बन्धी सचेतना अभिवृद्धिका सञ्चालन गरिएका कार्यक्रम तथा प्रवाह गरिएका सूचना, शिक्षा तथा संचार सम्बन्धी कार्यक्रम सेवाग्राहीको स्तरमा सचेतनाको स्तर वृद्धि के कति भयो वा भएन? यस सम्बन्धी प्रभाव अध्ययन गर्नु पर्ने । गाउँपालिकाले सूचना सबैले बुझ्नेगरी स्थानीय भाषामा प्रवाह तथा प्रशारण गर्ने गरे/ नगरेको
	अनुगमन तथा मूल्याङ्कन	<ul style="list-style-type: none"> स्थानीय सरकारले संचालन गरेका लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास सम्बन्धी कार्यक्रमको 	<ul style="list-style-type: none"> स्थानीय सरकारले संचालन गरेका लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास सम्बन्धी कार्यक्रमको अनुगमन, मूल्याङ्कन गर्दा

मूल विषय	उप-विषय क्षेत्र	सवल पक्षहरू	सुधार गर्नु पर्ने पक्षहरू
		अनुगमन, मूल्याङ्कन गर्ने गरिएको ।	लक्षित वर्गको उपस्थितमा गर्ने, सो कार्यक्रमबाट लक्षित वर्गलाई पुगेको लाभ, असर र प्रभाव विश्लेषण गर्ने र अनुगमन तथा मूल्याङ्कनको पृष्ठपोषणलाई सम्बोधन गरी योजना तथा कार्यक्रम तयार गर्नु पर्ने ।
	समन्वय र सम्बन्ध बिस्तार	<ul style="list-style-type: none"> स्थानीय तहले संघ र प्रदेश सरकारहरूले तय गरेका नीति, कानून तथा कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयनमा सहकार्य, समन्वय र सहजीकरण गर्ने गरेको । 	<ul style="list-style-type: none"> लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच सञ्जाल निर्माण गरि कार्यगत छलफल कार्य गर्ने गर्नु पर्ने । महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मूलन गर्ने महासन्धि कार्यान्वयनका लागि तयार गरिएको राष्ट्रिय कार्ययोजना र संयुक्त राष्ट्र सङ्घीय सुरक्षा परिषद्बाट पारित प्रस्ताव नम्बर १३२५ र १८२० को कार्यान्वयन राष्ट्रिय कार्ययोजना, मानव अधिकार कार्ययोजना तथा छुवाछुत विरुद्धको कार्ययोजनामा स्थानीय सरकारको जिम्मेवारी भनि उल्लेख गरिएका कार्यक्रमहरूमा रकम विनियोजन गर्ने र सोको कार्यान्वयन गर्नु पर्ने ।

११. कार्ययोजना

लैससास परीक्षण कार्यक्रम सञ्चालनका क्रममा यस स्थानीय तहका सम्बन्धित शाखाका कर्मचारी र कार्यपालिकाका पदाधिकारीहरूको सहभागितामा १०० वटा सूचकहरूमा स्वमूल्याङ्कन र स्थानीय तहको सवल र सुधार गर्नु पर्ने पक्षहरूको विश्लेषण पश्चात कमजोर अंक प्राप्त गरेका सूचकहरू र सुधार गर्नु पर्ने कुराहरूलाई समेटेर निम्न बमोजिम कार्ययोजना तयार गरिएका छ ।

मूल शीर्षक		सुधारका लागि क्रियाकलाप		क्रियाकलाप संचालन गर्ने जिम्मेवारी			समयावधी	थप दायित्व	
पूर्णाङ्क	प्राप्ताङ्क	क्र स	कृयाकलाप	पहलकर्ता	निर्णयकर्ता	कार्यान्वयनकर्ता		पर्ने	नपर्ने
१. नीति, योजना, कानून -२०	१५.५	१.१	लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण रणनीति-०७९ समय सापेक्ष परिमार्जन गरी लागु गर्ने ।	महिला विकास शाखा	कार्यपालिका	विषयतग समितिहरू र सम्बन्धित शाखाहरू	निरन्तर	✓	
		१.२	स्थानीय तहकोनीति तथा कानूनको मस्यौदा तयार गर्ने कार्यादेशमा लैससासको दृष्टिले सम्पादन गर्ने गरी कार्य टोली निर्माण, पूर्व दस्तावेजको समीक्षा गर्दा लैससास दृष्टिकोणले भएको, मस्यौदाको बिषयवस्तु र शब्द चयन समावेशी र सहभागितामूलक बनाउने ।	कानून शाखा	कार्यपालिका	विषयतग समितिहरू र सम्बन्धित शाखाहरू	निरन्तर		✓
		१.३	कार्यदलले तयार गरेको नीति, कानून तथा योजनासँग सम्बन्धित मस्यौदा दस्तावेजमा उल्लेखित विषयवस्तु र शब्दहरू लैससास मैत्री बनाउने, तयार भएका नीति, कानून तथा योजनाका दस्तावेजहरू लैससासको दृष्टिले लेखाजोखा गरेर जारी गर्ने ।	कानून शाखा र महिला विकास शाखा	कार्यपालिका	सम्बन्धित शाखाहरू र महिला विकास शाखा	निरन्तर		✓
		१.४	स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले बजेट सीमा निर्धारण गर्दा महिला, बालबालिका, तथा समूहको अवस्था विश्लेषणको आधारमा सो समूहको लागि वा प्रत्यक्ष फाइदा पुग्ने गरी कूल पूँजीगत बजेटको निश्चित प्रतिशत छुट्याउने नीतिगत व्यवस्था गर्ने र सोही अनुसार बजेट विनियोजन गरी विनियोजित बजेट पूर्ण रुपमा कार्यन्वयन गर्ने ।	योजना शाखा	कार्यपालिका र प्र.प.अ.	योजना शाखा र महिला विकास शाखा	वैशाख २०८३ देखि		✓

मूल शीर्षक		सुधारका लागि क्रियाकलाप		क्रियाकलाप संचालन गर्ने जिम्मेवारी			समयावधी	थप दायित्व	
पूर्णाङ्क	प्राप्ताङ्क	क्र स	कृयाकलाप	पहलकर्ता	निर्णयकर्ता	कार्यान्वयनकर्ता		पर्ने	नपर्ने
		१.५	स्थानीय सरकारले दीगो विकासका लक्ष्यहरूमध्ये लक्ष्य:५ लैङ्गिक समानता प्राप्त गर्ने विषयलाई स्थानीयकरण कार्ययोजना तयार गरी सो अनुसारको बजेट विनियोजन गर्ने ।	महिला विकास शाखा र योजना शाखा	कार्यपालिका र प्र.प्र.अ.	महिला विकास शाखा र योजना शाखा	वैशाख २०८३ देखि	✓	
		१.६	बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्नु भन्दा अघि समुदायका महिला, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, जनजाति र दलित लगायतका सबै जातजाति र विपन्न वर्गका समूहहरूसँग छलफल गरी उनीहरूको आवश्यकता सम्बोधन हुने गरी योजना तर्जुमा गरी सोही अनुसार कार्यान्वयन गर्ने ।	योजना शाखा	कार्यपालिका र प्र.प्र.अ.	सबै शाखाहरू	वैशाख २०८३ देखि		✓
२. संस्थागत व्यवस्था - २०	१२.५	२.१	स्थानीय तहको कर्मचारीमा सबै जातजाति, वर्ग, लिङ्ग र समुदायका व्यक्तिहरूको समानुपातिक सहभागिता सुनिश्चित गर्न स्थानीय तहद्वारा भर्ना गरिने कर्मचारीहरूको सन्दर्भमा कर्मचारी भर्ना प्रकृया स्थानीय तहको जनसंख्यासँग समानुपातिक समावेशी बनाउन हाल भएको सेवा करारमा जनशक्ति भर्ना कार्यविधिमा आवश्यक परिमार्जन गरी कार्यान्वयन गर्ने ।	प्रशासन शाखा	कार्यपालिका र प्र.प्र.अ.	प्रशासन शाखा	निरन्तर		✓
		२.२	स्थानीय तह र मातहतका निकायहरूमा कार्यरत कर्मचारीहरूमा समावेशीकरणको अवस्था पत्ता लगाउन हाल कार्यरत कर्मचारीको समावेशीताको लेखाजोखा गरी प्रतिवेदन तयार गर्ने ।	प्रशासन शाखा	प्र.प्र.अ.	प्रशासन शाखा	श्रावण २०८३ देखि		✓

मूल शीर्षक		सुधारका लागि क्रियाकलाप		क्रियाकलाप संचालन गर्ने जिम्मेवारी			समयावधी	थप दायित्व	
पूर्णाङ्क	प्राप्ताङ्क	क्र स	कृयाकलाप	पहलकर्ता	निर्णयकर्ता	कार्यान्वयनकर्ता		पर्ने	नपर्ने
		२.३	स्थानीय तहको लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको विषयलाई कार्यन्वयनमा ल्याउन कार्यपालिकाको कार्यालयको सन्दर्भमा महिला विकास शाखामा कार्यरत कर्मचारी र मातहतका मातहतका निकायहरूमा १ जना कर्मचारीलाई कार्यादेश सहित लैससास सम्पर्क व्यक्ति तोक्ने ।	प्रशासन शाखा	कार्यपालिका र प्र.प्र.अ.	प्रशासन शाखा	श्रावण २०८३ देखि		✓
		२.४	लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समितिले योजना तर्जुमा समितिलाई सुझाव दिने, दस्तावेज तयार गर्दा महिला, बालबालिका तथा अन्य सबै लक्षित समुदायको सक्रिय सहभागिता भए नभएको र वडा तहमा योजना सम्बन्धी छलफल समावेशी भए नभएको अनुगमन गर्नु पर्ने व्यवस्थालाई कार्यान्वयनमा ल्याउने ।	लैससास कार्यान्वयन समिति	कार्यपालिका र प्र.प्र.अ.	लैससास कार्यान्वयन समिति र प्र.प्र.अ.	निरन्तर		✓
		२.५	स्थानीय तहको लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समिति सकृय भई यस समितिको काम, कर्तव्य, अधिकारहरू कार्यन्वयनमा ल्याउने ।	लैससास कार्यान्वयन समिति	कार्यपालिका र प्र.प्र.अ.	लैससास कार्यान्वयन समिति	श्रावण २०८३ देखि		✓
		२.६	स्थानीय सरकारका कार्यालयमा हुन सक्ने कुनै पनि प्रकारको दुर्व्यवहार, भेदभाव, महिला हिंसा नियन्त्रणको लागि हाल कार्यान्वयनमा आइरहेको आचार संहितालाई अझ वृहत रूपमा हुने गरी संशोधन गरी लागु गर्ने, यदि त्यस्तो घटना घटेमा सोभन्दा माथिल्लो निकायमा उजुरी गरी सोको सनुवाइ गरी पीडित पक्षलाई न्याय दिलाउने संयन्त्रको विकास र कार्यन्वयन गर्ने ।	महिला विकास शाखा र प्रशासन शाखा	कार्यपालिका र प्र.प्र.अ.	प्रशासन शाखा	श्रावण २०८३ देखि		✓

मूल शीर्षक		सुधारका लागि क्रियाकलाप		क्रियाकलाप संचालन गर्ने जिम्मेवारी			समयावधी	थप दायित्व	
पूर्णाङ्क	प्राप्ताङ्क	क्र स	कृयाकलाप	पहलकर्ता	निर्णयकर्ता	कार्यान्वयनकर्ता		पर्ने	नपर्ने
		२.७	स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले स्थानीय तहमा सञ्चालित कार्यक्रमहरूको अनुगमन र समीक्षा गर्दा महिला तथा लक्षित समूहहरूले लाभ पाए/नपाएको अवस्था खुलाएर उनिहरूले अधिकतम लाभ पाउने गरी विश्लेषण सहित नीतिगत र कार्यगत सुझाव पेश गर्ने ।	योजना शाखा	कार्यपालिका र प्र.प्र.अ.	योजना शाखा	निरन्तर		✓
		२.८	लैङ्गिक डेस्कको विकास र आवश्यक मानवीय श्रोतहरू लागि बजेटको व्यवस्था भएको र सो अनुसार कार्य गर्ने	महिला विकास शाखा	कार्यपालिका र प्र.प्र.अ.	महिला विकास शाखा	निरन्तर	✓	
		२.९	कार्यालयमा हुन सक्ने सबै प्रकारको दुर्व्यवहार, भेदभाव महिला हिंसा नियन्त्रणको लागि आचार संहिता बनाएर लागु गर्ने	महिला विकास शाखा	कार्यपालिका र प्र.प्र.अ.	प्रशासन शाखा	श्रावण २०८३ देखि		✓
३. मानव संसाधन तथा क्षमता विकास -२०	१०.५	३.१	लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि क्षमता विकास कार्ययोजना तयार गर्ने ।	प्रशासन शाखा	प्र.प्र.अ.	प्रशासन शाखा	श्रावण २०८३ देखि	✓	
		३.२	स्थानीय तहका पदाधिकारी, सरोकारवाला निकाय/व्यक्ति र कर्मचारीहरूको नियमित रुपमा क्षमता अभिवृद्धि गर्न मानव संसाधन विकास शाखालाई आवश्यक थप जनशक्ति सहित कृयासील बनाउने ।	प्रशासन शाखा	प्र.प्र.अ.	प्रशासन शाखा	श्रावण २०८३ देखि	✓	
		३.३	स्थानीय सरकारका पदाधिकारी/कर्मचारी/लक्षित समूहले लैङ्गिक तथा समावेशी विकास, लैंगिक हिंसा निवारण सम्बन्धी तालिम सञ्चालन गर्ने ।	महिला विकास शाखा	प्र.प्र.अ.	महिला विकास शाखा	श्रावण २०८३ देखि	✓	

मूल शीर्षक		सुधारका लागि क्रियाकलाप		क्रियाकलाप संचालन गर्ने जिम्मेवारी			समयावधि	थप दायित्व	
पूर्णाङ्क	प्राप्ताङ्क	क्र स	कृयाकलाप	पहलकर्ता	निर्णयकर्ता	कार्यान्वयनकर्ता		पर्ने	नपर्ने
		३.४	गाउँपालिका स्तरमा नै लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी सम्बन्धी तालिम सञ्चालन लगायतका कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न सक्ने जनशक्ति तयार गर्ने ।	प्रशासन शाखा र महिला विकास शाखा	कार्यपालिका र प्र.प्र.अ.	प्रशासन शाखा र महिला विकास शाखा	श्रावण २०८३ देखि	✓	
		३.५	लैङ्गिक हिंसा विरुद्ध भईरहेका कार्यक्रमहरूलाई एकिकृत र नतिजामुखी बनाउन लैङ्गिक हिंसा विरुद्ध शुन्य सहिष्णुताको नीति सहित वडा तहहरूमा लैङ्गिक मुक्त गाऊ बनाउने अभियान सञ्चालन गर्ने ।	महिला विकास शाखा	कार्यपालिका र प्र.प्र.अ.	महिला विकास शाखा	श्रावण २०८३ देखि	✓	
		३.६	लैङ्गिक हिंसाका घटनाहरूको विद्यमान अवस्थाको तथ्यांक संकलन गरी हिंसाका घटनामा वृद्धि वा कमि आएकोबारेमा अध्ययन गर्ने ।	महिला विकास शाखा	कार्यपालिका र प्र.प्र.अ.	महिला विकास शाखा	वैशाख २०८३ देखि	✓	
		३.७	स्थानीय तहका महिला तथा समावेशी समूहबाट निर्वाचित सहित सबै जनप्रतिनिधिहरू र कार्यरत कर्मचारीहरूलाई नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, अन्तर सरकार वित्त व्यवस्थापन ऐन, कर्मचारी समायोजन ऐन, मुलुकी संहिताहरू, बिषयगत कानूनहरू, स्थानीय तहले जारी गरेका कानूनहरू र अन्य प्रचलित महत्वपूर्ण कानूनहरूको बारेमा अभिमुखीकरण गर्ने ।	कानून शाखा	कार्यपालिका र प्र.प्र.अ.	कानून शाखा	वैशाख २०८३ देखि	✓	

मूल शीर्षक		सुधारका लागि क्रियाकलाप		क्रियाकलाप संचालन गर्ने जिम्मेवारी			समयावधी	थप दायित्व	
पूर्णाङ्क	प्राप्ताङ्क	क्र स	कृयाकलाप	पहलकर्ता	निर्णयकर्ता	कार्यान्वयनकर्ता		पर्ने	नपर्ने
		३.८	स्थानीय तहका कार्यपालिका सदस्यहरू, सभाका सदस्यहरू र पालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लगायत सबै शाखा प्रमुखहरूलाई कानूनको मस्यौदा तर्जुमा सम्बन्धी प्रक्रिया र समस्या समाधान लगायतका मुख्य बिषय उपर अभिमुखीकरण गर्ने	कानून शाखा	कार्यपालिका र प्र.प्र.अ.	कानून शाखा	वैशाख २०८३ देखि	✓	
		३.९	महिला विकासका लागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाहवटा प्रतिवद्धता, महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मूलन गर्ने महासन्धि कार्यान्वयनका लागि तयार गरिएको राष्ट्रिय कार्ययोजना र संयुक्त राष्ट्र सङ्घीय सुरक्षा परिषद्बाट पारित प्रस्ताव नम्बर १३२५ र १८२० को कार्यान्वयन राष्ट्रिय कार्ययोजना लगायतका विषयहरूमा स्थानीय तहका पदाधिकारी र कर्मकारीहरूलाई अभिमुखीकरण गर्ने ।	महिला विकास	कार्यपालिका र प्र.प्र.अ.	महिला विकास	वैशाख २०८३ देखि	✓	
४. सेवा प्रवाह -२०	१४	४.१	स्थानीय तहले १५०० वर्गफिट भन्दा बढी फिट क्षेत्रफल भएका निजी तथा सार्वजनिक भवन तथा संरचना निर्माण सम्बन्धी नक्सा स्वीकृत गर्दा महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथा बाल मैत्रीयुक्त दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी संरचना निर्माण गर्ने प्रावधान सहित स्वीकृत दिने नीतिगत व्यवस्था गर्ने ।	पूर्वाधार विकास शाखा र वस्ति विकास शाखा	कार्यपालिका	पूर्वाधार विकास शाखा र वस्ति विकास शाखा	वैशाख २०८३ देखि		✓
		४.२	स्थानीय तहको कार्यालय, अस्पताल र स्वास्थ्य चौकीमा कर्मचारी लगायत सेवाग्राहलाई लक्षित गरी अलग्गै स्तनपान कक्षको व्यवस्था गर्ने ।	स्वास्थ्य शाखा	कार्यपालिका र प्र.प्र.अ.	स्वास्थ्य शाखा	श्रावण २०८३ देखि	✓	

मूल शीर्षक		सुधारका लागि क्रियाकलाप		क्रियाकलाप संचालन गर्ने जिम्मेवारी			समयावधी	थप दायित्व	
पूर्णाङ्क	प्राप्ताङ्क	क्र स	कृयाकलाप	पहलकर्ता	निर्णयकर्ता	कार्यान्वयनकर्ता		पर्ने	नपर्ने
५. सुशासन तथा उत्तरदायित्व-२०	१५.५	५.१	सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा लक्षित समूह तर्फबाट स्थानीय सरकारले लिएको नीति तथा कार्यक्रम र सो को कार्यान्वयका विषयमा उठेका प्रश्नहरूको अभिलेख राखी उठेका विषयहरूको सम्बोधन गर्ने प्रावधान राखी सोको कार्यान्वयन गर्ने ।	सबै शाखाहरू र कार्यपालिका	कार्यपालिका र प्र.प्र.अ.	सबै शाखाहरू र कार्यपालिका	श्रावण २०८३	✓	
		५.२	स्थानीय सरकारले स्थानीय सूचना सबैले बुझ्नेगरी स्थानीय भाषामा प्रवाह तथा प्रसारण गर्ने ।	सबै शाखाहरू र कार्यपालिका	कार्यपालिका र प्र.प्र.अ.	सबै शाखाहरू र कार्यपालिका	श्रावण २०८३	✓	
		५.३	स्थानीय सरकारका जनप्रतिनिधि र कर्मचारीको आचार संहिता स्वीकृत गरी कार्यान्वयनमा ल्याउने ।	प्रशासन शाखा	कार्यपालिका र प्र.प्र.अ.	प्रशासन शाखा	निरन्तर		✓
		५.४	महिला तथा लक्षित समूहमा सञ्चालन गरिएका विषयगत क्षेत्र सम्बन्धी सचेतना अभिवृद्धिका संञ्चालन गरिएका कार्यक्रम र सचेतननामूलक कार्यक्रमबाट उनिहरूमा पुगेको प्रभावको स्थिति सम्बन्धि प्रभाव अध्ययन गर्ने ।	योजना शाखा	कार्यपालिका र प्र.प्र.अ.	सम्बन्धित सबै शाखाहरू	श्रावण २०८३ देखि	✓	
		५.५	स्थानीय सरकारले संचालन गरेका लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास सम्बन्धी कार्यक्रमको अनुगमन, मूल्याङ्कन गर्दा लक्षित वर्गको उपस्थितमा गर्ने, सो कार्यक्रमबाट लक्षित वर्गलाई पुगेको लाभ, असर र प्रभाव विश्लेषण गर्ने र अनुगमन तथा मूल्याङ्कनको पृष्ठपोषणलाई सम्बोधन गरी योजना तथा कार्यक्रम तयार गर्ने ।	योजना शाखा	उपप्रमुख, कार्यपालिका र प्र.प्र.अ.	सम्बन्धित सबै शाखाहरू	श्रावण २०८३ देखि		✓

मूल शीर्षक		सुधारका लागि क्रियाकलाप		क्रियाकलाप संचालन गर्ने जिम्मेवारी			समयावधी	थप दायित्व	
पूर्णाङ्क	प्राप्ताङ्क	क्र स	कृयाकलाप	पहलकर्ता	निर्णयकर्ता	कार्यान्वयनकर्ता		पर्ने	नपर्ने
		५.६	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच कार्यगत संजाल (महिला सञ्जाल, दलित सञ्जाल, बाल सञ्जाल, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको सञ्जाल आदि) गठन गरी तिनका प्रतिनिधिहरूलाई लैङ्गिक तथा समावेशी विकास सम्बन्धी क्षमता विकास तालिमहरू प्रदान गर्ने गरेको ।	महिला विकास शाखा	कार्यपालिका र प्र.प्र.अ.	महिला विकास शाखा	श्रावण २०८३ देखि	✓	

१२. निष्कर्ष

लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक परीक्षणले सुनापति गाउँपालिकाको संस्थागत संरचना र प्रणालीलाई थप लैङ्गिक तथा समावेशीमैत्री बनाउन र संस्थाको लैङ्गिक अन्तरहरूको प्रभावलाई सम्बोधन गर्दै लैङ्गिक मूलप्रवाहीकरण र सशक्तिकरण हुँदै विषय निश्चित छ । यसैगरी गाउँपालिकाका कर्मचारी लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणका विषयमा सचेतना अभिवृद्धि हुने र आफ्नो संस्थाबाट सम्पादन हुने सम्पूर्ण कार्यक्रमहरूलाई लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण उत्तरदायी बनाउन सकिने निष्कर्ष यस परीक्षणको रहेको छ ।

यस स्थानीय तहले निर्माण गर्ने नीति, कानून, योजना तथा सञ्चालन गर्ने सम्पूर्ण विकास योजना तथा कार्यक्रमलाई लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण उत्तरदायी र दिगो बनाउन आर्थिक स्रोतको सुनिश्चितता, उपलब्धिको समतामूलक वितरण र उपयोगी बनाउने उद्देश्य राखी लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण गरिएको थियो । यस परीक्षण मार्फत् स्थानीय तहले संस्थागत संरचना र प्रणालीलाई थप लैङ्गिक तथा समावेशी शासनमैत्री बनाउन र संस्थाको लैङ्गिक अन्तरहरूको प्रभावलाई सम्बोधन गर्दै लैङ्गिक मूलप्रवाहीकरण र सशक्तिकरण गर्दै लैजान सहयोग पुग्ने कुरामा कार्यक्रमका सहभागीहरू स्पष्ट भएका छन् । यसबाट स्थानीय तहका पदाधिकारी, कर्मचारीहरूको लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणका विषयमा सचेतना अभिवृद्धि हुने र आफ्नो संस्थाबाट सम्पादन हुने सम्पूर्ण कार्यक्रमलाई लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण उत्तरदायी बनाउन सहयोग पुग्ने कुरा निश्चित छ । साथै गाउँपालिकाका सम्पूर्ण कार्यक्रम, योजना तथा गतिविधिको प्रत्येक चरणमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको दृष्टिबाट अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्न सहज हुने छ ।

स्थानीय तहको लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण अवस्थाको स्वमूल्याङ्कन गर्दा यस स्थानीय तहको नीति, कानून र योजना क्षेत्र र सेवा प्रवाह क्षेत्र सन्तोषजनक देखियो भने मानव संसाधन तथा क्षमता विकासको क्षेत्रमा सुधार गर्नु पर्ने देखियो । यि सवालहरूमा यस स्थानीय तहले कार्ययोजना निर्माण गरि आफू र मातहतका निकायहरूमा यस क्षेत्रमा क्षमता विकास गरी लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धी साझा बुझाईको विकास गर्नुपर्ने आवश्यकता रहेको देखिएको छ ।

१३. सुझावहरू

- सुनापति गाउँपालिकाले आफ्नो कार्यालय तथा यस मातहतका निकायहरूमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण रणनीति तयार गरी सोको प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्नुपर्ने देखिन्छ ।
- लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणका तथ्यांकहरूका सम्बन्धमा खण्डित तथ्यांक एकिकृत गरी त्यसकै आधारमा आधारमा स्थानीय तहले आगामी दिनमा तर्जुमा गर्ने नीति, नियम, कानून, योजना तथा कार्यक्रमहरू तर्जुमा गर्ने स्पष्ट प्रणालीको विकास गरिनु पर्दछ ।
- स्थानीय तहका विभिन्न विषयगत क्षेत्रका बारेमा निर्माण गरी लागू गरेका नियम, कानून, कार्यविधि, निर्देशिका, तथा योजनामा लैससासका सवालहरूलाई समेट्नु आवश्यक छ । यसको लागि हालसम्म तयार भई लागू भएका कानून, ऐन, नीति, नियम तथा कार्यविधि र निर्देशिकाहरूको पुनरावलोकन तथा संशोधन गरी लैससासका मैत्री बनाउनु पर्ने देखिन्छ ।
- स्थानीय तहले लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण कार्यक्रम आफ्नो र मातहतका निकायहरूमा आन्तरिकरण गरि प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयनमा लैजानु पर्दछ ।
- लैससास परीक्षण गर्दा अधिल्लो वर्षको प्रतिवेदनको पुनरावलोकन गरी कार्ययोजनामा उल्लेखित कृयाकलापहरू कार्यन्वयनको अवस्थाको समिक्षा गरी चालु वर्षको कार्ययोजनामा तयारी गर्ने पारिपाटी कार्यान्वयनमा ल्याउनु पर्ने देखिन्छ ।
- लैससास प्रतिवेदनमा उल्लेखित कार्ययोजनामा उल्लेखित कृयाकलापहरूमा थप बजेटको आवश्यकता नपर्ने प्रकृतिको कृयाकलापहरू तत्कालै कार्यान्वयनमा ल्याउनु पर्दछ । यसैगरी बजेट आवश्यक पर्ने तर चालु वर्ष आवश्यक बजेटको व्यवस्था नहुने भएमा आगामि वर्षको तय हुने योजनामा समेटिनु पर्दछ । साथै कार्ययोजना कार्यन्वयनका लागि आवश्यक नीतिगत निर्णयहरू कार्यपालिकाबाट गर्नु पर्ने देखिन्छ ।
- यस प्रतिवेदनमा समावेश गरिएका लैससास कार्यन्वयन कार्ययोजनाको प्रभावकारी कार्यान्वयनका गरी लैङ्गिक परीक्षणको प्राप्ताङ्कमा वृद्धि गर्न विभिन्न समिक्षा कार्यक्रम र योजना तयार गर्ने सम्बन्धी कार्यक्रममा लैससास कार्ययोजनालाई पनि हरेक शाखाले अनिवार्य समिक्षा गर्ने र त्यसपछि बन्ने योजनामा समेट्ने पारिपाटी सुरु गर्नु पर्ने देखिन्छ ।

१४. केहि फोटोहरु

लैससास परीक्षण कार्यक्रममा उपाध्यक्षज्यु लगायत कार्यक्रमका सहभागीहरु

लैससास परीक्षण अभिमूखीकरण कार्यक्रममा प्रस्तुतिकरण गर्दै लैससास परीक्षक

लैससास परीक्षणका क्रममा मन्तव्य राख्नु हुँदै गाउँपालिका उपाध्यक्ष ज्यू

लैससास परीक्षणका क्रममा मन्तव्य राख्नु हुँदै प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

कार्यक्रम सहजीकरण गर्दै लैङ्गिक परीक्षक

कार्यक्रममा प्रस्तुतिकरण गर्दै प्रशिक्षक

अनुसूचि -१: स्वमूल्याङ्कनमा सूचकगत रुपमा प्रदान गरिएको प्राप्ताङ्क नम्बर

सि.नं.	मूल विषय	उप-विषय	अंक	सूचक नं.	सूचक	सूचकको अंक	प्राप्ताङ्क	१ अंक ल्याउने अवस्था	०.५ अंक ल्याउने अवस्था	० अंक ल्याउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
१	नीति कानून, योजना		८	१.१.१	स्थानीय तहको नीति तथा कानून मस्यौदा तयार गर्ने कार्यदिशमा लैससासको दृष्टिले सम्पादन गर्ने गरी कार्य टोली निर्माण, पूर्व दस्तावेजको समीक्षा गर्दा लैससास दृष्टिकोणले भएको, मस्यौदाको विषयवस्तु र शब्द चयन समावेशी र सहभागितामूलक हुने गरेको/नगरेको	०-१	१	स्थानीय तहको नीति तथा कानूनको मस्यौदा तयार गर्ने कार्यदिशमा लैससासको दृष्टिले सम्पादन गर्ने गरी कार्य टोली निर्माण, पूर्व दस्तावेजको समीक्षा गर्दा लैससास दृष्टिकोणले भएको, मस्यौदाको विषयवस्तु र शब्द चयन समावेशी र सहभागितामूलक हुने गरेको	स्थानीय तहको नीति तथा कानूनको मस्यौदा तयार गर्ने कार्यदिशमा लैससासको दृष्टिले सम्पादन गर्ने गरी कार्यटोली निर्माण, पूर्व दस्तावेजको समीक्षा, मस्यौदाको विषयवस्तु र शब्द चयन आँसिक रुपमामात्र समावेशी र सहभागितामूलक हुने गरेको	स्थानीय तहकोनीति तथा कानूनको मस्यौदा तयार गर्ने कार्यदिशमा लैससासको दृष्टिले सम्पादन गर्ने गरी कार्यटोलीनिर्माण, पूर्व दस्तावेजको समीक्षागर्दा लैससासदृष्टिकोणलेभएको, मस्यौदाको विषयवस्तु र समावेशी शब्द चयन	स्थानीय तहले स्वीकृत गरेका नीति तथा कानूनी दस्तावेजहरू र स्वीकृतिको लागि प्रस्तुत गरेका मस्यौदा नीति तथा कानूनी दस्तावेजहरू
२				१.१.२	स्थानीय सरकारलेआफ्ना नीति, कानून, योजना जारी गर्नु भन्दा अगाडि लैससासको दृष्टिले उपयुक्त भए/नभएको बारे लेखाजोखा गर्ने गरे । नगरेको	०-१	०	स्थानीय सरकारलेआफ्ना नीति, कानून, योजना जारी गर्नु भन्दा अगाडि लैससासको दृष्टिले उपयुक्त भएनभएको बारे लेखाजोखा गर्ने गरेको	स्थानीय सरकारलेआफ्ना नीति, कानून, योजना जारी गर्नु भन्दा अगाडि लैससासको दृष्टिले उपयुक्त भएनभएको बारे आँसिक रुपमा मात्र लेखाजोखा गर्ने गरेको	स्थानीय सरकारलेआफ्ना नीति, कानून, योजना जारी गर्नु भन्दा अगाडि लैससासको दृष्टिले उपयुक्त भएनभएको बारे लेखाजोखा गर्ने नगरेको	स्थानीय सरकारलेआफ्ना नीति, कानून, योजना का दस्तावेजहरू र लेखाजोखा सम्पन्न भएको प्रमाणित गर्ने कागजातहरू
३				१.१.३	स्थानीय सरकारकोनीति र योजनामा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास (स्थानीय कानून, नीति, आवधिक र बार्षिक योजनामा भएका नीतिहरू) सम्वन्धी कुराहरू समावेश भए । नभएको	०-१	१	स्थानीय सरकारको नीति र योजनामा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास (स्थानीय कानून, नीति, आवधिक र बार्षिक योजनामा भएका नीतिहरू) सम्वन्धी कुराहरू समावेश भएको	स्थानीय सरकारको नीति र योजनामा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास (स्थानीय कानून, नीति, आवधिक र बार्षिक योजनामा भएका नीतिहरू) सम्वन्धी कुराहरू आँसिक रुपमामात्र समावेश भएको	स्थानीय सरकारको नीति र योजनामा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास (स्थानीय कानून, नीति, आवधिक र बार्षिक योजनामा भएका नीतिहरू) सम्वन्धी कुराहरू समावेश नभएको	स्थानीय सरकारको स्थानीय कानून, नीति, आवधिक र बार्षिक योजनासम्वन्धी दस्तावेजहरू

सि.नं.	मूल विषय	उप-विषय	अंक	सूचक नं.	सूचक	सूचकको अंक	प्राप्ताङ्क	१ अंक ल्याउने अवस्था	०.५ अंक ल्याउने अवस्था	० अंक ल्याउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
४		नीति र कानूनमा समावेशीता/ सहभागिता		१.१.४	स्थानीय सरकारको महिला र पुरुषको समविकास तथा सामाजिक समावेशीकरण र लैङ्गिक परीक्षण तथा सामाजिक विभेद अन्त्य गर्ने सम्बन्धी अलग्गै नीतिहरू छन । छैनन्? (स्थानीय ऐन, कानून, कार्यविधि, निर्देशिकामा खास व्यवस्था गरिएको वा नगरिएको)	०-१	१	स्थानीय सरकारको महिला र पुरुषको समविकास तथा सामाजिक समावेशीकरण र लैङ्गिक परीक्षण तथा सामाजिक विभेद अन्त्य गर्नेसम्बन्धी अलग्गै नीति भएको र यस्तो नीति स्थानीय ऐन, कानून, कार्यविधि, निर्देशिकामा समावेश गरिएको	स्थानीय सरकारको महिला र पुरुषको समविकास तथा सामाजिक समावेशीकरण र लैङ्गिक परीक्षण तथा सामाजिक विभेद अन्त्य गर्नेसम्बन्धी अलग्गै भएको तर स्थानीय ऐन, कानून, कार्यविधि, निर्देशिकामा समावेश नगरिएको	स्थानीय सरकारको महिला र पुरुषको समविकास तथा सामाजिक समावेशीकरण र लैङ्गिक परीक्षण तथा सामाजिक विभेद अन्त्य गर्नेसम्बन्धी अलग्गै नीति नभएको र स्थानीय ऐन, कानून, कार्यविधि, निर्देशिकामा समेत कुनै खास व्यवस्था नगरिएको	स्थानीय सरकारको महिला र पुरुषको समविकास तथा सामाजिक समावेशीकरण र लैङ्गिक परीक्षण तथा सामाजिक विभेद अन्त्य गर्नेनीति दस्तावेज र स्थानीय ऐन, कानून, कार्यविधि, निर्देशिकाहरू
५				१.१.५	स्थानीय तहले कार्यान्वयनमा ल्याएका ऐन, नियम, तथा कार्यविधिमा महिला तथा लक्षित वर्गमा हुने सबै प्रकारका विभेदजन्य कार्यहरू रोक्न पर्याप्त प्रावधान व्यवस्था गरिएको छ/छैन ?	०-१	१	स्थानीय तहले कार्यान्वयनमा ल्याएका ऐन, नियम, तथा कार्यविधिमा महिला तथा लक्षित वर्गमा हुने सबै प्रकारका विभेदजन्य कार्यहरू रोक्न पर्याप्त प्रावधान राखिएको	स्थानीय तहले कार्यान्वयनमा ल्याएका ऐन, नियम, तथा कार्यविधिमा महिला तथा लक्षित वर्गमा हुने सबै प्रकारका विभेदजन्य कार्यहरू रोक्ने खालका केही प्रावधान मात्र समावेश गरिएको	स्थानीय तहले कार्यान्वयनमा ल्याएका ऐन, नियम, तथा कार्यविधिमा महिला तथा लक्षित वर्गमा हुने सबै प्रकारका विभेदजन्य कार्यहरू रोक्न कुनै प्रावधान नराखिएको	स्थानीय तहले कार्यान्वयनमा ल्याएका ऐन, नियम, तथा कार्यविधिहरू र तिनको लैससास दृष्टिले विश्लेषण गरिएको दस्तावेज
६				१.१.६	संघीय कानूनले व्यवस्था गरे बमोजिम स्थानीयस्तरमा महिला तथा वञ्चितमा परेको समुदाय माथि हुने हिंसा र विभेद उपर सुनुवाई हुने प्रवन्ध मिलाए । नमिलाएको	०-१	१	संघीय कानूनले व्यवस्था गरे बमोजिम स्थानीयस्तरमा महिला तथा वञ्चितमा परेको समुदाय माथि हुने हिंसा र विभेद उपर सुनुवाई हुने प्रवन्ध मिलाएको र सोहिअनुरूपकार्यान्वयनहुनेगरेको	संघीय कानूनले व्यवस्था गरे बमोजिम स्थानीयस्तरमा महिला तथा वञ्चितमा परेको समुदाय माथि हुने हिंसा र विभेद उपर सुनुवाई हुने प्रवन्ध मिलाएको तर कार्यान्वयन नभएको	संघीय कानूनले व्यवस्था गरे बमोजिम स्थानीय स्तरमा महिला तथा वञ्चितमा परेको समुदाय माथि हुने हिंसा र विभेद उपर सुनुवाई हुने प्रवन्ध नमिलाएको	महिला तथा वञ्चितमा परेको समुदाय माथि हुने विभेद उपर सुनुवाई भएका प्रामाणिक कागजातहरू र माहिला तथा वञ्चितमा परेकास मुदायहरूकोस्वयमभनाइहरूकोदस्तावेज
७				१.१.७	महिला र पुरुषमा श्रमको ज्यालामा विभेद रोक्ने प्रावधान रहे । नरहेको	०-१	१	महिला र पुरुषमा श्रमको ज्यालामा विभेद रोक्ने प्रावधान रहेको	महिला र पुरुषमाश्रमको ज्यालामा विभेद रोक्ने केही प्रावधान मात्र रहेको	महिला र पुरुषमाश्रमको ज्यालामा विभेद रोक्ने कुनै प्रावधान नरहेको	महिला र पुरुषमा श्रमको ज्याला भुक्तानी दस्तावेज
८				१.१.८	स्थानीय तहको नीतिमा रैथाने र आप्रवासी कामदार तथा श्रमजीवी उपर हुने विभेद रोक्ने प्रावधान रहे । नरहेको	०-१	०.५	स्थानीय तहको नीतिमा रैथाने र स्थानीय तहकोनीतिमा रैथाने र आप्रवासी कामदार तथा श्रमजीवी उपर हुने विभेद रोक्ने प्रावधानहरू रहेको	स्थानीय तहको नीतिमा रैथाने र आप्रवासी कामदार तथा श्रमजीवी उपर हुने विभेद रोक्ने केही प्रावधान रहेको	स्थानीय तहको नीतिमा रैथाने र आप्रवासी कामदार तथा श्रमजीवी उपर हुने विभेद रोक्ने कुनै प्रावधाननरहेको	स्थानीय तहको श्रम नीति दस्तावेज र यसको समीक्षा प्रतिवेदन

सि.नं.	मूल विषय	उप-विषय	अंक	सूचक नं.	सूचक	सूचकको अंक	प्रासाङ्क	१ अंक ल्याउने अवस्था	०.५ अंक ल्याउने अवस्था	० अंक ल्याउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
९			८	१.२.१	आवधिक योजना र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रममा लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि नीति, रणनीति, कार्यक्रम र मापनयोग्य उपलब्धी लक्ष्य समावेश गरिएको छ। छैन ?	०-१	१	आवधिक योजना र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रममा लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि नीति, रणनीति, कार्यक्रम र मापनयोग्य उपलब्धी लक्ष्य समावेश गरिएको	आवधिक योजना र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रममा लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि औसिक रुपमामात्र नीति, रणनीति, कार्यक्रम र मापनयोग्य उपलब्धी लक्ष्य समावेश गरिएको	आवधिक योजना र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रममा लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि नीति, रणनीति, कार्यक्रम र मापनयोग्य उपलब्धी लक्ष्य समावेश नगरिएको	आवधिक योजना र वार्षिक विकास कार्यक्रम लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि नीति, रणनीति, कार्यक्रम लक्ष्य तथा उपलब्धी सम्बन्धी आवधिक प्रतिवेदन
१०				१.२.२	स्थानीय तहको स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले बजेट सीमा निर्धारण गर्दा महिला, बालबालिका, तथा समूहको अवस्था विश्लेषणको आधारमा सो समूहको लागि वा प्रत्यक्ष फाइदा पुग्ने गरी कूल पूँजीगत बजेटको निश्चित प्रतिशत छुट्याउने गरे। नगरेको	०-१	०	स्थानीय तहको स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले बजेट सीमा निर्धारण गर्दा महिला, बालबालिका, तथा लक्षित समूहको अवस्था विश्लेषणको आधारमा सो समूहको लागि वा प्रत्यक्ष फाइदा पुग्ने गरी कूल पूँजीगत बजेटको निश्चित प्रतिशत छुट्याउने गरेको	स्थानीय तहको स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले बजेट सीमा निर्धारण गर्दा महिला, बालबालिका, तथा लक्षित समूहको अवस्था विश्लेषणको आधारमा सो समूहमध्ये केहीको लागिमात्र प्रत्यक्ष फाइदा पुग्ने गरी कूल पूँजीगत बजेटको निश्चित प्रतिशत छुट्याउने गरेको	स्थानीय तहको स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले बजेट सीमा निर्धारण गर्दा महिला, बालबालिका, तथा लक्षित समूहको लागि वा प्रत्यक्ष फाइदा पुग्ने गरी कूल पूँजीगत बजेटको निश्चित प्रतिशत छुट्याउने नगरेको	वार्षिक बजेट तथा विकास कार्यक्रम महिला तथा लक्षित समूहको अवस्था विश्लेषण प्रतिवेदन/प्रोफाइल
११				१.२.३	स्थानीय सरकारको योजना सूची लक्षित समूहहरूको सक्रिय सहभागितामा तयार हुने र उनीहरूले छनौट गरेका योजना प्राथमिकीकरणमा पर्नेगरे। नगरेको (योजना तर्जुमा गर्दा गाउँ, वस्तीस्तरबाट आएका योजना कार्यक्रमहरूलाई समेटे नसमेटेको परीक्षण)	०-१	०.५	स्थानीय सरकारले गाउँ, वस्तीस्तरबाटयोजना सूची संकलन गर्दा लक्षित समूहहरूको सक्रिय सहभागितामा तयार हुने र उनीहरूले छनौट गरेका योजना प्राथमिकीकरणमा पर्ने गरेको।	स्थानीय सरकारले गाउँ, वस्तीस्तरबाटयोजना सूची संकलन गर्दा केही मात्र लक्षित समूहको सक्रिय सहभागितामा तयार हुने र उनीहरूले छनौट गरेका केही योजनामात्र प्राथमिकीकरणमा पर्ने गरेको।	स्थानीय सरकारले गाउँ, वस्तीस्तरबाटयोजना सूची संकलन गर्दा लक्षित समूहको सक्रिय सहभागितामा तयार हुने नगरेको र उनीहरूले माग गरेका योजनाले सामान्यतया प्राथमिकता नपाउने गरेको।	सहभागीको सूचि र वडास्तरबाट छनौट योजना तथा कार्यक्रमको सूचि निर्णय पुस्तिका स्विकृत वार्षिक कार्यक्रम

सि.नं.	मूल विषय	उप-विषय	अंक	सूचक नं.	सूचक	सूचकको अंक	प्रासाङ्क	१ अंक ल्याउने अवस्था	०.५ अंक ल्याउने अवस्था	० अंक ल्याउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
१२		योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन		१.२.४	योजना तर्जुमा गर्दा महिला तथा लक्षित समूहको व्यावहारिक र रणनीतिक आवश्यकता पहिचान र परिपूर्ति गर्ने विषयमा छलफल भए। नभएको ?	०-१	१	योजना तर्जुमा गर्दा महिला तथा लक्षित समूहको व्यावहारिक र रणनीतिक आवश्यकतापहिचान र परिपूर्ति गर्ने विषयमा छलफल भएको	योजना तर्जुमा गर्दा महिला तथा लक्षित समूहको व्यावहारिक र रणनीतिक आवश्यकतापहिचान र परिपूर्ति गर्ने विषयमा सामान्य छलफल भएको	योजना तर्जुमा गर्दा महिला तथा लक्षित समूहको व्यावहारिक र रणनीतिक आवश्यकता पहिचान र परिपूर्ति गर्ने विषयमा छलफल नभएको	बैठक निर्णय पुस्तिका बजेट तर्जुमा मार्गदर्शन बैठक पुस्तिका स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम
१३				१.२.५	योजना तर्जुमागर्दा महिला र पुरुष एवं लक्षित समूहहरू को छुट्टा छुट्टै अवस्था विश्लेषणको आधारमा आवश्यकता पहिचान गरी सो अनुसारको कार्यक्रम तय गर्ने गरिए। नगरिएको	०-१	०.५	योजना तर्जुमा गर्दा महिला तथा लक्षित समूहको व्यावहारिक र रणनीतिक आवश्यकता पहिचान र परिपूर्ति गर्ने विषयमा छलफल भएको	योजना तर्जुमा गर्दा महिला तथा लक्षित समूहको व्यावहारिक र रणनीतिक आवश्यकतापहिचान र परिपूर्ति गर्ने विषयमा सामान्य छलफल भएको	योजना तर्जुमा गर्दा महिला तथा लक्षित समूहको व्यावहारिक र रणनीतिक आवश्यकता पहिचान र परिपूर्ति गर्ने विषयमा छलफल नभएको	बैठक निर्णय पुस्तिका बजेट तर्जुमा मार्गदर्शन बैठक पुस्तिका स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम
१४				१.२.६	स्थानीय सरकारले दीगो विकासका लक्ष्यहरू विशेष गरेर लक्ष्य ५ लैङ्गिक समानता प्राप्त गर्ने विषयलाई स्थानीयकरण गरी सो अनुसारको बजेट विनियोजनहुने गरे। नगरिएको	०-१	०.५	स्थानीय सरकारले दीगो विकासका लक्ष्यहरूमध्ये लक्ष्य ५ लैङ्गिक समानता प्राप्त गर्ने विषयलाई स्थानीयकरण गरी सो अनुसारको बजेट विनियोजन गर्ने गरेको	स्थानीय सरकारले दीगो विकासका लक्ष्यहरूमध्ये लक्ष्य ५ लैङ्गिक समानता प्राप्त गर्ने विषयलाई स्थानीयकरण गरी सो अनुसार केही कार्यक्रमहरूमा बजेट विनियोजन गर्ने गरेको	स्थानीय सरकारले दीगो विकासका लक्ष्यहरूमध्ये लक्ष्य ५ लैङ्गिक समानता प्राप्त गर्ने विषयलाई स्थानीयकरण नगरेको बजेट विनियोजनपनि गर्ने नगरेको	स्थानीय सरकारले दीगो विकासका लक्ष्यहरू स्थानीयकरण गरेको दस्तावेज (नीति, योजना तथा वार्षिक विकास कार्यक्रम)
१५				१.२.७	स्थानीय तहकायोजना महिला, बालबालिका तथा पिछडिएको वर्ग, क्षेत्र र समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ पुग्नेगरी बने। नबनेको	०-१	१	स्थानीय तहकायोजनाले महिला, बालबालिका तथा पिछडिएको वर्ग, क्षेत्र र समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ पुग्ने गरी बनेको	स्थानीय तहका योजनाले महिला, बालबालिका तथा पिछडिएको वर्ग, क्षेत्र र समुदायलाई सिमित रूपमा प्रत्यक्ष लाभ केही अप्रत्यक्ष लाभ पुग्ने गरी बनेको	स्थानीय तहकायोजनाले महिला, बालबालिका तथा पिछडिएको वर्ग, क्षेत्र र समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ पुग्नेगरी नबनेको	नीति, योजना तथा वार्षिक विकास कार्यक्रम

सि.नं.	मूल विषय	उप-विषय	अंक	सूचक नं.	सूचक	सूचकको अंक	प्रासाङ्क	१ अंक ल्याउने अवस्था	०.५ अंक ल्याउने अवस्था	० अंक ल्याउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
१६				१.२.८	स्थानीय सरकारका उपभोक्ता समितिहरूमा लक्षित समुहका प्रतिनिधि सहित कम्तिमा ४०% महिलाहरूकोसहभागिता भए । नभएको र मुख्य कार्यकारी पदमध्ये कुनै एकमा जिम्मेवारी दिए ।नदिएको	०-१	१	स्थानीय सरकारका उपभोक्ता समितिहरूमा लक्षित समुहका प्रतिनिधि सहित कम्तिमा ४०% महिलाहरूको सहभागिता भएको, मुख्य कार्यकारी पदमध्ये कुनै एकमा जिम्मेवारी दिएको	स्थानीय सरकारका उपभोक्ता समितिहरूमा लक्षित समुहका प्रतिनिधि सहित कम्तिमा ४०% महिलाहरूको सहभागिता गर्ने र मुख्य कार्यकारी पदमध्ये कुनै एकमा जिम्मेवारी दिने नीति लिएको	स्थानीय सरकारका उपभोक्ता समितिहरूमा लक्षित समुहका प्रतिनिधि सहित कम्तिमा ४०% महिलाहरूको सहभागिता नभएको, मुख्य कार्यकारी पदमध्ये कुनै एकमा जिम्मेवारी पनि नदिएको	उपभोक्ता समिति गठन सम्बन्धी नीति तथा कानून उपभोक्ता समितिको संरचना
१७		बजेट तर्जुमा तथा कार्यान्वयन	४	१.३.१	बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्नु भन्दा अघि समुदायका महिला, बालबालिका अपाङ्ग जनजाति, मधेशी, मुश्रिम, पिछडावर्ग र दलित लगायतका सबै जातजाति र विपन्न वर्गकासमूहहरूसँग बसेर समस्या केलाउने (विश्लेषण) गर्ने गरिए । नगरिएको	०-१	०.५	बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्नु भन्दा अघि समुदायका महिला, बालबालिका अपाङ्ग जनजाति, मधेशी, मुश्रिम, पिछडावर्ग र दलित लगायतका सबै जातजाति र विपन्न वर्गका समूहहरूसँग बसेर समस्या केलाउने (विश्लेषण) गर्ने गरिएको	बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्नु भन्दा अघि समुदायका महिला, बालबालिका अपाङ्ग जनजाति, मधेशी, मुश्रिम, पिछडावर्ग र दलित लगायतका सबै जातजाति र विपन्न वर्गका समूहहरूसँग बसेर समस्या केलाउने (विश्लेषण) गर्ने गरिएको	बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्नु भन्दा अघि समुदायका महिला, बालबालिका अपाङ्ग जनजाति, मधेशी, मुश्रिम, पिछडा वर्ग र दलित लगायतका सबै जातजाति र विपन्न वर्गका समूहहरूसँग बसेर समस्या केलाउने (विश्लेषण) गर्ने नगरिएको	बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा सम्बन्धी दस्तावेज लक्षित समूहसँग छलफल भएको निर्णय पुस्तिका
१८				१.३.२	स्थानीय सरकारका क्षमता विकास योजनामा लैङ्गिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी बजेट निर्माण एवं परीक्षण नियमित रुपमा गर्न बजेटको व्यवस्था गरिए/नगरिएको र सोको कार्यान्वयन भए/नभएको	०-१	१	स्थानीय सरकारका क्षमता विकास योजनामा लैङ्गिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी बजेट निर्माण एवं परीक्षण नियमित रुपमा गर्न बजेटको व्यवस्था गरिएको र सोको कार्यान्वयन भएको	स्थानीय सरकारका क्षमता विकास योजनामा लैङ्गिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी बजेट निर्माण एवं परीक्षण नियमित रुपमा गर्न बजेटको व्यवस्था गरिएको तर सोको कार्यान्वयन नभएको	स्थानीय सरकारका क्षमता विकास योजनामा लैङ्गिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी बजेट निर्माण एवं परीक्षण नियमित रुपमा गर्न बजेटको व्यवस्था नगरिएको र सोको कार्यान्वयन नभएको	वार्षिक कार्यक्रम तर्जुमा सम्बन्धी दस्तावेज लक्षित समूहसँग छलफल भएको निर्णय पुस्तिका
१९				१.३.३	परीक्षण पश्चात लैङ्गिक तथा समावेशी विषयमा सुधार गर्न क्षमता विकास कार्ययोजना कार्यान्वयनका लागि पर्याप्त बजेट तथा कार्यक्रम बार्षिक योजनामा समावेश गरिए/नगरिएको र सोको कार्यान्वयन भए/नभएको	०-१	१	परीक्षण पश्चात लैङ्गिक तथा समावेशी विषयमा सुधार गर्न क्षमता विकास कार्ययोजना कार्यान्वयनका लागि पर्याप्त बजेट तथा कार्यक्रम बार्षिक योजनामा समावेश गरिएको र सोको कार्यान्वयन भएको	परीक्षण पश्चात लैङ्गिक तथा समावेशी विषयमा सुधार गर्न क्षमता विकास कार्ययोजना कार्यान्वयनका लागि पर्याप्त बजेट तथा कार्यक्रम बार्षिक योजनामा समावेश गरिए पनि सोको आंशिक रुपमा कार्यान्वयन नभएको	परीक्षण पश्चात लैङ्गिक तथा समावेशी विषयमा सुधार गर्न क्षमता विकास कार्ययोजना कार्यान्वयनका लागि बजेट ब्यवस्था हुने नगरेको	वार्षिक विकास कार्यक्रम लैससास परीक्षण प्रतिवेदन प्रगति प्रतिवेदन

सि.नं.	मूल विषय	उप-विषय	अंक	सूचक नं.	सूचक	सूचकको अंक	प्रासाङ्क	१ अंक ल्याउने अवस्था	०.५ अंक ल्याउने अवस्था	० अंक ल्याउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
२०				१.३.४	स्थानीय सरकारको बजेट तथा कार्यक्रममा लक्षित समूहहरूको लागि निश्चित प्रतिशत बजेट विनियोजन गरी उनीहरूको हितका कार्यक्रममा समयैमा खर्च गरिए । नगरिएको	०-१	१	स्थानीय सरकारको बजेट तथा कार्यक्रममा लक्षित समूहहरूको लागि निश्चित प्रतिशत बजेट विनियोजन गरी उनीहरूको हितका कार्यक्रममा समयैमा खर्च गर्ने गरिएको ।	स्थानीय तहको वार्षिक विकास कार्यक्रम लक्षित समूहको लागि निश्चित प्रतिशत बजेट विनियोजन गरी उनाहरूको हितमा कार्ययोजना अनुरुप कार्यक्रम आंशिक रुपमा सञ्चालन गर्ने गरिएको	स्थानीय तहको वार्षिक विकास कार्यक्रममा लक्षित समूहको लागि निश्चित प्रतिशत बजेट विनियोजन गर्ने नगरिएको ।	वार्षिक विकास कार्यक्रम लैससास परीक्षण प्रतिवेदन प्रगति प्रतिवेदन
२१	संस्थागत व्यवस्था	कर्मचारी, पदाधिकारी प्रतिनिधित्व	४	२.१.१	स्थानीय सरकारको निर्णायक तहमा (कर्मचारी/ पदाधिकारी) महिलाहरूको समान रुपमा (५०/५० प्रतिशत) प्रतिनिधित्व रहेको छ/छैन	०-१	०.५	स्थानीय तहको निर्णायक तहमा महिलाहरू (कर्मचारी/पदाधिकारी) को समानरुपमा (५०/५० प्रतिशत) प्रतिनिधित्व रहेको ।	स्थानीय तहको निर्णायक तहमा महिलाहरू (कर्मचारी/पदाधिकारी) को कम्तिमा ३३ प्रतिशत प्रतिनिधित्व भएको	स्थानीय तहको निर्णायक तहमा महिलाहरू (कर्मचारी/पदाधिकारी) को कम्तिमा ३३ प्रतिशत भन्दा पनि कम प्रतिनिधित्व भएको	स्थानीय तहको निर्णायक तहमा रहेका (कर्मचारी/पदाधिकारी) को नामावली ।
२२				२.१.२	स्थानीय सरकारका कर्मचारीहरूको पदपूर्तिको निर्णय गर्दा सबै जातजाति, वर्ग, लिङ्ग र समुदायका बीच समावेशीकरण हुने गरी कर्मचारीहरूको समावेशी समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुन सक्ने रणनीति लिइएको छ । छैन ? र सो बमोजिम कार्यान्वयन भए/नभएको	०-१	०.५	स्थानीय सरकारका कर्मचारीहरूको पदपूर्तिको निर्णय गर्दा सबै जातजाति, वर्ग, लिङ्ग र समुदायका बीच समावेशीकरण हुने गरी कर्मचारीहरूको समावेशी समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुनसक्ने रणनीति लिइएको र सो बमोजिम कार्यान्वयन भएको ।	स्थानीय सरकारका कर्मचारीहरूको पदपूर्तिको निर्णय गर्दा सबै जातजाति, वर्ग, लिङ्ग र समुदायका केहीसमावेशीकरण हुने गरी कर्मचारीहरूको सिमित समावेशी प्रतिनिधित्व हुनसक्ने रणनीति लिइएको लिएको र सो बमोजिम कार्यान्वयन नभएको ।	स्थानीय सरकारका कर्मचारीहरूको पदपूर्तिको निर्णय गर्दा सबै जातजाति, वर्ग, लिङ्ग र समुदायका बीच समावेशीकरण हुने गरी कर्मचारीहरूको समावेशी समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुन सक्ने रणनीति नलिइएको ।	स्थानीय सरकारका कर्मचारीहरूको पदपूर्तिको सम्बन्धी नीति, कानून र पदपूर्ति सम्बन्धी निर्णय - अभ्यास सम्बन्धी दस्तावेज ।
२३				२.१.३	स्थानीय सरकारले महिला तथा विशेष समुदायलाई विशेष सेवा प्रदान गर्दा सम्बन्धित समुदायको भाषा, संस्कृति र रहन सहन बुझ्नेको कर्मचारी वा जनप्रतिनिधि समेत समावेश गरेको कार्यटोली वा शाखा मार्फत दिने गरेको । नगरेको	०-१	०.५	स्थानीय सरकारले महिला तथा विशेष समुदायलाई विशेष सेवा प्रदान गर्दा सम्बन्धित समुदायको भाषा, संस्कृति र रहन सहन बुझ्नेको साथै महिला संवेदनशील कर्मचारी वा जनप्रतिनिधि समेत समावेश गरेको कार्यटोली वा शाखा मार्फत सेवा दिने गरेको ।	स्थानीय सरकारले महिला तथा विशेष समुदायलाई विशेष सेवा प्रदान गर्दा सम्बन्धित समुदायको भाषा, संस्कृति र रहन सहन बुझ्नेको साथै महिला संवेदनशील कर्मचारी वा जनप्रतिनिधि आंशिक रुपमा समावेश गरेको कार्यटोली वा शाखा मार्फत सेवा दिने गरेको ।	स्थानीय सरकारले महिला तथा विशेष समुदायलाई विशेष सेवा प्रदान गर्दा सम्बन्धित समुदायको भाषा, संस्कृति र रहन सहन बुझ्नेको कर्मचारी वा जनप्रतिनिधि समेत समावेश गरेर सेवा दिने नगरेको ।	संस्थागत व्यवस्था (सेवा प्रदान गर्ने रणनीति, कार्यनीति, सेवा प्रवाह सम्बन्धी दस्तावेज) संगठन संरचना सार्वजनिक सुनुवाइ, सार्वजनिक परीक्षण, सेवाग्राही सन्तुष्टि सर्भेक्षण आदि

सि.नं.	मूल विषय	उप-विषय	अंक	सूचक नं.	सूचक	सूचकको अंक	प्रासाङ्क	१ अंक ल्याउने अवस्था	०.५ अंक ल्याउने अवस्था	० अंक ल्याउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
२४				२.१.४	जनप्रतिनिधिहरू तथा कर्मचारीहरूलाई कुनै क्षमता अभिवृद्धिको अवसर प्रदान गर्दा महिला र लक्षित समुदायलाई पहिलो प्राथमिकता दिई सबैलाई समान अवसर हुने गरी सकारात्मक विभेदको नीति लिएको । नलिएको तथा उक्त नीति कार्यन्वयन गरिए/नगरिएको	०-१	०.५	जनप्रतिनिधिहरू तथा कर्मचारीहरूलाई कुनै क्षमता अभिवृद्धिको अवसर प्रदान गर्दा महिला तथा लक्षित समुदायलाई पहिलो प्राथमिकता दिई सबैलाई समान अवसर हुने गरी सकारात्मक विभेदको नीति लिएको तथा उक्त नीति कार्यन्वयन गरिएको ।	जनप्रतिनिधिहरू तथा कर्मचारीहरूलाई कुनै क्षमता अभिवृद्धिको अवसर प्रदान गर्दा महिला तथा लक्षित समुदायलाई पहिलो प्राथमिकता दिई सबैलाई समान अवसर हुने गरी सकारात्मक विभेदको नीति लिएको तर उक्त नीति कार्यन्वयन नगरिएको ।	जनप्रतिनिधिहरू तथा कर्मचारीहरूलाई कुनै क्षमता अभिवृद्धिको अवसर प्रदान गर्दा सबैलाई समान अवसर पाइने गरी र महिला तथा लक्षित समुदायलाई अग्रभाग प्राप्त हुनेगरी सकारात्मक विभेदको नीति नलिएको ।	सकारात्मक विभेदको नीति तथा रणनीति दस्तावेज क्षमता विकास सम्बन्धी कार्यक्रमको कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन सहभागी छनौटका आधारहरू
२५		कार्य प्रणाली समावेशी	४	२.२.१	महिला र पुरुषबीचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको लागि स्थानीय तहको निश्चित कार्यनीति रहे/ नरहेको	०-१	१	महिला र पुरुषबीचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको लागि स्थानीय तहको निश्चित कार्यनीति रहेको ।	महिला र पुरुषबीचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको लागि स्थानीय तहको निश्चित कार्यनीति भएपनि कार्यान्वयनमा नरहेको ।	महिला र पुरुषबीचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको लागि स्थानीय तहको निश्चित कार्यनीति नरहेको ।	महिला र पुरुषबीचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको कार्यनीति दस्तावेज, वार्षिक विकास कार्यक्रम, प्रगति प्रतिवेदन
२६				२.२.२	स्थानीय सरकारमा लैङ्गिक विकास हेर्ने इकाईको व्यवस्था छ/छैन ? (लैङ्गिक विकास डेस्क वा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समिति वा यस्तै कुनै संरचनाको व्यवस्था कार्यशर्त र जिम्मेवारी किटान सहित गरिए/नगरिएको)	०-१	०.५	स्थानीय सरकारमा लैङ्गिक विकास हेर्ने इकाईको व्यवस्था रहेको (लैङ्गिक विकास डेस्क वा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समिति वा यस्तै कुनै संरचनाकोव्यवस्था कार्यशर्त र जिम्मेवारी किटान सहित रहेको)	स्थानीय सरकारमा लैङ्गिक विकास हेर्ने इकाईको व्यवस्था रहेको (लैङ्गिक विकास डेस्क वा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समिति वा यस्तै कुनै संरचनाकोव्यवस्था कार्यशर्त र जिम्मेवारी किटान सहित रहेको) तर कार्यान्वयनमा नरहेको	स्थानीय सरकारमा लैङ्गिक विकास हेर्ने इकाईको व्यवस्था रहेको (लैङ्गिक विकास डेस्क वा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समिति वा यस्तै कुनै संरचनाको व्यवस्था नगरिएको) ।	स्थानीय सरकारको संगठन संरचना र लैङ्गिक विकास हेर्ने इकाईको कार्य निर्देश शर्त र जिम्मेवारी किटान दस्तावेज तथा यस सम्बन्धी निर्णय
२७				२.२.३	स्थानीय सरकारबाट कार्यालयमा हुन सक्ने कुनै पनि प्रकारको दुर्व्यवहार, भेदभाव, महिला हिंसा नियन्त्रणको लागि आचार संहिता बनाएर लागु गरिएको छ । छैन ?	०-१	०	स्थानीय सरकारबाट कार्यालयमा हुन सक्ने कुनै प्रकारको दुर्व्यवहार, भेदभाव महिला हिंसा नियन्त्रणको लागि आचार संहिता बनाएर लागु गरिएको	स्थानीय सरकारबाट कार्यालयमा हुन सक्ने दुर्व्यवहार, भेदभाव महिला हिंसा नियन्त्रणको लागि आचार संहिता रहेको तर कार्यन्वयनमा रहेको	स्थानीय सरकारबाट कार्यालयमा हुन सक्ने दुर्व्यवहार, भेदभाव महिला हिंसा नियन्त्रणको लागि आचार संहिता नरहेको ।	आचार संहिताको दस्तावेज । निर्णय पुस्तिका ।

सि.नं.	मूल विषय	उप-विषय	अंक	सूचक नं.	सूचक	सूचकको अंक	प्रासाङ्क	१ अंक ल्याउने अवस्था	०.५ अंक ल्याउने अवस्था	० अंक ल्याउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
२८				२.२.४	योजना तर्जुमा समितिलाई सुझाव दिने दस्तावेज तयार गर्दा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समितिमा महिला, बालबालिका तथा अन्य सबै लक्षित समुदायको सक्रिय सहभागिता भए नभएको र यस समितिले वडा तहमा योजना सम्बन्धी छलफल समावेशी भए नभएको अनुगमन गरे नगरेको	०-१	०.५	योजना तर्जुमा समितिलाई सुझाव दिने दस्तावेज तयार गर्दा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समितिमा महिला, बालबालिका तथा अन्य सबै लक्षित समुदायको सक्रिय सहभागिता रहेको र यस समितिले वडा तहमा योजना सम्बन्धी छलफल समावेशी भए नभएको अनुगमन समेत गरेको	योजना तर्जुमा समितिलाई सुझाव दिने दस्तावेज तयार गर्दा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समितिमा महिला, बालबालिका तथा अन्य सबै लक्षित समुदायको सक्रिय सहभागिता रहेता पनि यस समितिले वडा तहमा योजना सम्बन्धी छलफल समावेशी भए नभएको अनुगमन नगरेको	योजना तर्जुमा समितिलाई सुझाव दिने दस्तावेज तयार गर्दा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समितिमा महिला, बालबालिका तथा अन्य सबै लक्षित समुदायको सक्रिय सहभागिता नरहेको र यस समितिले वडा तहमा योजना सम्बन्धी छलफल समावेशी भए नभएको अनुगमन समेत नगरेको	कार्यान्वयन समितिले सुझाव दिएको दस्तावेज , बैठकको उपस्थिति निर्णय पुस्तिका अनुगमन प्रतिवेदन ।
२९		समिति, उपसमिति र कार्यदलमा प्रतिनिधित्व	४	२.३.१	स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा लक्षित समुदायबाट महिला र पुरुषको समावेशी प्रतिनिधित्व हुने व्यवस्था रहे । नरहेको	०-१	१	स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा लक्षित समुदायबाट समानुपातिक पुरुषको समावेशी र समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुने व्यवस्था रहेको ।	स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा लक्षित समुदायबाट समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुने व्यवस्था रहेप नि व्यवहारमा केहीको मात्र प्रतिनिधित्व हुने गरेको ।	स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा लक्षित समुदायबाट समावेशी र समानुपातिक प्रतिनिधित्वहुने व्यवस्था नरहेको ।	समिति, उपसमिति र कार्यदल गठनको संरचना-दस्तावेज उपस्थिति तथा निर्णय पुस्तिका ।
३०				२.३.२	स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा लक्षित समुदायका प्रतिनिधिहरूले छलफल तथा निर्णय निर्माणमा स्वस्थ ढंगले भाग लिन पाए । नपाएको	०-१	०.५	स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा लक्षित समुदायका प्रतिनिधिहरूले छलफल तथा निर्णय निर्माणमा स्वस्थ ढंगले भाग लिन पाएको ।	स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा लक्षित समुदायका प्रतिनिधिहरूले छलफलमा भाग लिन पाए पनि निर्णय निर्माणमा भूमिका खेल्न नसकेको ।	स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा लक्षित समुदायका प्रतिनिधिहरूले छलफल तथा निर्णय निर्माणमा स्वस्थ ढंगले भाग लिन नपाएको ।	समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूको छलफल सहभागिताको उपस्थिति र निर्णय पुस्तिका । सुझाव समेटिएको प्रतिवेदन निर्णय प्रमाणिकरण पुस्तिका

सि.नं.	मूल विषय	उप-विषय	अंक	सूचक नं.	सूचक	सूचकको अंक	प्रासाङ्क	१ अंक ल्याउने अवस्था	०.५ अंक ल्याउने अवस्था	० अंक ल्याउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
३१				२.३.३	स्थानीय तहमा सञ्चालित कार्यक्रमहरूको अनुगमन र समीक्षा सम्बन्धी कार्यमा स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा लक्षित समुदायको हितहुने गरी विश्लेषण सहित नीतिगत र कार्यगत सुझाव दिने गरे/नगरेको	०-१	०.५	स्थानीय तहमा सञ्चालित कार्यक्रमहरूको अनुगमन र समीक्षा सम्बन्धी कार्यमा स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा लक्षित समुदायको हित हुने गरी विश्लेषण सहित नीतिगत र कार्यगत सुझाव दिने गरेको।	स्थानीय तहमा सञ्चालित कार्यक्रमहरूको अनुगमन र समीक्षा सम्बन्धी कार्यमा स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा लक्षित समुदायको हित हुने गरी विश्लेषण नगरी नीतिगत र कार्यगत सुझाव दिने गरेको।	स्थानीय तहमा सञ्चालित कार्यक्रमहरूको अनुगमन र समीक्षा सम्बन्धी कार्यमा स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा लक्षित समुदायको हित हुने गरी विश्लेषण र सुझाव केही पनि दिने नगरेको।	समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले दिएका सुझावहरू। विश्लेषण सहितको अनुगमन प्रतिवेदन
३२				२.३.४	स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा लक्षित समुदायको हित हुने गरी दिइएका नीतिगत र कार्यगत सुझावहरूको कार्यान्वयन हुने गरे/नगरेको	०-१	०.५	स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा लक्षित समुदायको हित हुने गरी दिइएका नीतिगत र कार्यगत सुझावहरूको प्रायः कार्यान्वयन हुने गरेको।	स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा लक्षित समुदायको हित हुने गरी दिइएका नीतिगत र कार्यगत सुझावहरूको कार्यान्वयन आंशिक हुने गरेको।	स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा लक्षित समुदायको हित हुने गरी दिइएका नीतिगत र कार्यगत सुझावहरूको कार्यान्वयन हुने नगरेको।	समिति, उपसमिति र कार्यदलले दिएको सुझावहरू कार्यान्वयन समीक्षा बैठकको प्रतिवेदन वार्षिक विकास कार्यक्रम, प्रगति प्रतिवेदन
३३		वित्त व्यवस्थापन प्रणालीमा समावेशिता	४	२.४.१	स्थानीय तहमा महिला विकास, लैङ्गिक हिंसा बिरूद्ध, महिला सीप विकास, नेतृत्व विकास तथा क्षमता अभिवृद्धि जस्ता बिषयमा स्रोत व्यवस्थापनका लागि लागि बार्षिक आर्थिक ऐनमा उल्लेख गरी छुट्टै कोष स्थापना गरी कार्यान्वयन भए/नभएको	०-१	०.५	स्थानीय तहमा महिला विकास, लैङ्गिक हिंसा बिरूद्ध, महिला सीप विकास, नेतृत्व विकास तथा क्षमता अभिवृद्धि जस्ता बिषयमा स्रोत व्यवस्थापनका लागि लागि बार्षिक आर्थिक ऐनमा उल्लेखगरी छुट्टै कोष स्थापना भएको।	स्थानीय तहमा महिला विकास, लैङ्गिक हिंसा बिरूद्ध, महिला सीप विकास, नेतृत्व विकास तथा क्षमता अभिवृद्धि जस्ता बिषयमा स्रोत व्यवस्थापनका लागि लागि बार्षिक आर्थिक ऐनमा उल्लेखगरी छुट्टै कोष स्थापना गर्ने निर्णय भएको तर कार्यान्वयन नभएको।	स्थानीय तहमा महिला विकास, लैङ्गिक हिंसा बिरूद्ध, महिला सीप विकास, नेतृत्व विकास तथा क्षमता अभिवृद्धि जस्ता बिषयमा स्रोत व्यवस्थापनका लागि लागि छुट्टै कोष स्थापना नभएको।	आर्थिक ऐन कोष स्थापना सम्बन्धी दस्तावेज कोष सञ्चालन कार्यविधि कोष सम्बन्धी वार्षिक स्वीकृत कार्यक्रम र प्रगति विवरण

सि.नं.	मूल विषय	उप-विषय	अंक	सूचक नं.	सूचक	सूचकको अंक	प्रासाङ्क	१ अंक ल्याउने अवस्था	०.५ अंक ल्याउने अवस्था	० अंक ल्याउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
३४				२.४.२	आदिवासी जनजाति, दलित अन्य लक्षित समुहका महिलाहरूको विकास र सशक्तिकरणको लागि वजेटको व्यवस्था भए/नभएको र उनीहरूको आवश्यकता अनुसार कार्यक्रम तर्जुमा गरे/नगरेको	०-१	१	आदिवासी जनजाति, दलित अन्य लक्षित समुहका महिलाहरूको विकास र सशक्तिकरणको लागि वजेटको व्यवस्था भएको तथा उनीहरूको आवश्यकता अनुसार कार्यक्रम तर्जुमा गरिएको।	आदिवासी जनजाति, दलित अन्य लक्षित समुहका महिलाहरूको विकास र सशक्तिकरणको लागि वजेटको व्यवस्था भएको तर उनीहरूको आवश्यकता अनुसार कार्यक्रम तर्जुमा भने नभएको।	आदिवासी जनजाति, दलित अन्य लक्षित समुहका महिलाहरूको विकास र सशक्तिकरणको लागि वजेटको व्यवस्था तथा उनीहरूको आवश्यकता अनुसार कार्यक्रम तर्जुमा नभएको।	वार्षिक विकास कार्यक्रम प्रगति प्रतिवेदन।
३५				२.४.३	स्थानीय सरकारमा लैङ्गिक डेस्कको विकास र आवश्यक मानवीय श्रोतहरू लागि वजेटको व्यवस्था भए/नभएको र सो अनुसार कार्य भए/नभएको	०-१	०	स्थानीय सरकारमा लैङ्गिक डेस्कको विकास र आवश्यक मानवीय श्रोतहरू लागि वजेटको व्यवस्था भएको र सो अनुसार कार्य भएको	स्थानीय सरकारमा लैङ्गिक डेस्कको विकास र आवश्यक मानवीय श्रोतहरू लागि वजेटको व्यवस्था भएको र सो अनुसार कार्य नभएको	स्थानीय सरकारमा लैङ्गिक डेस्कको विकास र आवश्यक मानवीय श्रोत लगायत अन्य स्रोतका लागि वजेटको तथा कार्यक्रम व्यवस्था नभएको	वार्षिक विकास कार्यक्रम। संगठन र संरचना। कर्मचारीको कार्यविवरण
३६				२.४.४	स्थानीय सरकारले समावेशी सूचना प्रणाली व्यवस्थापन गर्न बजेटको व्यवस्था गरे। नगरेको र कम्प्युटरकृत लेखा प्रणालीले समावेशी क्षेत्रमा भएको बजेट तथा खर्च सम्बन्धी सूचना दिने वा नदिने गरेको।	०-१	१	स्थानीय सरकारले समावेशी सूचना प्रणाली व्यवस्थापन गर्न बजेटको व्यवस्था गर्ने गरेको र कम्प्युटरकृतलेखा प्रणालीले समावेशी क्षेत्रमा भएको बजेट तथा खर्च सम्बन्धी सूचना दिने गरेको।	स्थानीय सरकारले समावेशी सूचना प्रणाली व्यवस्थापन गर्न बजेटको व्यवस्था गरे पनि कम्प्युटरकृतलेखा प्रणालीले समावेशी क्षेत्रमा भएको बजेट तथा खर्च सम्बन्धी सूचना दिने नगरेको।	स्थानीय सरकारले समावेशी सूचना प्रणाली व्यवस्थापन गर्न बजेटको व्यवस्था नगरेको र कम्प्युटरकृतलेखा प्रणालीले समावेशी क्षेत्रमा भएको बजेट तथा खर्च सम्बन्धी सूचना पनि नदिने गरेको।	वार्षिक विकास कार्यक्रम समावेशी सूचना प्रणाली सञ्चालन सम्बन्धी दस्तावेज सो अनुरूप संचालित प्रणाली र प्रणालीको प्रतिवेदन
३७		तथ्याङ्क सङ्कलन तथा व्यवस्थापन	४	२.५.१	स्थानीय सरकारले वडा तथा वस्तीस्तरका समुदायका आधारभूत खण्डकृत सूचना/तथ्याङ्क संकलन तथा अध्यावधिक गर्ने गरेको/नगरेको	०-१	१	स्थानीय सरकारले वडा तथा वस्तीस्तरका समुदायका आधारभूत खण्डकृत सूचना/तथ्याङ्क संकलन तथा अध्यावधिक गर्ने गरेको	स्थानीय सरकारले वडा तथा वस्तीस्तरका समुदायका आधारभूत खण्डकृत सूचना/तथ्याङ्क संकलन गर्को तर अध्यावधिक नगरेको	स्थानीय सरकारले वडा तथा वस्तीस्तरका समुदायका आधारभूत खण्डकृत सूचना/तथ्याङ्क संकलन नगरेको	खण्डकृत तथ्याङ्क सहितको बस्तुगत विवरण (गाउँ/नगर प्रोफाइल)
३८				२.५.२	स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रका समुदायस्तरका आधारभूत सूचना/तथ्याङ्क संकलन गर्दा बेरोजगार तथा गरिबको पहिचान गरी छुट्टाछुट्टै नक्साङ्कन गर्ने गरेको /नगरेको	०-१	१	स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रका समुदायस्तरका आधारभूत सूचना/तथ्याङ्क संकलन गर्दा बेरोजगार तथा गरिबको पहिचान गरी छुट्टाछुट्टै नक्साङ्कन गर्ने गरेको।	स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रका समुदायस्तरका आधारभूत सूचना/तथ्याङ्क संकलन गर्दा बेरोजगार तथा गरिबको पहिचान गरेको तर छुट्टाछुट्टै नक्साङ्कन नगरेको।	स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रका समुदायस्तरका आधारभूत सूचना/तथ्याङ्क संकलन गर्दा बेरोजगार तथा गरिबको पहिचान एवम् छुट्टाछुट्टै नक्साङ्कन गर्ने नगरेको	खण्डकृत तथ्याङ्क सहितको बस्तुगत विवरण (गाउँ/नगर प्रोफाइल)

सि.नं.	मूल विषय	उप-विषय	अंक	सूचक नं.	सूचक	सूचकको अंक	प्रासाङ्क	१ अंक ल्याउने अवस्था	०.५ अंक ल्याउने अवस्था	० अंक ल्याउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
३९				२.५.३	स्थानीय सरकारले आफ्नो पार्श्वचित्रमा आधारित खण्डीकृत तथ्यांक र सूचनालाई आधार मानि स्थानीय विकास योजना तर्जुमा गर्ने गरेको/नगरेको	०-१	०.५	स्थानीय सरकारले आफ्नो पार्श्वचित्रमा आधारित खण्डीकृत तथ्यांक र सूचनालाई आधार मानि स्थानीय विकास योजना तर्जुमा गर्ने गरेको ।	स्थानीय सरकारले आफ्नो पार्श्वचित्रमा आधारित खण्डीकृत तथ्यांक र सूचनालाई आंशिक रूपमा मामकत्र आधार मानि स्थानीय विकास योजना तर्जुमा गरेको ।	स्थानीय सरकारले आफ्नो पार्श्वचित्रमा आधारित खण्डीकृत तथ्यांक र सूचनालाई आधार मानि स्थानीय विकास योजना तर्जुमा गर्ने नगरेको ।	स्थानीय पार्श्वचित्र र खण्डीकृत तथ्यांक तथा सूचनाको विवरण आवधिक तगा वार्षिक विकास योजना दस्तावेज ।
४०				२.५.४	स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रका सामाजिक सुरक्षा पाउनेहरू र पञ्जिकरणको अभिलेख व्यवस्थापन तथा तथ्यांक अध्यावधिक गर्ने गरे/ नगरेको	०-१	१	स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रका सामाजिक सुरक्षा पाउनेहरू र पञ्जिकरणको अभिलेख व्यवस्थापन तथातथ्यांक अध्यावधिक गर्ने गरेको ।	स्थानीय सरकारलेआफ्नो क्षेत्रका सामाजिक सुरक्षा पाउनेहरू र पञ्जिकरणको अभिलेख व्यवस्थापन गरेपनि तथ्यांक अध्यावधिक नगरेको ।	स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रका सामाजिक सुरक्षा पाउनेहरू र पञ्जिकरणको अभिलेख व्यवस्थापन तथा तथ्यांक अध्यावधिक गर्ने नगरेको ।	पञ्जिकरण सम्बन्धी अध्यावधिक अभिलेख । अध्यावधिक लाभग्राहीहरूको विवरण । व्यक्तिगत घटना दर्ता पुस्तिका
४१	मानव संसाधन तथा क्षमता विकास	मानव संसाधन तथा क्षमता विकास	८	३.१.१	लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि क्षमता विकास कार्ययोजना तयार गरे नगरेको र छुट्टैशिर्षकमा बजेट विनियोजन भए/ नभएको र यस्तो रकम खर्च गर्ने कार्यविधि स्वीकृत भइ कार्यान्वयनमा आए/नआएको	०-१	०.५	लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि क्षमता विकास कार्ययोजना तयार गरी छुट्टैशिर्षकमा बजेट विनियोजन हुने गरेको र यस्तो रकम खर्च गर्ने कार्यविधि स्वीकृत भइ कार्यान्वयनमा आएको ।	लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि क्षमता विकास कार्ययोजना तयार भए पनि छुट्टैशिर्षकमा बजेट विनियोजन हुने नगरेको तथा यस्ता कार्यमा भए गरेको खर्च गर्ने कार्यविधि स्वीकृत भइ कार्यान्वयनमा नआएको	लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि क्षमता विकास कार्ययोजना तयार नगरेको, छुट्टैशिर्षकमा बजेट विनियोजन हुने नगरेको र यस्तो रकम खर्च गर्ने कार्यविधि समेत स्वीकृत भइ कार्यान्वयनमा नआएको ।	क्षमता विकास कार्ययोजना वार्षिक विकास कार्यक्रम खर्च गर्ने कार्यविधि
४२				३.१.२	स्थानीय सरकारका पदाधिकारी/कर्मचारी/लक्षित समूहले लैङ्गिक तथा समावेशी विकास, लैंगिक हिंसा निवारण सम्बन्धी तालिम लिए/नलिएको र तालिम कार्यक्रममा लक्षित समूह तथा महिला र पुरुषको समान सहभागिता र उपस्थिति सुनिश्चित गरे/नगरेको	०-१	०.५	स्थानीय सरकारका पदाधिकारी/कर्मचारी/लक्षित समूहले लैङ्गिक तथा समावेशी विकास, लैंगिक हिंसा निवारण सम्बन्धी तालिम लिए/नलिएको र तालिम कार्यक्रममा लक्षित समूह तथा महिला र पुरुषको समान सहभागिता र उपस्थिति सुनिश्चित गरेको ।	स्थानीय सरकारका पदाधिकारी/कर्मचारी/लक्षित समूहले लैङ्गिक तथा समावेशी विकास, लैंगिक हिंसा निवारण सम्बन्धी तालिम लिए पनि तालिम कार्यक्रममा लक्षित समूह तथा महिला र पुरुषको समान सहभागिता र उपस्थिति सुनिश्चित नगरेको	स्थानीय सरकारका पदाधिकारी/कर्मचारी/लक्षित समूहले लैङ्गिक तथा समावेशी विकास, लैंगिक हिंसा निवारण सम्बन्धी तालिम नलिएको र तालिम कार्यक्रममा लक्षित समूह तथा महिला र पुरुषको समान सहभागिता र उपस्थिति सुनिश्चित नगरेको	तालिम सम्पन्न प्रतिवेदन । सहभागीहरूको विवरण । सहभागी छनोटको आधार वार्षिक विकास कार्यक्रम

सि.नं.	मूल विषय	उप-विषय	अंक	सूचक नं.	सूचक	सूचकको अंक	प्राप्ताङ्क	१ अंक ल्याउने अवस्था	०.५ अंक ल्याउने अवस्था	० अंक ल्याउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
४३				३.१.३	तालिमका विषयवस्तुमा महिलाका आवश्यकता समेटिए/नसमेटिएको र प्रस्तुतीकरणमा लैङ्गिक सम्बेदनशील भाषाको प्रयोग भए/नभएको तथा तालिमको गुणस्तर, सेवा सुविधा सम्बन्धमा पृष्ठपोषण लिए/नलिएको	०-१	०.५	विषयवस्तुमा महिलाका आवश्यकता समेटिएको र प्रस्तुतीकरणमा लैङ्गिक सम्बेदनशील भाषाको प्रयोग भएको तथा तालिमको गुणस्तर, सेवा सुविधा सम्बन्धमा पृष्ठपोषण लिएको	विषयवस्तुमा महिलाका आवश्यकता समेटिएको र प्रस्तुतीकरणमा लैङ्गिक सम्बेदनशील भाषाको प्रयोग भए पनि तालिमको गुणस्तर, सेवा सुविधा सम्बन्धमा पृष्ठपोषण नलिएको	विषयवस्तुमा महिलाका आवश्यकता नसमेटिएको र प्रस्तुतीकरणमा लैङ्गिक सम्बेदनशील भाषाको प्रयोग नभएको तथा तालिमको गुणस्तर, सेवा सुविधा सम्बन्धमा पृष्ठपोषण नलिएको	तालिम सम्पन्न प्रतिवेदन तालिम म्यानुअल तालिम मुल्याङ्कन प्रतिवेदन तालिम आवश्यकता पहिचान प्रतिवेदन
४४				३.१.४	महिला तथा लक्षित समुहका पदाधिकारीहरूको क्षमता अभिवृद्धिका लागि निर्दिष्ट कार्यक्रमहरू (प्राबिधिक तालिम, क्षमता विकास, नेतृत्व विकासको तालिम, भ्रमण आदीमा) वजेट विनियोजन भई कार्यक्रम सञ्चालन भए/नभएको	०-१	०.५	महिला तथा लक्षित समुहका पदाधिकारीहरूको क्षमता अभिवृद्धिका लागि निर्दिष्ट कार्यक्रमहरू (प्राबिधिक तालिम, क्षमता विकास, नेतृत्व विकासको तालिम, भ्रमण आदीमा) वजेट विनियोजन भई कार्यक्रम सञ्चालन भएको	महिला तथा लक्षित समुहका पदाधिकारीहरूको क्षमता अभिवृद्धिका लागि निर्दिष्ट कार्यक्रमहरू सो अनुसार वजेट विनियोजन भए पनि कार्यक्रम सञ्चालन नभएको ।	महिला तथा लक्षित समुहका पदाधिकारीहरूको क्षमता अभिवृद्धिका लागि निर्दिष्ट कार्यक्रमहरू सो अनुसार वजेट विनियोजन नभएको तथा कार्यक्रम पनि सञ्चालन नभएको ।	वार्षिक विकास कार्यक्रम । तालिम सम्पन्न प्रतिवेदन क्षमता विकास कार्ययोजना तालिम मूल्याङ्कन प्रतिवेदन वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन
४५				३.१.५	स्थानीय सरकारमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी सम्बन्धी तालिम सञ्चालन लगायतका कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न सक्ने यथेष्ट जनशक्ति भए/नभएको	०-१	०	स्थानीय सरकारमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी सम्बन्धी तालिम सञ्चालन लगायतका कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न सक्ने यथेष्ट जनशक्ति भएको	स्थानीय सरकारमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी सम्बन्धी तालिम सञ्चालन लगायतका कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न सक्ने केहि जनशक्ति भएको	स्थानीय सरकारमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी सम्बन्धी तालिम सञ्चालन लगायतका कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न सक्ने यथेष्ट जनशक्ति नै नभएको	विषयवस्तुको जानकारी भएका कर्मचारी/पदाधिकारीको विवरण विषयगत तालिम प्राप्त जनशक्ति विवरण । स्थानीय स्तरमा प्राप्त विज्ञहरूको सूचि (रोष्टर)

सि.नं.	मूल विषय	उप-विषय	अंक	सूचक नं.	सूचक	सूचकको अंक	प्रासाङ्क	१ अंक ल्याउने अवस्था	०.५ अंक ल्याउने अवस्था	० अंक ल्याउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
४६				३.१.६	स्थानीय सरकारमा मानव संसाधन विकास केन्द्र वा शाखा वा इकाइको व्यवस्था भए/नभएको र ति निकायमा जनशक्तिको व्यवस्था गरे/नगरेको	०-१	०.५	स्थानीय सरकारमा मानव संसाधन विकास केन्द्र वा शाखा वा इकाइको व्यवस्था भएको र ति निकायमा जनशक्तिको व्यवस्था गरेको	स्थानीय सरकारमा मानव संसाधन विकास केन्द्र वा शाखा वा इकाइको व्यवस्था भएको र ति निकायमा जनशक्तिको व्यवस्था नगरेको	स्थानीय सरकारमा मानव संसाधन विकास केन्द्र वा शाखा वा इकाइको व्यवस्था नभएको	संगठन संरचना कार्यरत जनशक्ति शाखागत विवरण
४७				३.१.७	स्थानीय तहमा महिला र लक्षित समुदाय लक्षित लोक सेवा आयोग पूर्व तयारी कक्षा सञ्चालन कार्यक्रम रहे /नरहेको र सो कार्यक्रम कार्यान्वयन भए/नभएको ।	०-१	०	स्थानीय तहमा महिला र लक्षित समुदाय लक्षित लोक सेवा आयोग पूर्व तयारी कक्षा सञ्चालन कार्यक्रम रहेको र सो कार्यक्रम कार्यान्वयन भएको ।	स्थानीय तहमा महिला र लक्षित समुदाय लक्षित लोक सेवा आयोग पूर्व तयारी कक्षा सञ्चालन कार्यक्रम रहेको तर कार्यक्रम कार्यान्वयन नभएको ।	स्थानीय तहमा महिला र लक्षित समुदाय लक्षित लोक सेवा आयोग पूर्व तयारी कक्षा सञ्चालन कार्यक्रम नरहेको	वार्षिक विकास कार्यक्रम कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन सहभागी छनौटको आधार वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन
४८				३.१.८	महिला विकासका लागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाहवटा प्रतिवद्धताहरूका बारेमा स्थानीय सरकारका पदाधिकारीहरू/कर्मचारीहरूलाई जानकारी भए/नभएको र सोको लागि अभिमुखीकरण गरे/नगरेको	०-१	०	महिला विकासका लागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाहवटा प्रतिवद्धताहरूका बारेमा स्थानीय सरकार पदाधिकारीहरू/कर्मचारीहरूलाई जानकारी भएको र सोको लागि अभिमुखीकरण गरेको	महिला विकासका लागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाहवटा प्रतिवद्धताहरूका बारेमा स्थानीय सरकार पदाधिकारीहरू/कर्मचारीहरूलाई जानकारी भएको तर सोको लागि अभिमुखीकरण नगरेको	महिला विकासका लागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाहवटा प्रतिवद्धताहरूका बारेमा स्थानीय सरकार पदाधिकारीहरू/कर्मचारीहरूलाई जानकारी नभएको तर सोको लागि अभिमुखीकरण नगरेको	वार्षिक विकास कार्यक्रम । कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन । वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन अभिमुखीकरण कार्यक्रमको संख्या र उपस्थिति विवरण । समूहगत सर्भेक्षण प्रतिवेदन
४९		अनौपचारिक मूल्य, मान्यता र कुसंस्कार विरुद्ध जनचेतना	४	३.२.१	महिला विरुद्ध सवै खाले हिंसा निवारण गर्ने कार्यक्रमका लागि बजेट विनियोजन गरे/नगरेको	०-१	१	महिला विरुद्ध सवै खाले हिंसा निवारण गर्ने कार्यक्रमका लागि बजेट विनियोजन गरेको	महिला विरुद्ध सवै खाले हिंसा निवारण गर्ने कार्यक्रमका लागि केहि मात्र बजेट विनियोजन नगरेको	महिला विरुद्ध सवै खाले हिंसा निवारण गर्ने कार्यक्रमका लागि बजेट विनियोजन नगरेको	वार्षिक विकास कार्यक्रम । कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन । वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन

सि.नं.	मूल विषय	उप-विषय	अंक	सूचक नं.	सूचक	सूचकको अंक	प्रासाङ्क	१ अंक ल्याउने अवस्था	०.५ अंक ल्याउने अवस्था	० अंक ल्याउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
५०				३.२.२	लैङ्गिक हिंसा मुक्त गाऊ /नगरपालिका घोषणा गरे/नगरेको र महिला हिंसाविरुद्ध शुन्य सहिष्णुताको नीति लिए/नलिएको	०-१	०.५	लैङ्गिक हिंसा मुक्त गाऊ /नगरपालिका घोषणा गरेको र महिला हिंसाविरुद्ध शुन्य सहिष्णुताको नीति लिएको तथा महिला हिंसाका घटे/ नघटेको ।	लैङ्गिक हिंसा मुक्त गाऊ /नगरपालिका घोषणा गरेको र महिला हिंसाविरुद्ध शुन्य सहिष्णुताको नीति लिएको तर महिला हिंसाका घटना गत वर्षको तुलनामा कम घटेको ।	लैङ्गिक हिंसा मुक्त गाऊ /नगरपालिका घोषणा नभएको र महिला हिंसाका घटना गत वर्षको तुलनामा कमी नआएको ।	लैङ्गिक हिंसारहित गाऊ । नगरपालिका घोषणा गरेको मिति । महिला हिंसा विरुद्ध शुन्य सहनशीलताको नीति । न्यायिक समिति र स्थानीय प्रहरीमा महिला हिंसासम्बन्धी उजुरीदर्ता सैख्या तथा सो सम्बन्धी वार्षिक प्रगति विवरण ।
५१				३.२.३	स्थानीय सरकारले महिला विरुद्ध सबै खाले हिंसा निवारण गर्ने कार्यक्रमहरू संचालन गरे/नगरेको	०-१	१	स्थानीय सरकारले महिला विरुद्ध सबै खाले हिंसा निवारण गर्ने कार्यक्रमहरू संचालन गरेको	स्थानीय सरकारले महिला विरुद्ध सबै खाले हिंसा निवारण गर्ने कार्यक्रमहरू संचालन गरेको	स्थानीय सरकारले महिला विरुद्ध केहि खाले हिंसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रमहरू संचालन गर्ने गरेको ।	वार्षिक विकास कार्यक्रम । कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन । वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन
५२				३.२.४	स्थानीय सरकारले समाजमा रहेका विभिन्न सामाजिक कुरीति (जातिगत छुवाछुत, छाउपडी, बालविवाह, बहु विवाह, दाइजो, आदि) हटाउन सामाजिक कुरीति हटाउन कार्यक्रमहरू संचालन गरे/नगरेको	०-१	१	स्थानीय सरकारले समाजमा रहेका विभिन्न सामाजिक कुरीति (जातिगत छुवाछुत, छाउपडी, बालविवाह, बहु विवाह, दाइजो, आदि) हटाउन सामाजिक कुरीति हटाउन कार्यक्रमहरू संचालन गरेको	स्थानीय सरकारले समाजमा रहेका विभिन्न सामाजिक कुरीति (जातिगत छुवाछुत, छाउपडी, बालविवाह, बहु विवाह, दाइजो, आदि) हटाउन सामाजिक कुरीति हटाउन केहि कार्यक्रमहरू संचालन गरेको	स्थानीय सरकारले समाजमा रहेका विभिन्न सामाजिक कुरीति (जातिगत छुवाछुत, छाउपडी, बालविवाह, बहु विवाह, दाइजो, आदि) हटाउन सामाजिक कुरीति हटाउन कार्यक्रमहरू संचालन नगरेको	वार्षिक विकास कार्यक्रम । कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन । वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन

सि.नं.	मूल विषय	उप-विषय	अंक	सूचक नं.	सूचक	सूचकको अंक	प्रासाङ्क	१ अंक ल्याउने अवस्था	०.५ अंक ल्याउने अवस्था	० अंक ल्याउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
५३		कानूनी साक्षरता	४	३.३.१	स्थानीय तहका महिला तथा समावेशी समूहबाट निर्वाचित भएका समेत जनप्रतिनिधिहरू र पालिकामा कार्यरत कर्मचारीलाई नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, अन्तर सरकार वित्त व्यवस्थापन ऐन, कर्मचारी समायोजन ऐन, मुलुकी संहिताहरू, बिषयगत कानूनहरू, पालिकाले जारी गरेका कानूनहरू र अन्य प्रचलित महत्वपूर्ण कानूनहरूको बारेमा अभिमुखीकरण गर्ने गरे/नगरेको	०-१	०	स्थानीय तहका महिला तथा समावेशी समूहबाट निर्वाचित भएका समेत जनप्रतिनिधिहरू र पालिकामा कार्यरत कर्मचारीलाई नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, अन्तर सरकार वित्त व्यवस्थापन ऐन, कर्मचारी समायोजन ऐन, मुलुकी संहिताहरू, बिषयगत कानूनहरू, पालिकाले जारी गरेका कानूनहरू र अन्य प्रचलित महत्वपूर्ण कानूनहरूको बारेमा अभिमुखीकरण गरेको ।	स्थानीय तहका महिला तथा समावेशी समूहबाट निर्वाचित भएका समेत जनप्रतिनिधिहरू र पालिकामा कार्यरत कर्मचारीलाई नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, अन्तर सरकार वित्त व्यवस्थापन ऐन, कर्मचारी समायोजन ऐन, मुलुकी संहिताहरू, बिषयगत कानूनहरू, पालिकाले जारी गरेका कानूनहरू र अन्य प्रचलित महत्वपूर्ण कानूनहरूमध्ये आंशिकरूपमा मात्र अभिमुखीकरण गरेको ।	स्थानीय तहका महिला तथा समावेशी समूहबाट निर्वाचित भएका समेत जनप्रतिनिधिहरू र पालिकामा कार्यरत कर्मचारीलाई नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, अन्तर सरकार वित्त व्यवस्थापन ऐन, कर्मचारी समायोजन ऐन, मुलुकी संहिताहरू, बिषयगत कानूनहरू, पालिकाले जारी गरेका कानूनहरू र अन्य प्रचलित महत्वपूर्ण कानूनहरूको बारेमा कुनै पनि अभिमुखीकरण नगरेको ।	वार्षिक विकास कार्यक्रम । कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन । वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन सहभागीहरूको विवरण अभिमुखीकरण कार्यक्रमको विषयवस्तु
५४				३.३.२	स्थानीय तहका कार्यपालिका सदस्यहरू, सभाका सदस्यहरू र पालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लगायत सबै शाखा प्रमुखहरूलाई कानूनको मस्यौदा तर्जुमा सम्बन्धी प्रक्रिया र समस्या समाधान लगायतका लगायत मुख्य बिषय उपर अभिमुखीकरण गरे/नगरेको	०-१	०	स्थानीय तहका कार्यपालिका सदस्यहरू, सभाका सदस्यहरू र पालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लगायत सबै शाखा प्रमुखहरूलाई कानूनको मस्यौदा तर्जुमा सम्बन्धी प्रक्रिया र समस्या समाधान लगायतका लगायत मुख्य बिषय उपर अभिमुखीकरण गरेको	स्थानीय तहका कार्यपालिका सदस्यहरू, सभाका सदस्यहरू र पालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लगायत सबै शाखा प्रमुखमध्ये केहिलाई मात्र कानूनको मस्यौदा तर्जुमा सम्बन्धी प्रक्रिया र समस्या समाधान लगायतका लगायत मुख्य बिषय उपर अभिमुखीकरण गरेको	स्थानीय तहका कार्यपालिका सदस्यहरू, सभाका सदस्यहरू र पालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लगायत सबै शाखा प्रमुखहरूलाई कानूनको मस्यौदा तर्जुमा सम्बन्धी प्रक्रिया र समस्या समाधान लगायतका लगायत मुख्य बिषय उपर अभिमुखीकरण नगरेको	वार्षिक विकास कार्यक्रम । कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन । वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन सहभागीहरूको विवरण अभिमुखीकरण कार्यक्रमको विषयवस्तु

सि.नं.	मूल विषय	उप-विषय	अंक	सूचक नं.	सूचक	सूचकको अंक	प्रासाङ्क	१ अंक ल्याउने अवस्था	०.५ अंक ल्याउने अवस्था	० अंक ल्याउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
५५				३.३.३	स्थानीय तहका प्रत्येक वडामा महिलाका लागि कानूनी सचेतना सम्बन्धी कार्यक्रमहरू (कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, र चेलिबेटी बेचबिखन विरुद्ध कार्यक्रम, छाउपडी प्रथा विरुद्ध कार्यक्रम, यौनहिंसा आदी) सञ्चालन भए/नभएको	०-१	१	स्थानीय तहका प्रत्येक वडामा महिलाका लागि कानूनी सचेतना सम्बन्धी कार्यक्रमहरू (कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, र चेलिबेटी बेचबिखन विरुद्ध कार्यक्रम, छाउपडी प्रथा विरुद्ध कार्यक्रम, यौनहिंसा आदी) सञ्चालन भएको	स्थानीय तहका केहि वडामा महिलाका लागि कानूनी सचेतना सम्बन्धी कार्यक्रमहरू (कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, र चेलिबेटी बेचबिखन विरुद्ध कार्यक्रम, छाउपडी प्रथा विरुद्ध कार्यक्रम, यौनहिंसा आदी) सञ्चालन भएको	स्थानीय तहका कुनै पनि वडामा महिलाका लागि कानूनी सचेतना सम्बन्धी कार्यक्रमहरू (कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, र चेलिबेटी बेचबिखन विरुद्ध कार्यक्रम, छाउपडी प्रथा विरुद्ध कार्यक्रम, यौनहिंसा आदी) सञ्चालन नभएको	महिलाहरूको वार्षिक विकास कार्यक्रम । कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन । वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन सहभागीहरूको विवरण अभिमुखीकरण कार्यक्रमको विषयवस्तु
५६				३.३.४	स्थानीय तहमा महिलाहरूको लागि संचालित कानूनी सचेतना सम्बन्धी अनुशीक्षण (कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, चेलिबेटीबेचबिखन विरुद्ध कार्यक्रम, छाउपडी प्रथा विरुद्ध कार्यक्रम, यौनहिंसा आदी) बाट उनिहरू लाभान्वित भए/नभएको	०-१	१	स्थानीय तहमा महिलाहरूको लागि संचालित कानूनी सचेतना सम्बन्धी अनुशीक्षण (कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, चेलिबेटीबेचबिखन विरुद्ध कार्यक्रम, छाउपडी प्रथा विरुद्ध कार्यक्रम, यौनहिंसा आदी) बाट ८० % भन्दा बढी सहभागीहरू लाभान्वित भएको	स्थानीय तहमा महिलाहरूको लागि संचालित कानूनी सचेतना सम्बन्धी अनुशीक्षण (कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, चेलिबेटीबेचबिखन विरुद्ध कार्यक्रम, छाउपडी प्रथा विरुद्ध कार्यक्रम, यौनहिंसा आदी) बाट ५० % भन्दा बढी सहभागीहरू लाभान्वित भएको	स्थानीय तहमा महिलाहरूको लागि संचालित कानूनी सचेतना सम्बन्धी अनुशीक्षण (कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, चेलिबेटीबेचबिखन विरुद्ध कार्यक्रम, छाउपडी प्रथा विरुद्ध कार्यक्रम, यौनहिंसा आदी) बाट ५० % भन्दा कम सहभागीहरू लाभान्वित भएको	तालिमको पूर्व परीक्षा (Pre-test) र तालिम पश्चात (Post-test) प्रतिवेदन । वार्षिक विकास कार्यक्रम । तालिम सम्पन्न प्रतिवेदन । वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन । सहभागीहरूको विवरण । अनुशीक्षण कार्यक्रमको विषयवस्तु ।
५७		विपद व्यवस्थापनमा समावेशिता	४	३.४.१	स्थानीय सरकारले विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी मापदण्ड, रणनीति, कार्यनीति सहितको कार्यविधि स्वीकृत गर्दा महिला तथा वञ्चितकरणमा परेको समुदायसँग परामर्श गरे /नगरेको र यस्ता दस्तावेजमा सिमान्तीकृत वर्ग र समुदायलाई लक्षित गरी विशेष राहत र महिला पुरुषलाई अलग अलग संरक्षणको प्रावधान राखे/नराखेको	०-१	०.५	स्थानीय सरकारले विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी मापदण्ड, रणनीति, कार्यनीति सहितको कार्यविधि स्वीकृत गर्दा महिला तथा लक्षित समुदायसँग परामर्श गरेको र यस्ता दस्तावेजमा सिमान्तीकृत वर्ग र समुदायलाई लक्षित गरी विशेष राहत र महिला पुरुषलाई अलग अलग संरक्षणको प्रावधान राखेको ।	स्थानीय सरकारले विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी मापदण्ड, रणनीति, कार्यनीति सहितको कार्यविधि स्वीकृत गर्दा महिला तथा लक्षित समुदायसँग परामर्श गरेको तर यस्ता दस्तावेजमा उक्त वर्ग र समुदायलाई लक्षित गरी विशेष राहत र महिला पुरुषलाई अलग अलग संरक्षणको प्रावधान नराखेको ।	स्थानीय सरकारले विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी मापदण्ड, रणनीति, कार्यनीति सहितको कार्यविधि स्वीकृत गर्दा महिला तथा लक्षित समुदायसँग परामर्श नगर्नुका साथै यस्ता दस्तावेजमा उक्त वर्ग र समुदायलाई लक्षित गरी विशेष राहत र महिला पुरुषलाई अलग अलग संरक्षणको प्रावधान नराखेको ।	विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी मापदण्ड, रणनीति कार्यनीति तथा कार्यविधि . परामर्श कार्यक्रमको उपस्थिति पुस्तिका

सि.नं.	मूल विषय	उप-विषय	अंक	सूचक नं.	सूचक	सूचकको अंक	प्रासाङ्क	१ अंक ल्याउने अवस्था	०.५ अंक ल्याउने अवस्था	० अंक ल्याउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
५८				३.४.२	स्थानीयस्तरको विपद सम्बन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन, नक्साङ्कन तथा व्यवस्थापन गर्दा लाभान्वित समूहमा महिला तथा वञ्चितकरणमा परेको समुदाय समेतको खण्डीकृत तथ्याङ्क राखी आपतकालीन कार्य सञ्चालन तथा राहत वितरण गर्ने गरे/नगरेको	०-१	०.५	स्थानीयस्तरको विपद सम्बन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन, नक्साङ्कन तथा व्यवस्थापन गर्दा लाभान्वित समूहमा महिला र लक्षित समुदाय समेतको खण्डीकृत तथ्याङ्क राखी आपतकालीन कार्य सञ्चालन तथा राहत वितरण गर्ने गरेको ।	स्थानीयस्तरको विपद सम्बन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन, नक्साङ्कन तथा व्यवस्थापन गर्दा लाभान्वित समूहमा महिला र लक्षित समुदाय समेतको खण्डीकृत तथ्याङ्क राखेको तर सो अनुरूप आपतकालीन कार्य सञ्चालन तथा राहत वितरण गर्ने नगरेको ।	स्थानीयस्तरको विपद सम्बन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन, नक्साङ्कन तथा व्यवस्थापन गर्दा लाभान्वित समूहमा महिला र लक्षित समुदायको तथ्याङ्क नराखी आपतकालीन कार्य सञ्चालन तथा राहत वितरण गर्ने गरेको ।	विपद व्यवस्थापन तथा जोखिम न्यूनीकरण सम्बन्धी दस्तावेज । विपत प्रभावित महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायको खण्डीकृत विवरण तथा नक्शांकन । आपतकालीन कार्य सञ्चालन तथा राहात वितरणको सूचि
५९				३.४.३	समुदायमा आधारित विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यगर्दा लाभान्वित समूहमा महिला तथा वञ्चितकरणमा परेको समुदाय समेतको सहभागितामा उनीहरूलाई पहिलो प्राथमिकतामा राखे/नराखेको	०-१	०.५	समुदायमा आधारित विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यगर्दा लाभान्वित समूहमा महिला तथा लक्षित समुदाय समेतको सहभागितामा उनीहरूलाई पहिलो प्राथमिकतामा राखेको ।	समुदायमा आधारित विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यगर्दा लाभान्वित समूहमा महिला तथा केही लक्षित समुदायको सहभागिता गराएको तर उनीहरूलाई प्राथमिकतामा नराखेको ।	समुदायमा आधारित विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यगर्दा लाभान्वित समूहमा महिला तथा केही लक्षित समुदायको सहभागिता नगराएको तथा उनीहरूलाई प्राथमिकतामा नराखेको ।	प्राथमिकता दिइएका आधारहरू तथा सहभागी विवरण । विपत प्रभावित महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायको खण्डीकृत विवरण तथा नक्शांकन । वार्षिक विकास कार्यक्रम वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन
६०				३.४.४	विपद व्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा सञ्चालन र स्रोत परिचालन गर्दा महिला तथा वञ्चितकरणमा परेको समुदाय समेतको सहभागितामा निर्णय गर्ने गरे/नगरेको	०-१	१	विपद व्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा सञ्चालन र स्रोत परिचालन गर्दा महिला तथा वञ्चितकरणमा परेको समुदाय समेतको सहभागितामा निर्णय हुने गरेको ।	विपद व्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा सञ्चालन र स्रोत परिचालन गर्दा कहिलेकाँहि मात्र महिला तथा वञ्चितकरणमा परेको समुदाय मध्ये सिमितको सहभागितामा निर्णय गर्ने गरेको ।	विपद व्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा सञ्चालन र स्रोत परिचालन गर्दा महिला तथा वञ्चितकरणमा परेको समुदायको सहभागितामा निर्णय हुने नगरेको ।	विपद व्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा सञ्चालन कार्यविधि । विपत प्रभावित महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायको खण्डीकृत विवरण तथा नक्शांकन । निर्णय पुस्तिका । उपस्थिति विवरण ।

सि.नं.	मूल विषय	उप-विषय	अंक	सूचक नं.	सूचक	सूचकको अंक	प्रासाङ्क	१ अंक ल्याउने अवस्था	०.५ अंक ल्याउने अवस्था	० अंक ल्याउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
६४				४.१.४	स्थानीय तहले महिला लगायत लक्षित समुदायलाई लक्षित गरी परंपरागत तथा आधुनिक उर्जा (जलविद्युत, विभिन्न बैकल्पिक उर्जा स्रोतबाट प्राप्त हुने उर्जा, सुधारिएको चुलो आदि) को प्रयोग गर्न प्रोत्साहन गर्ने योजनाहरू सञ्चालन गरे/नगरेको	०-१	०	स्थानीय तहले महिला लगायत लक्षित समुदायलाई लक्षित गरी परंपरागत तथा आधुनिक उर्जा (जलविद्युत, विभिन्न बैकल्पिक उर्जा स्रोतबाट प्राप्त हुने उर्जा, सुधारिएको चुलो आदि) को प्रयोग गर्न प्रोत्साहन गर्ने योजनाहरू सञ्चालन गरेको ।	स्थानीय तहले महिला लगायत लक्षित समुदायलाई आंशिक रूपमा मात्र लक्षित गरी परंपरागत तथा आधुनिक उर्जा (जलविद्युत, विभिन्न बैकल्पिक उर्जा स्रोतबाट प्राप्त हुने उर्जा, सुधारिएको चुलो आदि) को प्रयोग गर्न प्रोत्साहन गर्ने योजनाहरू सञ्चालन गरेको ।	स्थानीय तहले महिला लगायत लक्षित समुदायलाई लक्षित गरी परंपरागत तथा आधुनिक उर्जा (जलविद्युत, विभिन्न बैकल्पिक उर्जा स्रोतबाट प्राप्त हुने उर्जा, सुधारिएको चुलो आदि) को प्रयोग गर्न प्रोत्साहन गर्ने योजनाहरू सञ्चालन नगरेको ।	प्रोत्साहन गर्ने नीति तथा आयोजनाहरू । वार्षिक विकास कार्यक्रम तथा प्रगति प्रतिवेदन स्थालगत अध्ययन तथा अवलोकन प्रतिवेदन ।
६५			४	४.२.१	प्रजनन् स्वास्थ्य सम्बन्धी बार्षिक नीति र कार्यक्रममा गर्भवती महिलालाई जोखिमयुक्त तथा खतरायुक्त काममा नलगाउने व्यवस्था गरी सोको कार्यान्वयन गरे/नगरेको	०-१	०.५	प्रजनन् स्वास्थ्य सम्बन्धी बार्षिक नीति र कार्यक्रममा गर्भवती महिलालाई जोखिमयुक्त तथा खतरायुक्त काममा नलगाउने व्यवस्था गरी सोको कार्यान्वयन समेत गरेको	प्रजनन् स्वास्थ्य सम्बन्धी बार्षिक नीति र कार्यक्रममा गर्भवती महिलालाई जोखिमयुक्त तथा खतरायुक्त काममा नलगाउने व्यवस्था गरेको तर सोको सोको कार्यान्वयन नगरेको ।	प्रजनन् स्वास्थ्य सम्बन्धी बार्षिक नीति र कार्यक्रममा गर्भवती महिलालाई जोखिमयुक्त तथा खतरायुक्त काममा नलगाउने व्यवस्था नगरेको ।	प्रजनन् स्वास्थ्य सम्बन्धी स्वीकृत वार्षिक नीति र कार्यक्रम । अध्ययन तथा अनुगमन प्रतिवेदन ।
६६				४.२.२	स्थानीय तहको कार्यालय, अस्पताल वा स्वास्थ्य चौकी र सम्भव भएका सार्वजनिक स्थलहरूमा कर्मचारी लगायत सेवाग्राहलाई लक्षित गरी अलग्गै स्तनपान कक्षको व्यवस्था गरेको र सो को कार्यान्वयन भए/नभएको ।	०-१	०	स्थानीय तहको कार्यालय, अस्पताल वा स्वास्थ्य चौकी र सम्भव भएका सार्वजनिक स्थलहरूमा कर्मचारी लगायत सेवाग्राहलाई लक्षित गरी अलग्गै स्तनपान कक्षको व्यवस्था नगरेको र सो को कार्यान्वयन समेत भएको ।	स्थानीय तहको कार्यालय, अस्पताल वा स्वास्थ्य चौकी र सम्भव भएका सार्वजनिक स्थलहरूमा कर्मचारी लगायत सेवाग्राहलाई लक्षित गरी अलग्गै स्तनपान कक्षको व्यवस्था गरेता पनि सोको कार्यान्वयन नभएको ।	स्थानीय तहको कार्यालय, अस्पताल वा स्वास्थ्य चौकी र सम्भव भएका सार्वजनिक स्थलहरूमा कर्मचारी लगायत सेवाग्राहलाई लक्षित गरी अलग्गै स्तनपान कक्षको व्यवस्था नगरेको ।	अलग्गै स्तनपान कक्षको व्यवस्था । स्तनपान कक्ष संचालन सम्बन्धी निर्णय । शाखागत कार्य विवरण । अनुगमन प्रतिवेदन ।

सि.नं.	मूल विषय	उप-विषय	अंक	सूचक नं.	सूचक	सूचकको अंक	प्राप्ताङ्क	१ अंक ल्याउने अवस्था	०.५ अंक ल्याउने अवस्था	० अंक ल्याउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
६७		प्रजनन स्वास्थ्य		४.२.३	परिवार नियोजन, मातृ शिशु कल्याण, विस्तारित खोप, पोषण, जनसंख्या शिक्षा र जनस्वास्थ्य सम्बन्धीकार्यक्रम लगायत महिलाहरूको स्वास्थ्य सुधार सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू (सुत्केरी हुँदाको स्वास्थ्य अवस्था सुधार गर्न, एचआईभी एड्स, स्तन क्यान्सर, पाठेघर क्यान्सर र आङ्ग खस्ने लगायतका विषयहरू) संचालन गरे/नगरेको	०-१	१	परिवार नियोजन, मातृ शिशु कल्याण, विस्तारित खोप, पोषण, जनसंख्या शिक्षा र जनस्वास्थ्य सम्बन्धीकार्यक्रम लगायत महिलाहरूको स्वास्थ्य सुधार सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू सबै वडाहरूमा संचालन गरिएको ।	परिवार नियोजन, मातृ शिशु कल्याण, विस्तारित खोप, पोषण, जनसंख्या शिक्षा र जनस्वास्थ्य सम्बन्धीकार्यक्रम लगायत महिलाहरूको स्वास्थ्य सुधार सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू केहि वडाहरूमा मात्र संचालन गरिएको ।	परिवार नियोजन, मातृ शिशु कल्याण, विस्तारित खोप, पोषण, जनसंख्या शिक्षा र जनस्वास्थ्य सम्बन्धीकार्यक्रम लगायत महिलाहरूको स्वास्थ्य सुधार सम्बन्धी कुनै पनि विशेष कार्यक्रमहरू संचालन नगरिएको ।	वार्षिक विकास कार्यक्रम । प्रगति प्रतिवेदन । सम्पन्न कार्यक्रम संख्या, पटक तथा सहभागी संख्या, कार्यक्रम संचालन स्थल समेत देखिने गरी तयार गरेको कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन ।
६८				४.२.४	महिला, आर्थिक रूपले विपन्न घर परिवार लगायत लक्षित समूहको स्वास्थ्य बिमा गर्न सहजीकरण र सहयोग गर्ने कार्यक्रम र बजेट व्यवस्था गरे/नगरेको तथा सोको कार्यन्वयन गरे/ नगरेको	०-१	१	महिला, आर्थिकरूपले विपन्न घर परिवार लगायत लक्षित समूहको स्वास्थ्य बिमा गर्न सहजीकरण र सहयोग गर्ने कार्यक्रम र बजेट व्यवस्था गरी सोको कार्यन्वयन समेत गरेको ।	महिला, आर्थिकरूपले विपन्न घर परिवार लगायत लक्षित समूहको स्वास्थ्य बिमा गर्न सहजीकरण र सहयोग गर्ने कार्यक्रम र बजेट व्यवस्था गरेता पनि सोको कार्यन्वयन नगरेको ।	महिला, आर्थिकरूपले विपन्न घर परिवार लगायत लक्षित समूहको स्वास्थ्य बिमा गर्न सहजीकरण र सहयोग गर्ने कार्यक्रम र बजेट व्यवस्था नगरेको ।	आवधिक तथा वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम । वार्षिक विकास कार्यक्रम वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन
६९		शिक्षा कार्यक्रम	४	४.३.१	स्थानीय तहले आफ्नो पालिका भित्रका विद्यालय जाने उमेरका सबै बालबालिकालाई विद्यालयमा भर्ना गराउने प्रवन्ध मिलाए/नमिलाएको र सो उमेर समूहका सबै बालबालिकाहरू विद्यालय भर्ना भए/नभएको	०-१	१	स्थानीय तहले आफ्नो पालिका भित्रका विद्यालय जाने उमेरका सबै बालबालिकालाई विद्यालयमा भर्ना गराउने प्रवन्ध मिलाएको र सो उमेर समूहका सबै बालबालिकाहरू विद्यालय भर्ना भएको ।	स्थानीय तहले आफ्नो पालिका भित्रका विद्यालय जाने उमेरका सबै बालबालिकालाई विद्यालयमा भर्ना गराउने प्रवन्ध मिलाएको तर सो बमोजिम सबै बालबालिकाहरू विद्यालय भर्ना नभएको ।	स्थानीय तहले आफ्नो पालिका भित्रका विद्यालय जाने उमेरका सबै बालबालिकालाई विद्यालयमा भर्ना गराउने प्रवन्ध नमिलाएको ।	विद्यालय भर्ना गराउने सम्बन्धी निर्णय विद्यालय जाने उमेर समूहगत विद्यार्थी भर्ना दर अध्ययन प्रतिवेदन

सि.नं.	मूल विषय	उप-विषय	अंक	सूचक नं.	सूचक	सूचकको अंक	प्रासाङ्क	१ अंक ल्याउने अवस्था	०.५ अंक ल्याउने अवस्था	० अंक ल्याउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
७०				४.३.२	स्थानीय तहले आफ्नो पालिका भित्रका आर्थिक अवस्था कमजोर भएका परिवारका बालिका तथा वञ्चितकरणमा परेका समुदायका सबै बालबालिकालाई दिवा खाजा, निशुल्क पाठ्यपुस्तक र शैक्षिक सामग्री तथा पोसाक उपलब्ध गराउन छात्रवृत्तिको व्यवस्था गरी निरपेक्ष वितरण हुने प्रवन्ध मिलाए/नमिलाएको	०-१	१	स्थानीय तहले आफ्नो पालिका भित्रका आर्थिक अवस्था कमजोर भएका परिवारका बालिका तथा लक्षित समुदायकासबै बालबालिकालाई दिवा खाजा, निशुल्क पाठ्यपुस्तक र शैक्षिक सामग्री तथा पोसाक उपलब्ध गराउन छात्रवृत्तिको व्यवस्था गरी निरपेक्ष वितरण हुने प्रवन्ध मिलाएको।	स्थानीय तहले आफ्नो पालिका भित्रका आर्थिक अवस्था कमजोर भएका केही परिवारका बालिका तथा लक्षित समुदायकाकेही बालबालिकालाई दिवा खाजा, निशुल्क पाठ्यपुस्तक र शैक्षिक सामग्री तथा पोसाक उपलब्ध गराउन छात्रवृत्तिको व्यवस्था गरी निरपेक्ष वितरण हुने प्रवन्ध मिलाएको।	स्थानीय तहले आफ्नो पालिका भित्रका आर्थिक अवस्था कमजोर भएका परिवारका बालिका तथा लक्षित समुदायकाकुनै बालबालिकालाई पनि दिवा खाजा, निशुल्क पाठ्यपुस्तक र शैक्षिक सामग्री तथा पोसाक उपलब्ध गराउन छात्रवृत्तिको व्यवस्था गरी निरपेक्ष वितरण हुने प्रवन्ध नमिलाएको।	वार्षिक विकास कार्यक्रम। कार्यक्रम संचालन निर्देशिका। बालबालिका छनोटका आधारहरू तथा निर्णय। कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन।
७१				४.३.३	निरक्षर महिलाहरूको लागि शिक्षा सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू संचालन गर्ने नीति तथा बजेट र कार्यक्रम भए/नभएको तथा सो अनुरूप कार्यक्रमहरू (जस्तै: अभिभावक शिक्षा, प्रौढ तथा किशोरी कक्षा आदी) कार्यन्वयन भए/नभएको।	०-१	१	निरक्षर महिलाहरूको लागि शिक्षा सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू संचालन गर्ने नीति तथा बजेट र कार्यक्रम भएका तथा सो अनुरूप कार्यन्वयन भएको।	निरक्षर महिलाहरूको लागि शिक्षा सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू संचालन गर्ने नीति तथा बजेट र कार्यक्रम भएका पनि सो अनुरूप कार्यन्वयन नभएको।	निरक्षर महिलाहरूको लागि शिक्षा सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू संचालन गर्ने नीति तथा बजेट र कार्यक्रम नभएको।	स्वीकृत आवधिक तथा वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम। प्रगति विवरण। कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन। निरक्षर महिला सम्बन्धी अभिलेख। सहभागी छनोटका आधारहरू तथा सम्वद्ध निर्णय।
७२				४.३.४	विद्यालयमा छात्र र छात्रा तथा यौनिक अल्पसंख्यकको लागि छुट्टा छुट्टै शौचालय, पानी व्यवस्था, किशोरी छात्राको लागि सेनेटरी प्याड, साबुन लगायत आवश्यक सामग्रीको व्यवस्थाका साथै यौन शिक्षा तथा सहजीकरण कार्यक्रम संचालन हुने गरे/नगरेको	०-१	१	विद्यालयमा छात्र र छात्रा तथा यौनिक अल्पसंख्यकको लागि छुट्टा छुट्टै शौचालय, पानी व्यवस्था, किशोरी छात्राको लागि सेनेटरी प्याड, साबुन लगायत आवश्यक सामग्रीको व्यवस्थाका साथै यौन शिक्षा तथा सहजीकरण कार्यक्रम संचालन हुने गरेको।	विद्यालयमा छात्र र छात्रा तथा यौनिक अल्पसंख्यकको लागि छुट्टा छुट्टै शौचालय, पानी व्यवस्था, किशोरी छात्राको लागि सेनेटरी प्याड, साबुन लगायत आवश्यक सामग्रीको व्यवस्था गरेको तर यौन शिक्षा तथा सहजीकरण कार्यक्रम संचालन हुने नगरेको।	विद्यालयमा छात्र र छात्रा तथा यौनिक अल्पसंख्यकको लागि छुट्टा छुट्टै शौचालय, पानी व्यवस्था, किशोरी छात्राको लागि सेनेटरी प्याड, साबुन लगायत आवश्यक सामग्रीको व्यवस्थाका नगर्नुका साथै यौन शिक्षा तथा सहजीकरण कार्यक्रम संचालन हुने नगरेको।	वार्षिक नीति तथा योजना सम्बद्ध निर्णयहरू। विद्यालयको वार्षिक योजना। स्थालगत अनुगमन प्रतिवेदन। कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन।

सि.नं.	मूल विषय	उप-विषय	अंक	सूचक नं.	सूचक	सूचकको अंक	प्रासाङ्क	१ अंक ल्याउने अवस्था	०.५ अंक ल्याउने अवस्था	० अंक ल्याउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
७३		खानेपानी तथासरसफाई	४	४.४.१	स्थानीय तहका कार्यालय तथा सार्वजनिक स्थलहरूमा सफा पिउने पानी, सफासँग हात धुने व्यवस्था, महिला र पुरुषका लागि अलग्गै शौचालयको व्यवस्था, र स्थानीटाइजर आदिको प्रवन्ध गरे/नगरेको	०-१	१	स्थानीय तहका कार्यालय तथा सार्वजनिक स्थलहरूमा सफा पिउने पानी, सफासँग हात धुने व्यवस्था, महिला र पुरुषका लागि अलग्गै शौचालयको व्यवस्था, र स्थानीटाइजर आदिको प्रवन्ध गरेको ।	स्थानीय तहका कार्यालय तथा सार्वजनिक स्थलहरूमा सफा पिउने पानी, सफासँग हात धुने व्यवस्था, महिला र पुरुषका लागि अलग्गै शौचालयको व्यवस्था, र स्थानीटाइजर आदिको प्रवन्ध आंशिक रूपमा गरेको	स्थानीय तहका कार्यालय तथा सार्वजनिक स्थलहरूमा सफा पिउने पानी, सफासँग हात धुने व्यवस्था, महिला र पुरुषका लागि अलग्गै शौचालयको व्यवस्था, र स्थानीटाइजर आदिको प्रवन्ध नगरेको ।	वार्षिक नीति तथा योजना सम्बद्ध निर्णयहरू । वार्षिक विकास कार्यक्रम र प्रगित विवरण । स्थलगत अनुगमन प्रतिवेदन । कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन ।
७४				४.४.२	स्थानीय तहको आयोजना तथा स्थानीय महिलाहरूको सक्रिय सहभागितामा वडा वडामा खुला दिसामुक्त पालिका, घरघरमा शौचालय, डाँडा र गौँडामा पोखरी, टोल सफाइ अभियान जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरे/नगरेको	०-१	०.५	स्थानीय तहको आयोजना तथा स्थानीय महिलाहरूको सक्रिय सहभागितामा वडा वडामा खुला दिसामुक्त पालिका, घरघरमा शौचालय, डाँडा र गौँडामा पोखरी, टोल सफाइ अभियान जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरेको ।	स्थानीय तहको आयोजना तथा स्थानीय महिलाहरूको सक्रिय सहभागितामा केही वडामा खुला दिसामुक्त पालिका, घरघरमा शौचालय, डाँडा र गौँडामा पोखरी, टोल सफाइ अभियान जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरेको तर स्थानीय महिलाहरूको सक्रिय सहभागिता हुने नगरेको ।	स्थानीय तहको आयोजना तथा स्थानीय महिलाहरूको सक्रिय सहभागितामा वडा वडामा खुला दिसामुक्त पालिका, घरघरमा शौचालय, डाँडा र गौँडामा पोखरी, टोल सफाइ अभियान जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन हुने नगरेको ।	तथा योजना सम्बद्ध निर्णयहरू । वार्षिक विकास कार्यक्रम र प्रगित विवरण । स्थलगत अनुगमन प्रतिवेदन । कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन । उपभोक्ता समिति गठन सम्बन्धी निर्णय र सोमा महिलाहरूको सहभागिताको अवस्था आदी ।

सि.नं.	मूल विषय	उप-विषय	अंक	सूचक नं.	सूचक	सूचकको अंक	प्रासाङ्क	१ अंक ल्याउने अवस्था	०.५ अंक ल्याउने अवस्था	० अंक ल्याउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
७५				४.४.३	स्थानीय तहका सबै गाउँ, वस्ती तथा टोलटोलमा कुहिने र नकुहिने घरायसी फोहोर छुट्याउने व्यवस्था, फोहोर संकलन तथा विसर्जन, घरघरमा भान्छाको फोहोर र पानीबाट करेसा बाली तथा गमला र फुलबारी जस्ता कार्यक्रममा महिला र पुरुषको समान सहभागिता अभिवृद्धि गर्न जनचेतना अभिवृद्धि गउन सचेतना लगायत कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरे/ नगरेको	०-१	०.५	स्थानीय तहका सबै गाउँ, वस्ती तथा टोलटोलमा कुहिने र नकुहिने घरायसी फोहोर छुट्याउने व्यवस्था, फोहोर संकलन तथा विसर्जन, घरघरमा भान्छाको फोहोर र पानीबाट करेसा बाली तथा गमला र फुलबारी जस्ता कार्यक्रममा महिला र पुरुषको समान सहभागिता अभिवृद्धि गर्न जनचेतना अभिवृद्धि गउन सचेतना लगायत कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरेको	स्थानीय तहका गाउँ, वस्ती तथा टोलटोलमा कुहिने र नकुहिने घरायसी फोहोर छुट्याउने व्यवस्था, फोहोर संकलन तथा विसर्जन, घरघरमा भान्छाको फोहोर र पानीबाट करेसा बाली तथा गमला र फुलबारी जस्ता कार्यक्रममा महिला र पुरुषको समान सहभागिता अभिवृद्धि गर्न जनचेतना अभिवृद्धि गउन सचेतना लगायत कार्यक्रम केहि गाउँ बस्तिहरूमा मात्र सञ्चालन हुने गरेको ।	स्थानीय तहका गाउँ, वस्ती तथा टोलटोलमा कुहिने र नकुहिने घरायसी फोहोर छुट्याउने व्यवस्था, फोहोर संकलन तथा विसर्जन, घरघरमा भान्छाको फोहोर र पानीबाट करेसा बाली तथा गमला र फुलबारी जस्ता कार्यक्रममा महिला र पुरुषको समान सहभागिता अभिवृद्धि गर्न जनचेतना अभिवृद्धि गउन सचेतना लगायत कार्यक्रम सञ्चालन हुने नगरेको ।	वार्षिक योजना तथा योजना सम्बद्ध निर्णयहरू । वार्षिक विकास कार्यक्रम र प्रगति विवरण । स्थलगत अनुगमन प्रतिवेदन । कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन । उपभोक्ता समिति गठन सम्बन्धी निर्णय र सोमा महिलाहरूको सहभागिताको अवस्था आदी । जनचेतना अभिवृद्धि कार्यक्रमको स्वीकृत बजेट र सञ्चालन प्रतिवेदन आदि ।
७६				४.४.४	स्थानीय तहका गाउँ, टोल, वस्तिहरूमा सफा पानीको सहज व्यवस्थाका लागि आकासेपानी संकलन र भण्डारण, परंपरागत इनार र कुवाको पुनर्जीविकरण र रिचार्जिङ जस्ता कार्यक्रम स्वीकृत भए/नभएको र ति कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्दा स्थानीय महिलाको सक्रिय सहभागिता हुने गरे /नगरेको	०-१	०.५	स्थानीय तहका गाउँ, टोल, वस्तिहरूमा सफा पानीको सहज व्यवस्थाका लागि आकासे पानी संकलन र भण्डारण, परंपरागत इनार र कुवाको पुनर्जीविकरण र रिचार्जिङ जस्ता कार्यक्रम स्वीकृत भए/नभएको र ति कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्दा स्थानीय महिलाको सक्रिय सहभागिता हुने गरेको ।	स्थानीय तहका गाउँ, टोल, वस्तिहरूमा सफा पानीको सहज व्यवस्थाका लागि आकासे पानी संकलन र भण्डारण, परंपरागत इनार र कुवाको पुनर्जीविकरण र रिचार्जिङ जस्ता कार्यक्रम स्वीकृत भए/नभएको र ति कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्दा स्थानीय महिलाको सक्रिय सहभागिता हुने नगरेको ।	महिलाहरू स्थानीय तहका गाउँ, टोल, वस्तिहरूमा सफा पानीको सहज व्यवस्थाका लागि आकासे पानी संकलन र भण्डारण, परंपरागत इनार र कुवाको पुनर्जीविकरण र रिचार्जिङ जस्ता कार्यक्रम स्वीकृत नभएको ।	तथा योजना सम्बद्ध निर्णयहरू । वार्षिक विकास कार्यक्रम र प्रगति विवरण । स्थलगत अनुगमन प्रतिवेदन । कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन । उपभोक्ता समिति गठन सम्बन्धी निर्णय र सोमा महिलाहरूको सहभागिताको अवस्था आदी ।

सि.नं.	मूल विषय	उप-विषय	अंक	सूचक नं.	सूचक	सूचकको अंक	प्रासाङ्क	१ अंक ल्याउने अवस्था	०.५ अंक ल्याउने अवस्था	० अंक ल्याउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
७७		स्वरोजगार तथा आय आर्जन र बजार व्यवस्थापन	४	४.५.१	स्थानीय सरकारको योजना तर्जुमा गर्दा बेरोजगार तथा गरीबीको नक्साङ्कनको समेत आधार लिई महिला तथा बञ्चितकरणमा परेको समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने स्वरोजगारमूलक, आयमूलक र सीपमूलक कार्यक्रमहरू राख्ने र बार्षिक बजेटमा समावेश गरी कार्यान्वयन गरे/नगरेको	०-१	०.५	स्थानीय सरकारको योजना तर्जुमा गर्दा बेरोजगार तथा गरीबीको नक्साङ्कनको समेत आधार लिई महिला तथा लक्षित समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने स्वरोजगारमूलक, आयमूलक र सीपमूलक कार्यक्रमहरू राख्ने र बार्षिक बजेटमा समावेश गरी कार्यान्वयन गरेको ।	स्थानीय सरकारको योजना तर्जुमा गर्दा बेरोजगार तथा गरीबीको नक्साङ्कनको समेत आधार लिई महिला तथा लक्षित समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने स्वरोजगारमूलक, आयमूलक र सीपमूलक कार्यक्रमहरू राख्ने र बार्षिक बजेटमा समावेश गरेता पनि कार्यान्वयन नगरेको ।	स्थानीय सरकारको योजना तर्जुमा गर्दा बेरोजगार तथा गरीबीको नक्साङ्कनको समेत आधार लिई महिला तथा लक्षित समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने स्वरोजगारमूलक, आयमूलक र सीपमूलक कार्यक्रमहरू राख्ने र बार्षिक बजेटमा समावेश नगरेको ।	आवधिक योजना, वार्षिक नीति तथा योजना र सम्बद्ध निर्णयहरू । वार्षिक विकास कार्यक्रम र प्रगति विवरण । कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन ।
७८				४.५.२	स्थानीय सरकारले स्वरोजगार तथा बैदेशिक रोजगारीमा जाने महिला तथा लक्षित समूहको क्षमता विकासको लागि कार्यक्रमहरू तय गरी कार्यान्वयन गरे/नगरेको	०-१	१	स्थानीय सरकारले स्वरोजगार तथा बैदेशिक रोजगारीमा जाने महिला तथा लक्षित समूहको क्षमता विकासको लागि कार्यक्रमहरू तय गरी कार्यान्वयन गरेको ।	स्थानीय सरकारले स्वरोजगार तथा बैदेशिक रोजगारीमा जाने महिला तथा लक्षित समूहको क्षमता विकासको लागि कार्यक्रमहरू तय गरेता पनि कार्यान्वयन गरेको ।	स्थानीय सरकारले स्वरोजगार तथा बैदेशिक रोजगारीमा जाने महिला तथा लक्षित समूहको क्षमता विकासको लागि कार्यक्रमहरू तय नगरेको	तथा योजना सम्बद्ध निर्णयहरू । वार्षिक विकास कार्यक्रम र प्रगति विवरण । कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन ।
७९				४.५.३	ग्रामीण महिला प्राविधिकहरू (पशु सेवा, कृषि, स्वास्थ्य र पूर्वाधार सम्बन्धी प्राविधिक) र सामाजिक परिचालक तयार गर्ने नीति लिई सो अनुरूप कार्यक्रम संचालन गरे/नगरेको ।	०-१	१	ग्रामीण महिला प्राविधिकहरू (पशु सेवा, कृषि, स्वास्थ्य र पूर्वाधार सम्बन्धी प्राविधिक) र सामाजिक परिचालक तयार गर्ने नीति लिई सो अनुरूप कार्यक्रम संचालन गरेको ।	ग्रामीण महिला प्राविधिकहरू (पशु सेवा, कृषि, स्वास्थ्य र पूर्वाधार सम्बन्धी प्राविधिक) र सामाजिक परिचालक तयार गर्ने नीति लिएता पनि सो अनुरूप कार्यक्रम संचालन नगरेको ।	ग्रामीण महिला प्राविधिकहरू (पशु सेवा, कृषि, स्वास्थ्य र पूर्वाधार सम्बन्धी प्राविधिक) र सामाजिक परिचालक तयार गर्ने नीति नलिएको ।	आवधिक योजना, वार्षिक नीति तथा योजना र सम्बद्ध निर्णयहरू । वार्षिक विकास कार्यक्रम र प्रगति विवरण । सहभागी छनौटका आधारहरू । कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन । (प्राविधिक विषय, संचालन अवधि, सामाजिक परिचालन तथा प्राविधिकको संख्या)

सि.नं.	मूल विषय	उप-विषय	अंक	सूचक नं.	सूचक	सूचकको अंक	प्रासाङ्क	१ अंक ल्याउने अवस्था	०.५ अंक ल्याउने अवस्था	० अंक ल्याउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
८०				४.५.४	गरिब तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको पहुँच र क्रयशक्ति अनुरूप सुपथ मूल्य सहकारी पसलहरूको व्यवस्थापन गर्ने स्थानीय तहको नीति रहे/नरहेको र सो अनुरूप कार्यान्वयन भए/नभएको	०-१	०	गरिब तथा लक्षित समुदायको पहुँच र क्रयशक्ति अनुरूप सुपथ मूल्य सहकारी पसलहरूको व्यवस्थापन गर्ने स्थानीय तहको नीति रहेको र सो अनुरूप कार्यान्वयन भएको ।	गरिब तथा लक्षित समुदायको पहुँच र क्रयशक्ति अनुरूप सुपथ मूल्य सहकारी पसलहरूको व्यवस्थापन गर्ने स्थानीय तहको नीति रहे पनि सो अनुरूप कार्यान्वयन नभएको ।	गरिब तथा लक्षित समुदायको पहुँच र क्रयशक्ति अनुरूप सुपथ मूल्य सहकारी पसलहरूको व्यवस्थापन गर्ने स्थानीय तहको नीति नरहेको ।	सहकारी प्रवर्द्धन सम्बन्धी नीति । वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम । वार्षिक विकास कार्यक्रम र प्रगति विवरण । कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन । कार्यक्रम अनुगमन प्रतिवेदन ।
८१	सुशासन तथा उत्तरदायित्व		४	५.१.१	स्थानीय तहले स्थानीय सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र स्थानीय शासनका बिषयमा कार्यपालिका तथा सभाबाट नीति, कानून जारी गरी सोही कानून बमोजिम तोकिएको अधिकारी /समिति /कार्यदलबाट निर्णय गरी कार्य गर्ने गरेको वा तदर्थ (पटके /स्वेच्छा अनुरूप) निर्णय गरी कार्य हुने गरेको ।	०-१	१	स्थानीय तहले स्थानीय सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र स्थानीय शासनका बिषयमा कार्यपालिका तथा सभाबाट नीति, कानून जारी गरी सोही कानून बमोजिम तोकिएको अधिकारी /समिति /कार्यदलबाट निर्णय गरी कार्य गर्ने गरेको ।	स्थानीय तहले स्थानीय सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र स्थानीय शासनका बिषयमा कार्यपालिका तथा सभाबाट नीति, कानून जारी गरेको तर सोही बमोजिम तोकिएको अधिकारी /समिति /कार्यदलबाट निर्णय नगरी तदर्थ (पटके /स्वेच्छा अनुरूप) निर्णय गरी कार्य हुने गरेको ।	स्थानीय तहले स्थानीय सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र स्थानीय शासनका बिषयमा कार्यपालिका तथा सभाबाट नीति, कानून जारी गरी सोही कानून बमोजिम तोकिएको अधिकारी /समिति /कार्यदलबाट निर्णय गरी कार्य नगरी तदर्थ (पटके /स्वेच्छा अनुरूप) निर्णय गरी कार्य हुने गरेको ।	स्थानीय तहले स्थानीय सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र सुशासन प्रवर्द्धनका बिषयमा जारी गरेका नीति कानून सम्बन्धित अधिकारीबाट भएका निर्णयहरू । निर्णय प्रकृया तथा कार्य जिम्मेवारी सहितको कार्य विवरण ।
८२		सुशासन		५.१.२	स्थानीय तहले विधिको शासन, व्यापक जनसहभागिता, भ्रष्टाचार बिरुद्ध शून्य सहनशीलता, सेवा प्रवाहमा निरपक्षता र महिला तथा लक्षित समूहलाई अग्राधिकार दिने नीति लिई सोही बमोजिम कार्यान्वयन गरे/नगरेको	०-१	१	स्थानीय तहले विधिको शासन, व्यापक जनसहभागिता, भ्रष्टाचार बिरुद्ध शून्य सहनशीलता, सेवा प्रवाहमा निरपक्षता र महिला तथा लक्षित समूहलाई अग्राधिकार दिने नीति लिई सोही बमोजिम कार्यान्वयन गरेको ।	स्थानीय तहले विधिको शासन, व्यापक जनसहभागिता, भ्रष्टाचार बिरुद्ध शून्य सहनशीलता, सेवा प्रवाहमा निरपक्षता र महिला तथा लक्षित समूहलाई अग्राधिकार दिने नीति लिएता पनि सो बमोजिम कार्यान्वयन गरेको	स्थानीय तहले विधिको शासन, व्यापक जनसहभागिता, भ्रष्टाचार बिरुद्ध शून्य सहनशीलता, सेवा प्रवाहमा निरपक्षता र महिला तथा लक्षित समूहलाई अग्राधिकार दिने नीति नलिएको ।	म्बद्ध कानून, नीति तथा कार्यविधि । वार्षिक विकास कार्यक्रम । सार्वजनिक सुनुवाई, सामाजिक परीक्षण, लेखा परीक्षण, व्यवस्थापन परीक्षण लगायतका प्रतिवेदन । कार्यक्रम कार्यान्वयन प्रतिवेदन । कार्यक्रम उपस्थिति पुस्तिका ।

सि.नं.	मूल विषय	उप-विषय	अंक	सूचक नं.	सूचक	सूचकको अंक	प्रासाङ्क	१ अंक ल्याउने अवस्था	०.५ अंक ल्याउने अवस्था	० अंक ल्याउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
८३				५.१.३	महिला विकासकालागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाहवटा प्रतिवद्धताहरूका क्षेत्रमा कार्यक्रम तय गरी कार्यान्वयन गरेको/नगरेको ।	०-१	०.५	महिला विकासका लागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाहवटा प्रतिवद्धताहरूका क्षेत्रमा कार्यक्रम तय गरी कार्यान्वयन गर्ने गरेको ।	महिला विकासका लागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाहवटा प्रतिवद्धताहरूका क्षेत्रमा कार्यक्रम तय भएता पनि कार्यान्वयन नगरेको ।	महिला विकासका लागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाहवटा प्रतिवद्धताहरूका क्षेत्रमा कार्यक्रम तय गरी कार्यान्वयन नगरेको ।	स्वीकृत नीति तथा कार्यक्रम । वार्षिक विकास कार्यक्रम । कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन ।
८४				५.१.४	संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय बाल अधिकार महासन्धी, १९८९ मा उल्लेख भए अनुरूप प्रतिबद्धता कार्यान्वयन गर्न रकम विनियोजन गरी कार्यक्रम सञ्चालन गरे/नगरेको ।	०-१	०.५	संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय बाल अधिकार महासन्धी, १९८९ मा उल्लेख भए अनुरूप प्रतिबद्धता कार्यान्वयन गर्न रकम विनियोजन गरी कार्यक्रम सञ्चालन गरेको ।	संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय बाल अधिकार महासन्धी, १९८९ मा उल्लेख भए अनुरूप प्रतिबद्धता कार्यान्वयन गर्न रकम विनियोजन भए भनि कार्यक्रम सञ्चालन नगरेको ।	संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय बाल अधिकार महासन्धी, १९८९ मा उल्लेख भए अनुरूप प्रतिबद्धता कार्यान्वयन गर्न रकम विनियोजन नगरेको ।	नीति तथा कार्यक्रम । वार्षिक विकास कार्यक्रम । कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन ।
८५		उत्तरदायित्व र जवाफदेहिता	४	५.२.१	स्थानीय सरकारले नियमित रूपमा कार्यक्रमको सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण गर्ने गरे/नगरेको	०-१	१	स्थानीय सरकारले नियमित रूपमा कार्यक्रमको सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण गर्ने गरेको ।	स्थानीय सरकारले आंशिक रूपमा केहि कार्यक्रमको मात्र सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण गर्ने गरेको ।	स्थानीय सरकारले कुनै पनि कार्यक्रमको सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण गर्ने गरेको ।	सम्बद्ध कानून, नीति तथा कार्यविधि । वार्षिक विकास । सार्वजनिक सुनुवाई, सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, व्यवस्थापन परीक्षण लगायतका प्रतिवेदन । कार्यक्रम कार्यान्वयन प्रतिवेदन । कार्यक्रम उपस्थिति पुस्तिका

सि.नं.	मूल विषय	उप-विषय	अंक	सूचक नं.	सूचक	सूचकको अंक	प्रासाङ्क	१ अंक ल्याउने अवस्था	०.५ अंक ल्याउने अवस्था	० अंक ल्याउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
८६				५.२.२	स्थानीय सरकारले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा लक्षित समूहको व्यक्ति तथा समुदायका सदस्यको उपस्थिति रहने गरे/ नगरेको ।	०-१	०.५	स्थानीय सरकारले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा लक्षित समूहको व्यक्ति तथा समुदायका सदस्यको उपस्थिति रहने गरेको ।	स्थानीय सरकारले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा लक्षित समूहको केहि व्यक्ति तथा समुदायका सदस्यको कहिलेकाहिँ मात्र उपस्थिति रहने गरेको ।	नीय सरकारले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा लक्षित समूहको व्यक्ति तथा समुदायका सदस्यको उपस्थिति रहने नगरेको ।	वार्षिक विकास । सार्वजनिक सुनुवाई, सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, व्यवस्थापन परीक्षण लगायतका प्रतिवेदन । कार्यक्रम कार्यान्वयन प्रतिवेदन । कार्यक्रम उपस्थिति पुस्तिका।
८७				५.२.३	स्थानीय सरकारले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा लक्षित समूह तर्फबाट स्थानीय सरकारले लिएको नीति तथा कार्यक्रम र सो को कार्यान्वयनका विषयमा प्रश्न उठ्ने गरे/ नगरेको र सोको अभिलेख राखी उठेका प्रश्नउपर स्थानीय तहबाट सम्बोधन हुने गरे/नगरेको	०-१	०.५	स्थानीय सरकारले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा लक्षित समूह तर्फबाट स्थानीय सरकारले लिएको नीति तथा कार्यक्रम र सो को कार्यान्वयनका विषयमा उठेका प्रश्नहरूको अभिलेख राखी उठेका सम्बोधन हुने गरेको	स्थानीय सरकारले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा लक्षित समूह तर्फबाट स्थानीय सरकारले लिएको नीति तथा कार्यक्रम र सो को कार्यान्वयनका विषयमा उठेका प्रश्नहरूको अभिलेख राखे तापनि उठेका सम्बोधन हुने नगरेको	स्थानीय सरकारले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा लक्षित समूह तर्फबाट स्थानीय सरकारले लिएको नीति तथा कार्यक्रम र सो को कार्यान्वयनका विषयमा उठेका प्रश्नहरूको अभिलेख राख्ने र सम्बोधन हुने नगरेको	वार्षिक विकास । सार्वजनिक सुनुवाई, सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, व्यवस्थापन परीक्षण लगायतका प्रतिवेदन । कार्यक्रम कार्यान्वयन प्रतिवेदन । कार्यक्रम उपस्थिति पुस्तिका। अभिलेख पुस्तिका । गुनासो कार्यान्वयन प्रतिवेदन ।
८८				५.२.४	स्थानीय सरकारका जनप्रतिनिधि र कर्मचारीको आचार संहिता स्वीकृत गरी कार्यान्वयनमा ल्याए/ नल्याएको	०-१	०	स्थानीय सरकारका जनप्रतिनिधि र कर्मचारीको आचार संहिता स्वीकृत गरी कार्यान्वयनमा ल्याएको ।	स्थानीय सरकारका जनप्रतिनिधि र कर्मचारीको आचार संहिता स्वीकृत गरे पनि कार्यान्वयनमा नल्याएको ।	स्थानीय सरकारका जनप्रतिनिधि र कर्मचारीको आचार संहिता नै स्वीकृत नगरेको ।	स्वीकृत आचार संहिता । आचार संहिताको पालना सम्बन्धी अध्ययन वा अनुगमन प्रतिवेदन ।

सि.नं.	मूल विषय	उप-विषय	अंक	सूचक नं.	सूचक	सूचकको अंक	प्राप्ताङ्क	१ अंक ल्याउने अवस्था	०.५ अंक ल्याउने अवस्था	० अंक ल्याउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
८९			४	५.३.१	स्थानीय सरकारले नियमित रूपमा समग्र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रमको सार्वजनिक गर्ने गरे/ नगरेको र महिला लगायत अन्य सबै लक्षित समूहका लागि राखिएका कार्यक्रम तथा बजेट सरोकारवालाले थाहा पाउनेगरी सार्वजनिक गरे/ नगरेको	०-१	१	स्थानीय सरकारले नियमित रूपमा समग्र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रमको सार्वजनिक गर्ने गरेको र महिला लगायत अन्य सबै लक्षित समूहका लागि राखिएका कार्यक्रम तथा बजेट सरोकारवालाले थाहा पाउनेगरी सार्वजनिक गरेको ।	स्थानीय सरकारले नियमित रूपमा समग्र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रमको सार्वजनिक गर्ने गरेता पनि महिला लगायत अन्य सबै लक्षित समूहका लागि राखिएका कार्यक्रम तथा बजेट सरोकारवालाले थाहा पाउनेगरी सार्वजनिक नगरेको ।	स्थानीय सरकारले नियमित रूपमा समग्र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रमको सार्वजनिक गर्ने नगरेको र महिला लगायत अन्य सबै लक्षित समूहका लागि राखिएका कार्यक्रम तथा बजेट सरोकारवालाले थाहा पाउनेगरी सार्वजनिक गरेको ।	वार्षिक विकास । सार्वजनिक सुनुवाई, सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, व्यवस्थापन परीक्षण लगायतका प्रतिवेदन । कार्यक्रम कार्यान्वयन प्रतिवेदन । कार्यक्रम उपस्थिति पुस्तिका। अभिलेख पुस्तिका ।
९०				५.३.२	स्थानीय सरकारले स्थानीय सूचना सबैले बुझ्नेगरी स्थानीय भाषामा प्रवाह तथा प्रशारण गर्ने गरे/ नगरेको	०-१	०	स्थानीय सरकारले स्थानीय सूचना सबैले बुझ्नेगरी स्थानीय भाषामा प्रवाह तथा प्रशारण गर्ने गरेको	स्थानीय सरकारले स्थानीय सूचना प्रवाह तथा प्रशारण गर्ने गरे तापनि स्थानीय भाषामा नगरेको	स्थानीय सरकारले स्थानीय सूचना प्रवाह तथा प्रशारण गर्ने नगरेको	नीति तथा कार्यक्रम । वार्षिक विकास कार्यक्रम । स्थानीय भाषामा प्रसारित सामग्रीहरूको अभिलेख । कार्यक्रम प्रगति विवरण ।
९१		सूचना तथा संचार		५.३.३	स्थानीय सरकारले स्थानीय रेडियो, एफ.एम.र छापा लगायत श्रव्य दृष्य समेतका सबै माध्यमद्वारा समावेशीकरण तथा लैंगिक समानता सम्बन्धी सूचना प्रवाह गरी जनतालाई सुसुचित गर्ने गरेको/नगरेको	०-१	१	स्थानीय सरकारले स्थानीय रेडियो, एफ.एम.र छापा लगायत श्रव्य दृष्य समेतका सबै माध्यमद्वारा समावेशीकरण तथा लैंगिक समानता सम्बन्धी सूचना प्रवाह गरी जनतालाई सुसुचित गर्ने गरेको ।	स्थानीय सरकारले स्थानीय रेडियो, एफ.एम.र छापा लगायत श्रव्य दृष्य मध्ये केहि माध्यमद्वारा समावेशीकरण तथा लैंगिक समानता सम्बन्धी सूचना प्रवाह गरी जनतालाई सुसुचित गर्ने गरेको	स्थानीय सरकारले स्थानीय रेडियो, एफ.एम.र छापा लगायत श्रव्य दृष्य जस्ता कुनै पनि माध्यमद्वारा समावेशीकरण तथा लैंगिक समानता सम्बन्धी सूचना प्रवाह गरी जनतालाई सुसुचित नगरेको ।	नीति तथा कार्यक्रम । वार्षिक विकास कार्यक्रम । प्रसारित सामग्रीहरूको अभिलेख तथा विवरण । कार्यक्रम प्रगति विवरण ।
९२				५.३.४	स्थानीय तहमा महिला लगायत सबै लक्षित समूहमा सूचना, शिक्षा तथा संचारसम्बन्धी कार्यक्रमको प्रवाहबाट जनचेतनामा वृद्धि भएको/नभएको ।	०-१	०	स्थानीय तहमा महिला लगायत सबै लक्षित समूहमा सूचना, शिक्षा तथा संचारसम्बन्धी कार्यक्रमको प्रवाहबाट जनचेतनामा वृद्धि भएको ।	स्थानीय तहमा महिला लगायत केहि लक्षित समूहमा सूचना, शिक्षा तथा संचारसम्बन्धी कार्यक्रमको प्रवाहबाट जनचेतनामा वृद्धि भएको ।	स्थानीय तहमा महिला लगायत कुनै पनि लक्षित समूहमा सूचना, शिक्षा तथा संचारसम्बन्धी कार्यक्रमको प्रवाहबाट जनचेतनामा वृद्धि नभएको ।	सहभागी तालिम/कार्यक्रम पूर्वको मूल्याङ्कन प्रतिवेदन र तालिम पश्चात्को मूल्याङ्कन प्रतिवेदन (Pre test and post test) । कार्यक्रमको प्रभावकारिता अध्ययन प्रतिवेदन । स्थलगत अध्ययन प्रतिवेदन ।

सि.नं.	मूल विषय	उप-विषय	अंक	सूचक नं.	सूचक	सूचकको अंक	प्राप्ताङ्क	१ अंक ल्याउने अवस्था	०.५ अंक ल्याउने अवस्था	० अंक ल्याउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार	
९३	अनुगमन तथा मूल्याङ्कन	अनुगमन तथा मूल्याङ्कन	४	५.४.१	स्थानीय तहबाट सञ्चालित कार्यक्रम तथा परियोजना कार्यान्वयनबाट सबै लक्षित वर्ग तथा समुदायले पूरा लाभ लिन सके/नसकेको	०-१	०.५	स्थानीय तहबाट सञ्चालित कार्यक्रम तथा परियोजना कार्यान्वयनबाट सबै लक्षित वर्ग तथा समुदायले पूरा लाभ लिन सकेको ।	स्थानीय तहबाट सञ्चालित कार्यक्रम तथा परियोजना कार्यान्वयनबाट केहि लक्षित वर्ग तथा समुदायले मात्र लाभ लिन सकेको ।	स्थानीय तहबाट सञ्चालित कार्यक्रम तथा परियोजना कार्यान्वयनबाट कुनै पनि सबै लक्षित वर्ग तथा समुदायले लाभ लिन नसकेको	स्थलगत अनुगमन प्रतिवेदन । कार्यक्रमको सार्वजनिक सुनुवाइ तथा परीक्षण प्रतिवेदन । कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन । कार्यक्रमको प्रभावकारिता अध्ययन प्रतिवेदन ।	
९४				५.४.२	स्थानीय सरकारले संचालन गरेका लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास सम्बन्धी कार्यक्रमको अनुगमन, मूल्याङ्कन गर्दा संचालनबाट सरोकारवालालाई पुगेको लाभ, असर र प्रभाव विश्लेषण गरे/नगरेको	०-१	०.५	स्थानीय सरकारले संचालन गरेका लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास सम्बन्धी कार्यक्रमको अनुगमन, मूल्याङ्कन गर्दा संचालनबाट सरोकारवालालाई पुगेको लाभ, असर र प्रभाव विश्लेषण गरेको	स्थानीय सरकारले संचालन गरेका लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास सम्बन्धी कार्यक्रमको अनुगमन, मूल्याङ्कन गर्दा संचालनबाट सरोकारवालालाई पुगेको लाभ, असर र प्रभाव आंशिक रूपमा विश्लेषण गरेको	स्थानीय सरकारले संचालन गरेका लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास सम्बन्धी कार्यक्रमको अनुगमन, मूल्याङ्कन गर्दा संचालनबाट सरोकारवालालाई पुगेको लाभ, असर र प्रभाव विश्लेषण नगरेको	स्थलगत अनुगमन प्रतिवेदन । कार्यक्रमको सार्वजनिक सुनुवाइ तथा परीक्षण प्रतिवेदन । कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन । कार्यक्रमको प्रभावकारिता अध्ययन प्रतिवेदन । कार्यक्रम कार्यान्वयन असर र प्रभाव विश्लेषण भएको प्रतिवेदन	
९५				५.४.३	स्थानीय सरकारको समीक्षा बैठकमा महिला लगायत सबै लक्षित वर्ग तथा समुदायको उपस्थितिमा उक्त वर्गसँग सम्बन्धित लक्षित कार्यक्रम उपर छलफल हुने गरे/नगरेको	०-१	०.५	स्थानीय सरकारको समीक्षा बैठकमा महिला लगायत सबै लक्षित वर्ग तथा समुदायको उपस्थितिमा उक्त वर्गसँग सम्बन्धित लक्षित कार्यक्रम उपर छलफल हुने गरेको	स्थानीय सरकारको समीक्षा बैठकमा महिला लगायत सबै लक्षित वर्ग तथा समुदायको उपस्थितिमा उक्त वर्गसँग सम्बन्धित लक्षित कार्यक्रम उपर कहिलेकाँहि केहि कार्यक्रममा मात्रै छलफल हुने गरेको	स्थानीय सरकारको समीक्षा बैठकमा महिला लगायत सबै लक्षित वर्ग तथा समुदायको उपस्थितिमा उक्त वर्गसँग सम्बन्धित लक्षित कार्यक्रम उपर छलफल हुने गरेको	स्थानीय सरकारको समीक्षा बैठकमा महिला लगायत सबै लक्षित वर्ग तथा समुदायको उपस्थितिमा उक्त वर्गसँग सम्बन्धित लक्षित कार्यक्रम उपर छलफल हुने गरेको	वार्षिक विकास योजना । सहभागी छनौटका आधार । उपस्थिति पुस्तिका । समीक्षा बैठकको निर्णय तथा प्रतिवेदन ।
९६				५.४.४	अनुगमन तथा मूल्याङ्कनको पृष्ठपोषणलाई सम्बोधन गरी योजना तथा कार्यक्रम तयार गरे/नगरेको	०-१	०.५	अनुगमन तथा मूल्याङ्कनको पृष्ठपोषणलाई सम्बोधन गरी योजना तथा कार्यक्रम तयार गरेको	अनुगमन तथा मूल्याङ्कनको पृष्ठपोषणलाई केहि विषयवस्तुलाई मात्र सम्बोधन गरी योजना तथा कार्यक्रम तयार गरेको	अनुगमन तथा मूल्याङ्कनबाट सिकेका पाठहरू कार्यक्रम वा योजना तयार गर्दा समावेश गर्ने गरिएको छैन ।	अनुगमन तथा मूल्याङ्कनबाट सिकेका पाठहरू कार्यक्रम वा योजना तयार गर्दा समावेश गरेको प्रमाण ।	

सि.नं.	मूल विषय	उप-विषय	अंक	सूचक नं.	सूचक	सूचकको अंक	प्राप्ताङ्क	१ अंक ल्याउने अवस्था	०.५ अंक ल्याउने अवस्था	० अंक ल्याउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
९७		समन्वय र सम्बन्ध विस्तार	४	५.५.१	स्थानीय तहले संघ र प्रदेश सरकारहरूले तय गरेका नीति, कानून तथा कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयनमा सहकार्य, समन्वय र सहजीकरण गर्ने गरे/नगरेको ?	०-१	१	स्थानीय तहले संघ र प्रदेश सरकारहरूले तय गरेका नीति, कानून तथा कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयनमा सहकार्य, समन्वय र सहजीकरण गर्ने गरेको ।	स्थानीय तहले संघ र प्रदेश सरकारहरूले तय गरेका केही नीति, कानून तथा कार्यक्रमको कार्यान्वयनमा आंशिक रूपमा मात्र सहकार्य, समन्वय र सहजीकरण गर्ने गरेको ।	स्थानीय तहले संघ र प्रदेश सरकारहरूले तय गरेका नीति, कानून तथा कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयनमा सहकार्य, समन्वय र सहजीकरण गर्ने नगरेको ।	स्थानीय तहको वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम । संघ प्रदेश सरकारका सम्बद्ध नीति तथा कानून र कार्यविधि । समन्वय र सहकार्यमा संचालित कार्यक्रमको सूचि । संघ र प्रदेश सरकारका कार्यक्रममा स्थानीय तहको सहभागिता र संलग्नता सम्बन्धी कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन ।
९८				५.५.२	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच सञ्जाल निर्माण भई कार्यगत छलफल कार्य हुने गरे/नगरेको	०-१	०	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच सञ्जाल निर्माण भई कार्यगत छलफल कार्य हुने गरेको	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच सञ्जाल निर्माण भई कार्यगत छलफल वर्षमा कम्तिमा १ पटक हुने गरेको	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच सञ्जाल निर्माण नगरेको	स्थानीय तहको वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम । संघ प्रदेश सरकारका सम्बद्ध नीति तथा कानून र कार्यविधि । समन्वय र सहकार्यमा संचालित कार्यक्रमको सूचि । संघ र प्रदेश सरकारका कार्यक्रममा स्थानीय तहको सहभागिता र संलग्नता सम्बन्धी कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन ।

सि.नं.	मूल विषय	उप-विषय	अंक	सूचक नं.	सूचक	सूचकको अंक	प्रासाङ्क	१ अंक ल्याउने अवस्था	०.५ अंक ल्याउने अवस्था	० अंक ल्याउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
९९				५.५.३	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच कार्यगत संयन्त्र (संजाल) का प्रतिनिधिहरूलाई लैङ्गिक तथा समावेशी विकास सम्बन्धी क्षमता विकास तालिमहरू प्रदान गर्ने गरे/ नगरेको	०-१	०	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच कार्यगत संयन्त्र (संजाल) का प्रतिनिधिहरूलाई लैङ्गिक तथा समावेशी विकास सम्बन्धी क्षमता विकास तालिमहरू प्रदान गर्ने गरेको ।	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच कार्यगत संयन्त्र (संजाल) का केही प्रतिनिधिहरूलाई मात्र लैङ्गिक तथा समावेशी विकास सम्बन्धी क्षमता विकास तालिम दिने कार्यक्रम रहेको ।	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच कार्यगत संयन्त्र (संजाल) का प्रतिनिधिहरूलाई लैङ्गिक तथा समावेशी विकास सम्बन्धी क्षमता विकास तालिमहरू प्रदान गर्ने नगरे ।	वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम । संजाल प्रतिनिधिहरूको विवरण । क्षमता विकास तालिम कार्यक्रम संख्या र उपस्थिति ।
१००				५.५.४	महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मूलन गर्ने महासन्धि कार्यान्वयनका लागि तयार गरिएको राष्ट्रिय कार्ययोजना र संयुक्त राष्ट्र सङ्घीय सुरक्षा परिषद्बाट पारित प्रस्ताव नम्बर १३२५ र १८२० को कार्यान्वयन राष्ट्रिय कार्ययोजना, मानव अधिकार कार्ययोजना तथा छुवाछुत बिरुद्धको कार्ययोजनामा स्थानीय सरकारको जिम्मेवारी भनि उल्लेख गरिएका कार्यक्रमहरूमा रकम विनियोजन तथा कार्यान्वयन गर्ने गरे/ नगरेको	०-१	०.५	महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मूलन गर्ने महासन्धि कार्यान्वयनका लागि तयार गरिएको राष्ट्रिय कार्ययोजना र संयुक्त राष्ट्र सङ्घीय सुरक्षा परिषद्बाट पारित प्रस्ताव नम्बर १३२५ र १८२० को कार्यान्वयन राष्ट्रिय कार्ययोजना, मानव अधिकार कार्ययोजना तथा छुवाछुत बिरुद्धको कार्ययोजनामा स्थानीय सरकारको जिम्मेवारी भनि उल्लेख गरिएका कार्यक्रमहरूमा रकम विनियोजन तथा कार्यान्वयन गर्ने गरेको ।	महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मूलन गर्ने महासन्धि कार्यान्वयनका लागि तयार गरिएको राष्ट्रिय कार्ययोजना र संयुक्त राष्ट्र सङ्घीय सुरक्षा परिषद्बाट पारित प्रस्ताव नम्बर १३२५ र १८२० को कार्यान्वयन राष्ट्रिय कार्ययोजना, मानव अधिकार कार्ययोजना तथा छुवाछुत बिरुद्धको कार्ययोजनामा स्थानीय सरकारको जिम्मेवारी भनि उल्लेख गरिएका कार्यक्रमहरूमा रकम विनियोजन गरेपनि कार्यान्वयन नगरेको ।	महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मूलन गर्ने महासन्धि कार्यान्वयनका लागि तयार गरिएको राष्ट्रिय कार्ययोजना र संयुक्त राष्ट्र सङ्घीय सुरक्षा परिषद्बाट पारित प्रस्ताव नम्बर १३२५ र १८२० को कार्यान्वयन राष्ट्रिय कार्ययोजना, मानव अधिकार कार्ययोजना तथा छुवाछुत बिरुद्धको कार्ययोजनामा स्थानीय सरकारको जिम्मेवारी भनि उल्लेख गरिएका कार्यक्रमहरूमा रकम विनियोजन तथा कार्यान्वयन गर्ने नगरेको ।	वार्षिक नीति, योजना बजेट तथा कार्यक्रम . कार्यक्रम कार्यान्वयन प्रगति विवरण ।
	जम्मा		१००				६३.००				

सुनापति गाउँपालिका

हिलेदेवी, रामेछाप
वागमती प्रदेश